

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 t.

HÍRDETÉSEK:

4-hasábos példát sor egyszer 20 Ft,
minden következőnél 10 Ft-ig.

Nyitólé példát sor 40 Ft-ig.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, április 11.

Jelen és mult.

Írta: Urbán Iván.

Arad, április 10.

Könnyelmű ígéretet tettem, mikor egy helybeli előkelő napilap husvét szünetére vezércikket helyeztem kilátásba. De hát az ígéret, ígéret! és azt minden tisztességes ember köteles beváltani, esetleg még a saját kárára is.

Nos, lássuk. Politika, háboru, grüldolás, kulturpalota-ügy, husvét és pártalakulás stb. mind megannyi már ki-merített téma. Hát tekintsünk vissza a multa és vonjunk párhuzamot a mult és jelen némely ágazataiban szembe ötlő eltérések és figyelemre méltó tünetek között.

Azt mondja Balzac Honoré egyik kiváló munkájában: „Lavater physiognomiája egy igazi tudományt teremtett. Ez végre tért foglalt az emberi ismeretek között. S bár eleinte sok kétely és gúny fogadta a mű megjelenését, de azóta a híres gall tudós az ő szép koponya-elmélete által kiegészítette a svájci rendszert, és az ő világos és finom megfigyeléseinek szilárdságot adott.”

A nagy eszű embereknek, diplomatáknak, a nőknek, és e két híres ember csekélyszámu, de buzgó tanítványainak alkalmuk nyílt még más nyilvánvaló jeleket is észrevenni, melyekről fölismerhető az emberi gondolkodás.

A test szokásai, a kézírás, a beszéd hangja, nem egyszer árulták el azt az államférfit, ki csal, az ügyes jószágigazgatót vagy az uralkodót, ki kénytelen egy szempillantással eloszlatni az árulást, vagy a föl nem ismert érdemeket.

Az az ember, kinek lelke erősen működik, olyan mint egy szegény kis szentjános bogár, mely tudtán kívül minden porusán keresztül világosságot árasztva, önkénytelenül is folyton egy fénylő szférában mozog, melyben minden erő kifejtése ingadozást idéz elő a világosságban és hosszú tűznyomok által jelzi és árulja el hol-letét!

Ime, tisztelt olvasóim, ezek amaz ismeretek összes elemei, melyekre szükségünk van azon egyedek erkölcsi és fizikai állapotának gyors és alapos megvizsgálásánál, akikkel bármely néven nevezendő összeköttetésünk vannak.

De talán filozófiai fejtegetéseimmel már is messzebb mentem a kelletténél, ami által azok unalmassá váltak,

ugyanazért áttérek feladatomban megvalósításához, a mult és jelen egy kiváló esetben összehasonlításához; párhuzamot vonva a mindig boldog jelzővel említett mult, — és éppen ellenkezőleg, állandóan boldogtalannak jelzett — jelen között.

Mielőtt azonban feladatomban fejtegetésbe fognék, kénytelen-kelletlen ismét egy általánosan használt szó definiójába kell, hogy boesájtkozzam, és ez nem más mint a „sorsfordulat”; — mert hát manapság mindent erre az ártatlan szóra tolnak.

Ha valaki bármely állásra vállalkozik — pedig a gyakorlatból tudjuk, hogy minden állásra több a vállalkozó a kelletténél — és annak megfelelni nem képes, ennek a „sorsfordulat” az oka: ha egy jelölt megválasztása előtt tett nagy hangzású ígéreteit beváltani nem képes — pedig azt az ígéret tételekor már jól tudta, hogy beváltani nem fogja, — az őtet felelősségre vonók előtt a „sorsfordulattal” menti magát: ha egy pénzügyi mérés-vállalatokra ragadtatja magát azon vérmes remény által vezéreltetve, hogy amennyiben vállalatja sikerül, akkor az az intézet lesz a legkeresettebb — és a vállalat balul üt ki: az intézet vezetősége a „sorsfordulatra” hivatkozva iparkodik magát tisztázni. És még számos ily példát látunk a gyakorlati életben. Pedig ez a szó: „sorsfordulat” tulajdonképpen irodalmi kifejezés, mely leginkább a szimpadi fogás megjelölésére alkalmas.

Egy drámában például, egy sorsfordulatot előidézni, éppen olyan könnyű vállalkozás, mint amilyen biztos annak sikere.

De nem így áll ez a közéletben, mert annak könnyelmű alkalmazása mindig a legnagyobb veszedelemmel jár.

Hogy csak mást ne említsek, Károly osztrák főherceg egy igen szép értekezést írt annak idején a katonai tudományról „A hadviselés elvei, tekintettel az 1796-iki hadjáratokra” cím alatt: e szép mű önként emlékeztet ama költségre, mely a már kiadott költemények utánzásából áll, merthát mit használtak a katonai tudomány régi szabályai a forrongó Napoleoni lángésznek? Ha a mai hadviselési viszonyok között azokat az oktatásokat, melyeket a nagynevű hadvezér az ő idejében adott — kinek újabb taktikája

a régít, a multét megdöntötte — rendszerbe foglalják és alkalmaznak, minő biztosítékot nyujtana nekünk a jövő arra nézve, hogy nem fog-e egy új, még nagyobb hadvezér feltünni, ki ezen rendszert is halomra döntené.

A katonai tudományról időközönként írt műveknek szerény nézetem szerint — csekély kivétellel — ugyanaz a sorsuk van, mint a vegyészetről, vagy természettudományról írt műveknek, mert hát minden mulandó a föld kerekességén, ha nem most, ugy századok multán, mert a jelen, óriási lázas tevékenységével és mindenben előrehaladni törekvő tudományával majdnem feledésbe dönti a mult leg-szebb, — de valljuk meg, — sokkal realisabb alkotásait. Hogy ne tévelyegjünk a messze távolban, egy helybeli példát említek meg, mely hozzáuk közel áll.

Tekintsünk vissza, nem is a rég multa csak 70 évre, és mit látunk 1839-ik év végével Aradon, egy hatalmas pénzügyi intézet alakítását, mely az alapítók 1505 p. f. gyámolítók és jótétevők 344 p. f., összesen 1849 p.-forin befizetésével alapított meg és amelynek az első zárszámadása 7127 p. fr. 72 kr. forgalmat és 542 p. f. 66 kr. pénztári maradványt mint tiszta érvényesítést tüntet fel. Ezen intézetnek 70 év után, tehát 1909. év zárszámadása, részvényeseinek nem kevesebb mint 518.787.71 kor. egy év tiszta üzleti eredménynyel számol be.

Az alapítási és az azt követő legelső években — ezen, a jelenben a vidék egyik legelső pénzügyi intézetének — négy tisztviselője volt, u. m. könyvnyomtatás és főpénztáros, pénztárnok, ellenőr és titoknok, akik az első zárszámadás tanúsága szerint, minden díjazás nélkül töltötték be állásaikat és teljesítették azzal járó kötelességeiket.

Ezen adatokkal szemben, 70 év elteltével csak a tisztviselők rendszeres fizetése címen 50.000 koronánál nagyobb tételt látunk a veszteség- és nyereség-számlán feltüntetve.

Ime, kell-e ennél szembetűnőbb példa arra, hogy 70 alatt mily megfoghatatlan haladást tár elénk a jelen a multtal szemben.

Igy áll ez a társadalom minden ágazatában, ugy a magánosok, mint tisztviselők és katonaság körében naponta drágul minden, emelkednek az igények és követelmények s ha e

igy halad tovább, bizony mihamarabb ott leszünk, hogy a boldog múlt emlékei is teljesen elhomályosodnak, eltűnnek előlünk, ezen általában boldogtalannak jelzett jelenben és csak azt emlegetjük majd szüntelen, hogy: *Tempora mutantur!*

A polgármester szabadságon.

Írta: Mülek Lajos, dr.

Arad, április 10.

A polgármester több hétre terjedőleg szabadságot kért a közgyűléstől. A törvényhatóság megadta első tisztviselőjének a kívánt szabadságot. A folytonos, a nagy munka kifárasztja a testet-lelket egyaránt. Szükséges a pihenés felüdülés, erőtújítás céljából.

Tehát a polgármester ez idő szerint szabadságon van — legalább a hivatalos tudomás szerint. Tényleg azonban a város feje munkálkodik, dolgozik az ugynevezett szabadság alatt erényedtetlenül.

Talán még vannak olyanok a törvényhatósági bizottság tagjai között, a kik emlékeznek, hogy a törvényhatóság hosszú évek előtt elhatározta elavult szabályrendeleteinek átvizsgálását, különösen pedig a városi szervezési szabályoknak átdolgozását, azok felrészítését és modernizálását, nem felejtkezvén meg a tisztviselői fizetések rendezéséről, a szolgálati viszonyról és a helyzet adminisztratív egyéb követelményeiről. Bizony régen, nagyon régen történt ez. Még a tisztos alvó Ripp is lemaradt ily rekord mellett.

A határozat meghozatott. Elfelejtett! Ujra emlékeztetbe került, majd ismét alvás jött utána hosszan, mélyen. Nem panaszoként említem a hosszas halogatást. Senkinek sem irom hátrányára a késedelemet. Ki tudja mire volt ez jó? Megtörtént! Pont reá. De hát végre is, a mi késik, nem mulik. A minnek jönnie kell, az jönni is fog.

Végtelenig nem lehet napirendre térni a tisztviselők fizetés szabályozási szörványos kérelmei felett. Közigazgatási hibákat nem szabad mindég elavult szabályrendeletekkel elnézni, kinagyanizni. Ami jó, az jó: maradjon. De a mi rossz, azt pusztítsuk ki a szervezetből, hogy az ne pusztítsa el a szervezetet magát.

Polgármesterünk fiatal, tetterős, ambiciózus.

Ő érzi a rendszer hiányait; tudja, hol a baj, hiszen őt szidják érette. Érzi, tudja miként kell orvosolni azt. A napi teendők teljesen igénybe veszik minden percét. A kalaptól a talpig minden körülötte történik. A napi hivatalos teendőkkel elfoglalva, nem marad ideje mással foglalkozni. Le van kötve akár csak a hajdani Prometheus.

Gondolt egyet! Így nem lesz reform. Legyen szabadság, hogy dolgozhassék háborítlanul. A szabadságot megkérte, megkapta. És most dolgozik szakadatlanul.

Talán nem is kellene háborgatni őt ebben a sajátságos szabadságában? Hadd mulassza magát a podesta azzal, hogy milyen áprilist járát ő a polgársággal. Azok őt a kedves tétlenség ölében képzelik, talán még ezért szidják is, holott ő ugyancsak dolgozik, épen a polgárok érdekében.

A polgárok érdekében! Ez a leszögezett sarkpont.

Üdvözlöm a polgármestert hivatalos pihenése közben. Sikert kívánok tiszta szívvel eltitkoltan végzett munkájához.

Meg vagyok győződve, hogy a szervezési szabályokba egész lelkét viszi be a polgármester, ki e város szülőtte, ki itt él közöttünk, s ki egész életén át a miénk marad.

Nagy, de nemes feladat áll előtte. *Összeegyeztetni a hivatali életet — a polgárság életével. Harmoniába hozni a két látszólagos ellentétet.*

Kétségtelen, hogy a városi adminisztráció ugy a mint most van: lassu, döcögös, nehézkes. Mi sem természetesebb tehát, mint eltávolítani mindazt, a mi a ferde helyzetet teremti.

A nagyközönség érdekében áll gyorsan végre jutni ügyének. *A közvetlenség, szóbeliség nemcsak a peres életben, hanem a közigazgatásban is indokolt.* Minnek a sok, a felesleges irka-firka? A tollat, ahol lehet, mellőzni kell. Mire való egy kocsni hánokért három hivatalba menni? Számvevőseget, pénztárt mellestálni, nyugtát, ellennyugtát adni. Ez egy példa. De e példa érvényesül csakam minden kérdésben. Épen azért az új szervezet mellőzze az írást ott, ahol lehet, mellőzze a per mopsz, per trépsz eljárást, ahol annak értelme, szüksége nincsen.

A tanácsnak, a közgyűlésnek ügyrendjét revízió alá kell venni. Az indítványozási jogot,

az interpelláció mikéntjét, a napirend előtt való felszólalást, a szavazások formáit helyes módszerbe kell terelni.

Aanyi a szabályrendeletünk, hogy mire végre járunk az azokat tartalmazó könyvnek, az elejét már elfelejtettük. Csak azt tudjuk: bírság, bírság. Hatályon kívül helyezni a szükségtelent, modernné tenni a nélkülözhetlent úgy és oly formában, hogy azt a közönség megértse, *a gyakorlati életben szem előtt tarthassa és annak alkalmazásai szerint élhessen.* A hivatalnok né leljön gyönyört a bírság alkalmazásában, hanem élvezék a polgársággal együtt a szabályok helyességét, indokoltságát.

Nem tudom: a reform kiterjed-e a nyugdíjra is? Ennél, ha lehet, meg kell szüntetni egy nagy igazságtalanságot. Akár írja elő a hivatali évek számát az államra nézve, a törvény, akár nem: nézetem szerint *a tisztviselő megválasztása pillanatától nyugdíjjogosult.* Az évek számai a nyugdíj összegét szabályozzák és emelik. De miért legyen a becsületes munkának csak 10 év után elismertetése? Ezt soha sem tudtam megérteni. *A betöltött első év adja meg az igényt a tisztviselőnek a nyugdíjra,* ha a munkaképtelenség önhibán kívül beáll, vagy halál esetén a hátramaradt családnak.

Épen ily ferde eljárás, az is, *melv három gyermek után ad csak nevelési pótlékot.* Ha két gyermek van, azok nem kapnak semmit. Hiszen lehet olyan helyzet is, midőn a szegény anyának egy gyermeket is nehezebb felnevelni, mint néhol 5-6-ot. Ez különösen a kisebb hivatalnokoknál számottevő, hol maga a nyugdíj arány esekély s mely az özvegynél még kevesebbé zsugorodik össze. *A gyermek: gyermek. Ha egy is azt is nevelni kell. Adni kell ennek is.*

Nagy az aránytalanság a fizetések tekintetében. E kérdéssel fő elv: *teljes munkásság, kevesebb tisztviselő, de jobb fizetés.* A gond nélküli megélltetés biztosítása. Minnek az a sok cím? minnek a rang? kenyérre van szükség. Ezt kell a tisztviselők számára biztosítani, akkor felesleges az adó, segéd, szám, kezelő, irodatiszt, írnok, díjnok „méltóság”. Legyen tisztviselő mindenki. A maga esekélyebb-nagyobb hatáskörében érvényesüljön *a maga becsületes, tisztos, igaz munkájával.* Ez viszi előre a közigazgatást.

A közigazgatási életbe annak szervezetébe *be kell vezetni az öntudatot.* Mindenki tudja

Szól a harang . . . *)

— Ferrarai emlék. —

Írta: Szana Tamás.

A legbusabb harangszót Ferrarában hallottam.

Nem is harangszó ez már, hanem az öreg S. Giorgio meglevenült Campanile-jék panaszszöve. Valami fájón elhaló, majd újra és újra kitorzó, ritmikus siránkozás. Első hallásra tagadhatatlanul idegenszerű és izgató. Szeretnénk menekülni előle: de elkísér mindentüvé s ha már elnémult is, visszacseng a fülünkben lépten-nyomon.

Ezt a harangszót a késő-est óráiban halljuk s ilyenkor elegendő a Castello sötét körvonalaival vagy Savonarola márvány-szobrára tekintenünk, hogy a sopánkodó, siránkozó hangokkal kibékülünk. Ha aztán a rég elmúlt idők szomorú és rémes eseményeit emlékeztetünkbe visszaidéztük, a hét évig fogságban tartott Torquato Tasso elkínzott, összeesett alakja, a hitvesi köteletségéről megfeledkezett Parisina Malatesta véres árnya megjelent előttünk: azt találunk visszatetszőnek, ha ebben az omladozó, régi városban másképen szólnának hozzánk a harangok. A Castello rideg kötőmegéhez nem szólhat a Campanile ércnyelve másképen, csak panaszosan, fájón, szemrehányón.

Szól a kolostor harangja,
De oly gyászos, mely a hangja:
Szól a szürke vén toronyban,
S meddig elhat, véle nyomban
A szivekben siralom van.

Ezeket a sorokat Byron írja *Parisina-ban.* Bennük csodálatos módon esendül meg a S. Giorgio bus harangjának ritmusa s nem csodálkozom, ha sok angol csak azért látogat el Ferrarába, hogy a panaszokó mélabus harangszót meghallhassa. Az angol költő verses elbeszélésében hatalmas reklámot csinált Ferrarának, mert tagadhatatlan, hogy ezt a csöndes, kihalt várost ma már csak kevés idegen keresné fel, ha benne a Byron által megénekelt Parisina börtönét nem mutogatnák. Az izgalmas, rémes történetek mindig hatással vannak a közönségre, különösen ha emléküket olyan költemény őrzi meg, mint a Byron szenvedélytől izzó Parisina-ja.

A Bolognába vagy Firenzébe törekvő utazót is a legtöbb esetben Parisina emléke állítja meg Ferrarában, mert magának a városnak kevés vonzóereje van arra, hogy egy-két buvárkodót kivéve, bárkit is visszatartoztasson. Ferrara, mely az Este-k uralkodásának idején százezer lakost számlált s élénk kereskedést folytatott, manapság kihalt, néptelen és jóformán unalmas fészék. Szórakozásból nem keresi fel idegen, s aki tanulmányozás céljából napokat vagy heteket tölt a falai között, biztosan számíthat arra, hogy rövid idő alatt, minden

rejtőzés dacára is, a közérdeklődés tárgyává lesz. Megbámulják, mint valami csodabogarat s a kisvárosiak szokása szerint kikérdezik összes viselt dolgait és terveit felől.

A közönséges utazó egy napnál tovább nem is időzik Ferrarában. Megnézi a Castello emlékeztetés börtönhelyiségeit, kötelességszerűen megbámulja a S. Giorgio román facade-ját, az ajtók mellett nyugtózó márvány-szörnyetegeket; végigfut a Palazzo de Diamantiban elhelyezett képgyűjteményen, melynek legérdekesebb tárgyait a más gallériákban szerényen meghuzódó Garofalo és Dasso Dossi alkotásai képezik: ellátogat az ospedale S. Annaba, ahol Torquato Tasso celláját s néhány emléktárgyat mutogatják, aztán, mint aki mindentrendben elvégzett, siet vissza a fogadóba, hogy számláját kifizesse s a legközelebbi vonattal utazik tovább, változatosabb, vidámabb tájak felé.

A kihalt, széles és hosszú utcák, az omladozó paloták látványa a legtöbb idegen szemében kellemetlen és fárasztó látvány. Pedig ezek a megvedlett, szürke és rideg kötőmegék épen olyan hatalmas források a ferrarai hangulatra, mint az öreg S. Giorgio harangjának siró és panaszokó szava. Nem olvastam sehöl, de meg vagyok győződve róla, hogy Byron holdvilágos éjjeleken a Castello sötét falai körül s ezekben a néptelen, hosszú utcákban bolyongott legörömbösebb. Ismerem valamennyit s nem bánom meg soha, hogy velők megismerkedtem, mert ezek a sivár házsorok omladozó palotáikkal nekem sokat megmagyaráltak. Savanarolát, ki-

*) Az elhunyt nagyevő író hátramaradt, kiadatlan műveiből.

kötelességet, de teljesítse is azt. Az egyén érvényesüljön, de nem úgy ám, hogy mindenik más-más felé huzzon, privát passziója szerint. Hanem úgy, miként a remek óra, melynél minden porcikának meg van a maga önműködése és hivatása. De az órának működéséhez a részek harmóniája kívántatik. Az összetételnek korrektnek kell lenni, úgy jól jár és az órának nem sok a teendője.

A szervezetben gondoskodni szükséges, hogy helyes legyen a munkamegosztás. A lusta ne érvényesüljön a szorgalmas rovására. Senki se tolhassa másra azt, amit neki kell elvégeznie. Sétáljon, aki akar, üljön a kávéházak kirakataiba; de ne rövidítse meg a hivatalos órákat. Álljon a nagy közönség rendelkezésére, amikor az arra számíthat.

Hivatás és szak szerint alakulnak az egyes hivatali csoportok. Önállósággal bír mindenik a maga nemében. Ám kell csomópontnak lenni, hová minden összefut. Ez a polgármester! Ő áll az egész várossal szemben, ő képviseli a várost. Ő felelős végső esetben az egész adminisztrációt. Elkerülhetetlen tehát, hogy ő mindenről tudjon, mindenről értesüljön ami a várost, mint egészet érdekli. Ezt a szervezeti szabályokban figyelmen kívül hagyni nem szabad.

Világvárosokban, országos központban, fővárosokban tagolni lehet a polgármesterséget. Lehet fő, al, másodpolgármester. A vidéki városokban azonban ez a tagoltság a helyes adminisztráció rovására megy. Hangzatos, tetszetős: főpolgármester, alpolgármester. Szinte emelni látszik a várost. Téves nézet, hiúságra valló felfogás. Minek az alpolgármester? Valjon jobb-e a közigazgatás, kevesebb a teher, gyorsabb az elintézés? Egyik eredmény sincs elérve. Cim, pusztá cim csupán. A törvény gondoskodik helyettesítéséről. A szervezeti szabályokban vétessék be a helyettesítés mikéntje. De cimkérdés miatt ne bolygattassék meg az egyöntetű eljárás. Magyarul: ne gondolkodtassunk két fejjel. Legyen a meglévő fej okos, józan, lelkes és igaz. Akkor nyugodtak lehetünk.

Elvonulva a napi munkától, — szabadsága élvezetében dolgozzék a polgármester. Kiséri őt a polgárság figyelme. És ha munkáját a

köz java lengi át, amint feltétlenül hiszem: úgy munkáján áldás leszen, mely neki örömet, a lakosságnak meg igaz meglepetést teremt. Ez lesz aztán a szép husvétii Alleluja!

Arad forgalma a baja—bátaszéki hid megnyitása után.

Írta: Sztankovics Miklós aradi máv. üzletvezető.

Arad, április 10

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Folyó évi március hó 21-én kelt becses levelében arra szólít fel a tek. szerkesztőség, hogy a baja—bátaszéki vasúti hid megnyitása után beálló vasúti forgalom új irányulásáról, a vasúti összeköttetések miként leendő megváltozásáról — különös tekintettel Arad fekvésére — becses lapja husvétii számára cikket írjak.

Sajnálatomra bár, de ki kell jelentenem, hogy egyrészt állandóan nagymérvű hivatalos elfoglaltságom miatt, másrészt pedig, mivel a kérdéses vasúti vonalrész megnyitásával kapcsolatban, nemcsak a személyzónadijszabás, hanem az áru-díjszabás és irányítás átdolgozás alatt áll, olyan cikk megírására, mely a feltett kérdésekre kimerítő tájékoztatás lenne, nem vállalkozom.

Különbö is a bajai vasúti hid és ezzel kapcsolatban a Szeged—Baja—Dombovári ut-irány megnyitása csak e nyár derekára várható, tehát ezen ügy méltatása némileg még időelőtti volna.

Ami a Nagyvárad—Szeged—Baja—Dombovári vonalon gyorsabb járatu személy- és gyorsvonatok közlekedtetését és így közvetve Arad vasúti összeköttetéseihez ezzel kapcsolatos változását illeti, ezen kérdést is korainak kell jelezniem.

Amig a gyorsvonatjárat bekövetkezik, két, — sőt három év is el fog telni.

Az említett vonalak jelenlegi felépítményein ugyanis csak oly vonatok közlekedhetnek, melyeknek óránkénti sebessége a 35—60 kilométert meg nem haladja; már pedig a gyorsvonatok csak olyan pályákon közlekedhetnek, melyek a 70—80 óránkénti kilométer sebességű vonatokat is megbírják. Természetes tehát, hogy

erre a célra az egész vonalat át kell alakítani, illetve előkészíteni.

Erre pedig pénz és idő kell. A bajai vasúti hid megnyitásának következményeire vonatkozólag különben, a már említett okoknál fogva ez idő szerint általánosságban annyit mondhatok — amennyit mindenki lát, ki hazánk vasúti hálózatát ismeri — hogy ezáltal az ország keleti és nyugati részeinek egymás közti forgalma az eddigieknél jelentékenyen rövidebb uton fog lebonyolódni, és ezáltal természetesen a viteldíjakban is változások fognak bekövetkezni. (Az új irányu teher és személyközlekedés különben már a közeli hónapokban megnyílik és így az erdélyi forgalom Aradon és Szegeden át húzódik Fiume felé.)

Eddig ugyanis két főut vezetett a Dunán át. Egyik Szabadka—Gomboson, a másik Budapestén át. Ezen irányokon át például Szegedről Fiuméba (via Gombos—Sziszek—Zágráb) 673 klm., Budapestén 801 klm. Arad—Fiume (Gomboson át) 821, Arad—Fiume (Budapestén át) 865 kilométer hosszú volt az út.

A bajai vasúti hid megnyitása által a fiumei ut állandóan 626 klm-re, az aradi pedig 767 klm-re esökken, a különbség tehát elég lényeges, különös tekintettel arra, hogy azon át a Dnától függetlenül télen is állandó közlekedés lesz. Hogy ezen utmegrövidülés az áruk viteldíjánál milyen különbséget fog tenni, arra fentebb említett okoknál fogva csak hozzávetőleg és csak a jelenleg érvényben lévő máv. árudíjszabás díjtételei alapján adhatnék tájékoztatást. Minthogy azonban a fiumei (magy. adriai vasúti) kötelék díjszabás díjtételei jelenleg is kivétel nélkül különösen mérsékelték, előrelátható, hogy azok eme rövidülés folytán szintén a szállító közönség előnyére fognak megváltozni; példák felhozását mellőzendőnek tartottam s csak annyit mondhatok, hogy egy zónával kevesebb lesz az út személyvonattal is, mint eddig Budapestén át gyorsvonattal volt.

nek márványszobra kezét tiltakozólag emeli fel a Castello közelében, most már jobban megértem, mert merengtem a S. Francesco komor falai között s láttam, habár csak kívülről, a házat, melyben fiatalságának legfogékonyabb részét töltötte.

Sötét, szomorú épület ez minden diszítés nélküli homlokzatával. Ablakai egy elhagyott, kiesiny térre s annak mélyében fekvő egyszerű templomra tekintenek. A gyermek Savanarola szemei folyvást ezen a szomorú közhalmazon csüggöttek. Távolság központjától négy-száz év előtt sem volt ott semmi élet s a kis templomot akkor is, mint napjainkban csak a szegényebb sorsú lakosság kereshette fel, ha szükségét érezte annak, hogy a mindenség urához szívből jövő imát rebegjen. Aki ilyen környezetben nevelkedik fel, aki maga körül folyvást csak egyszerű, puitán embereket lát, a nagy Lorenzo uralkodása alatt hogyan békülhetne ki a fényes, de erkölcsstelen Firenze városával?

Az egyszerű, de tisztalelkű dominikánus környezetének gondolkodásmódját és erkölceit vitte magával a Magnifico ezer csákkal kínálkozó, de léha és zsarnok udvarába. És magával vitte azt a tudatot is, hogy a romlottság ellen küzdeni kell, ha valakinek az élő szó erejét és hatalmát adták az égiek. Így kezdett el aztán mennydörögni a nemes hivataláról megfélemedezett papság s a hatalmukban megvakult kényurak ellen, nem kímélve magát a hatalmas Lorenzót sem, kitől nagyszerűen halálos ágyán tagadta meg a bünbocsánatot, mert a Magnifico még utolsó perceiben is irtózott attól,

hogy Ferrara népének szabadságot adjon. Tudjuk, hogy a lelkes dominikánus küzdelmes pályájának végpontja a Piazza della Signoria emelkedő maglya volt. Savanarolat fiatalságának emlékei és meggyőződései erre az utolsó útjára is kísérték. Bátisan lépett a bitófához s utolsó szavai, miket kiejtett, a következők voltak: „Az Úr is szenvedett ennyit értem.”

Szerettem volna szétköszönteni azokban a szobákban, melyek a fiatal Savanarola nagy lelki küzdelmeinek és elhatározásának tanúi voltak. A sötét ház kapuján hiába zörgettem, élőlény nem mutatkozott. De nem láttam embert az utcán sem, bár éltető napsugár aranyozta be a házakat. A szemben eső fal mellé húzódtam, várva, hogy talán mégis jön valaki, aki engem a bejuthatás módjára kioktat. Hiú reménykedés volt. Úgy látszik, hogy a szabad eszmék nagy martírjának házat nem igen keresik Ferrarában.

Megfordultam tehát és lassu léptekkel haladtam a város központja felé. Mindenütt bezárt ajtók, csukott ablakok. Szemben alig jött velem egy-két ember: munkások zaiát, gyermekek gondtalan kacaját nem hallottam. Utközben egy omladozó palota készített megállapodásra. Az ablakok vasrácsozata s a homlokzat szobordíszei azt árulták el, hogy az épületnek valamikor előkelő, finom ízlésű tulajdonosa lehetett. Vajjon ki építette? Egy tisztas kinézésű, öreges nőhöz fordultam felvilágosításért.

— Nem lakja senki! — volt a rövid válasz.

— De tulajdonosa talán mégis csak van? — firtattam tovább a dolgot.

— Én is azt hiszem, — sietett megnyugtanni a jó asszony, — de itt senkiségi törődik vele, mert nem az első és nem is az utolsó üres palotája Ferrarának.

Olaszország csöndesebb városaiban megszoktam az ilyen feleleteket s mióta a veronai Bevilacqua-palotának, Sammiceli mesterművének szomorú sorsát ismerem, leszoktam arról a felesleges naivokodásról is, hogy elesodálkozom. Azt azonban már sehogy sem tudtam megérteni, hogy az Ariostó házaért is fölfedező utra kelljen indulnom az Estek városában. Pedig így történt. Ot-hat emberrel kellett szoba állnom, míg a helyes utbaigazítást végre megkaptam. Mindenki más helyre akarta telepíteni az Orlando furioso szellemes és kecses palotáját, jöllehet, honfitársai már utcát is szenteltek omlékének: a via dell' Ariostót.

Nagynehezen aztán mégis megtaláltam az egyemeletes, szerény házat, jóval távol a város központjától, olyan vidéken, ahol már az utcák és terek kököckái között kényelmesen kinőhet a fű. A megkormosodott falu, öreg épület kívülről most a régi.

Apró üvegtáblából alkotott ablakai ma is olyan sötéten tekintenek reánk, mint abban az időben, midőn az első emelet nagytermében barátait gyűjtötte össze lakomára vagy tanácskozásra a vidám szellemű Ariostó. Abban az időben a földszintről falépcső vezetett fel az emeletre.

Amint Ferrara városa a házat 1811-ben utolsó tulajdonosától megvásárolta, kölépcsőket alkalmaztak s emlékül csakis egy elkoptatott falépcsőt tartottak meg a régiak közül. Nem

nyen a nyilvánosság okozott egy kis kaválást a spiritiszták között Budapesten például Gennari-pör óta vonultak vissza az addig merészen működő szellem-lovagok, míg a lendesebbek, mint valami rajngó felekezeti mesztették hitüket titokban, zajtalanul. Az aradi spiritiszták inkább ez utóbbi csoporthoz tartoznak. A nyilvánosságtól elvonulnak és egymás között élnek a szellemhitnek. Nyolc év alatt nem nagyon gyarapodott a számuk. Társaságuk hol, feloszlott, hol megint megerősödött csak mintegy két év óta vannak Aradon működő spiritisza-körök.

Az Ilona-utcai szeánszok.

Egyike a legrégebb köröknek az, amelyikről említettük, Czákó György Borona-utcai társaságán szokott összejönni. Egyik vezetője ennek társaságnak özvegy Balta Illésné, akinek a neve az aradmegyei Kerülősen volt jegyző. Balta Illésné, akinek polgáriskolai tanítónői képessége is van, néhány évvel ezelőtt költözött Budapestra és itt egyik legbuzgóbb apostola lett a spiritizmusnak. Az Ilona-utca 4. szám alatt levő társaságán többször összejöttek az aradi spiritiszták és eleinte vasárnaponként nálá tartották a szeánszokat. Tizenöt-huszan is voltak néhány szeánszon, különféle foglalkozású, rendű emberek: házmesterek, kereskedők, borok, mosónők, betegápolók stb. Vegyes férfiak és nők, de nagyobb számban az utóbbiak. Mindig egyszer előkelőbb vendégeik is voltak; szűr látogattak el hozzájuk például egy elő aradi ügyvéd neje dr. R. G.-né azután egy nyugalmazott igazgató tanító, Sch. mé, egy aradi orvos neje, egy román tanítónő, azonban már az utóbbi időben nem jár el szeánszokra, mert felettes hatósága nem mi jó néven vette azt. Ezek a spiritiszták, mostanában sokszor huszan-harmincan is jelennek egy vasárnapi szeánszon, állandó összejövetelben vannak a budapesti anyaegylettel: Szellembuvárok egyletével. Ennek elnöke Rohay Béla évente többször megjár Aradon és sokban irányítja és tájékoztatja az itteni testvéreket. Budapesten lapjuk van a spiritisztáknak: az *Egy Világosság* folyóirat, amely több példányban jár Aradra is.

Beszélgetés a körvezetővel.

Az Aradi Közlöny munkatársa a minap beszélgetett özv. Balta Illésnével, az aradi testvérek egyik vezetőjével. Baltáné többek között ezeket mondta:

— Tény az, hogy nekünk Aradon spiritisza-körünk van, amely legtöbbször a Borona-utca 48. szám alatt tartja szeánszait. Nem kell azonban azt hinni, hogy ez a spiritizmus valami babonás misztifikáció. Mi a tudomány alapján állunk és meggyőződésünk, hogy az igazságot, az emberek boldogulását kutatjuk akkor, mikor a szellemvilággal, a túlvilági léttel foglalkozunk. Mi valljuk azt, hogy a szellem önállóan létező lény, amely elhagyhatja a testet és annak halálával nemcsak hogy tovább folytatja létét, hanem az emberek között van és a különös képességű embereknek, a médiumoknak meg is jelen. Ezeknek közvetítésével tanácsokat, utmutatásokat ad az embereknek, összhangot teremt a földön, megmondja, hogyan kell élnünk, miben kell hinnünk és erős vágyat kelt bennünk az igazság után. Tudományunk és vallásunk ez egyaránt. Nem babona, nem megtévesztés az. Hogy mi mégis kerüljük a nyilvánosságot, az érthető, mert látjuk az emberek bizalmatlanságát, széthúzó törekvéseit. Nem is megyünk ezért a nyilvánosság elé, sőt megnehezítjük, hogy valaki közzé jöjjön. Ha híveink közé akar állni valaki, előbb olvassa a tudományos spiritisza műveket, mert csak így lesz képessé arra, hogy a mi tanításainkat befogadhassa. Csak akkor vehet részt a szeánszokon, ha már előbb megismerkedett hitünkkel. Másrészt csak elriasztaná magától testvéreinket és a szellemeket. Ezért eleinte bizalmatlansággal vagyunk az idegenek iránt. Aki azonban bizalommal közeledik felénk, az nem csalatkozik hitében.

Beszélő szellemek.

Ez a hitvallásuk az aradi spiritisztáknak. Hogy a gyakorlatban mi valósul meg ebből, arról egy vasárnapi szeánsz adhat fogalmat. Ezekre a szellemidéző ülésekre csak a testvéreket vagy azokat bocsátják be, akik olvasás vagy hallomás után már nem egészen hitetlenek.

Az üléseket rövid imával nyitják meg. Az ajtókat ekkor bezárják és az ülés alatt sem beszélgetni, sem ki- és bejánni nem szabad. A résztvevők egy 3 vagy 4 lábu asztal köré ülnek le, még pedig vegyesen férfiak és nők. Kezüket az asztalra teszik egymás ujját érintve. Így képződik a spiritisztikai lánc.

Méltóságos csöndben, besötétített szobában történik a szellemek megjelenése.

Ennek azután többféle módja van: butorok mozgatása, kopogtatása, írás, beszéd, sőt látható megjelenés is. A főfeltétel egy jó médium. A „médiumitást“ delejezéssel lehet elérni. Vannak író-médiumok, akik rendszeresen igen-nel vagy nem-mel felelnek a társaság által feltett kérdésre és beszélő médiumok. Mindkettőt a sokszor fél óráig tartó delejezés valósággal önkívületi állapotba hozza: a médium tránszban van és a szellem beszél belőle. A Borona-utcában legutóbb a múlt vasárnap volt szeánsz, amelyen József szellem a husvét jelentőségéről beszélt.

Hogy a szellem működése miképpen történik, azzal még a tudomány sincs egészen tisztában. Természeti tünetekkel van-e itt dolgunk vagy valami önkéntelen misztifikációval; nem lehet határozottan eldönteni. Lehet, hogy mindkettővel. A mi szorosban az aradi spiritisztákat illeti, azok távol állanak a hirhedt spiritisza-csalóktól, a „János-főhercegektől.“ Inkább rajongó hívők, mint ravasz megtévesztők. A főmédiumuk egy Récsi nevű asztalos.

Szellemtárlás Aradmegyében.

Érdekes végül megemlíteni, hogy Aradmegyében is több helyen van spiritisza-kör. Világoson, Seprősön, Pankotán már régebben vannak ilyen társaságok. Seprősön például egy görög-keleti lelkes volt jó ideig a spiritiszták vezetője, másutt a tanító lett a szellemvilág apostola. Híveik mindenütt akadnak, hiszen az emberi lélek, még a legműveltebb és a legszilárdabb is az igazságnak, a boldogulásnak keresésében nagyon sokszor homályos utakra, bizonytalan ösvényekre téved. A spiritizmus pedig hosszú idők óta pihenője, de nem egyszer labirintusa a nyugtalan lelkeknek.

Nehéz is lett volna Kevének a kimondottat megállania. Az asszonyok a borzasztó sztrófa óta, mely gyilkossá tette Kevét, remegő vonzódással néztek a szemébe. A szellemi gondolkodásuk azt mondanák: azért vonzódnak az erőhöz. Van benne igazság, szerelemben van egy az erőnél hatalmasabb vonzó képesség. A szerelmet legjobban a vonzza, oly hatalmasan, mint a nap a földet. A nagy szerelmesek huzódnak az öngyilkossághoz, az erő szeretői vágyva úgy élik, hogy megfojtsák vele az erelmük társaságát és meghalok, ez a két szó ékezik egymás mellett a szerelem szótárában. Halál és halál, e két óriási ellentét megint a vonzó módon vonzzák egymást.

Keve Pál agyát nem bántották ily gondolatok, ő csak élvezte az asszonyok remegő vonzódását. Tán nem is látta meg a lopva pillantó nők szemében a meggyilkolt asszony képét, pedig mindegyikben benne van a gyilkosság hatása. Lehet, arra gondolt: e nagy munka az, hogy megférjiasodott és körülötte nővesztett.

Malvin Malvin félt legjobban és vonzódtott a többi Kevéhez. Nem volt már fiatal lány, szeszontódik esztendő teljes érettségével a világban. Oly félelmesnek, oly hatalmasnak, oly szépnek látta Kevét, mint még senkit idáig.

Keve Pált elkábitotta ez a szerelem és nőül vette Malvint.

Malvin csókokban, melyeket váltottak, emésztő tűz volt. Félelmes, nagyszerű és szeszontódóan gyönyörűséges ölelések voltak ezek

a második asszony szemében, akinek ideges és féltélen leleke mindig körülötte látta véres árnyát az első asszonynak.

Keve boldog volt, ily nagy szerelemről még csak nem is ábrándozott soha.

Az idő mulik és a szerelem lanygul. De Malvin megmaradt jó feleségnek, nem annyira a mélyes erkölcs parancsából, de félelemből.

Félt Kevétől és ha a férfi ujjaira nézett, az ujjakra, melyek megfojtották az első asszonyt, egész testében megreszketett.

Nevelte két kicsiny fiát, szolid asszony volt, csak lopva, lehunyt szempillái alól oldalra kacsintott a szebb férfiakra, az evek szálltak fölülte és ő hizott.

Szint azonképen hizott Keve is, pocakot eresztett, a hivatalában elérte a főnöki méltóságot, a haja hullani kezdett és esténként a klubba járt, ahol nagyságos urnak szólitották az alantos hivatalnokait ahol végtelen tarokkpartiekat játszott.

Már egy csöppet sem volt félelmes Keve Pál és ezt a felesége is észrevette és észre vette azt is, hogy immár ő a negyvenedik év felé közeledik és nincs már szerelem, nincs. E gondolat az asszonyok szívében egyszerre jelenik meg a banális első ősz hajsza fölött való sóhajjal.

... Egy este Kevének nem volt kedve tarokkozni és hamarabb tért haza, mint rendszer.

A kert ajtón tért be. A két diák fiú célául állt ki egymásnak a kertben és szőlőkarokkal dobálódzott egymásra. E nemes sport a virágágyakat úgy tönkre tette, mintha három század lovasság galoppozott volna végig a drága ültetvényeken.

Keve káromkodott egyet és befordult a kert szoba felé. Hát, amint benéz az üvegajtón, látja közel az ablakhoz az asszonyt és a nevelő árnyát. Az asszony a husz éves nevelő vállára volt borulva.

... Keve megfordult és lehajtott fővel baktatott odébb. Szégyelte magát és végtelen undort érzett.

— Mit tegyek, mit tegyek? dörmögte tehetetlenül.

Gondolt a válasra is, de aztán eszébe jutott a két nevelőtlen fia, meg az ő főnöki tekintélye és hogy — mit szól a világ?

— Holnap elcsapom a nevelőt, — dörmögte ökölbe szorult kezekkel és ebben találta az ügy legjobb megoldását.

... Az asszony, mintha valamit sejtett volna, hirtelen vetkőzött, már ágyban volt és úgy látszott, hogy alszik, amikor Keve a lefekvéshez látott.

Keve is lefeküdt, de nyugtalan álma volt. Álmában megjelent előtte az első asszony, halvány arccal és kidülledt szemmel, mint akkor, amikor a nyakát fojtogatta.

A kísértet az almodó Keve fölé hajolt és szemrehányó hangon szólalt meg:

— Látod, látod Keve, ilyen az ember... Az ember nem komoly állat... Ami akkor katasztrófa volt a szemedben, az most egy kellemetlen ügy... Amiért akkor gyilkoltál, ugyanazért most — elcsapod a nevelőt... Ó Keve, Ó Keve, mily bohó is voltam én!... Mért nem vártam azzal egy pár esztendőig... akkor nem kellett volna oly csufos halállal halnom és élhetnék, élhetnék a tisztaság megőrzéséig.

A vesztőhely a telekkönyvben.

*

Szaporán gyűlnek a fillérek, a koronák, amelyek rövid idő múlva megszerzik a nemzet kegyeletere számára azt a földet, ahol a tizenhárom vértanu közül kilencnek a bitó-halált osztotta ki a szabadságot elnyomó, véres kéz.

Szinte az egész nemzet érdeklődése fordul a zsigmondházi határnak ama darabja felé, amelynek négyszögöleit most kiki siet vásárolni. Az ilyen nagy érdeklődés nevezetessé teszi a nagy ügyek külsőségeit, a velük összefüggő dolgok részleteit is. Aminthogy ereklje egy marék föld, amely onnét való, úgy nevezetessé lesz a szürke akta is, ha arról beszél.

Ezért hittük érdekesnek, hogy bemutatjuk: miként szerepel a vesztőhely földje a telekkönyvben.

Az aradi kir. törvényszék telekkönyvtárában a zsigmondházi 193. számú betét jelenti a vesztőhely földjét, amely, ezidőszerint, még magántulajdon. A telekkönyv A. lapja, amely a birtokállást tünteti föl, ez:

193. betét szám.

Zsigmondháza.

A.

Birtokállási lap.

Sor-sz.	Hrsz.	I. Nemesi birtok.	Hold	□-öl	Jegy-zet
2	(169—205) b. I. I.	Kaszáló a nagyrét dülőben	154	1349	

*Jegyzet: Az ingatlan eredetileg 191 hold 293 □-öl területű volt.

A lap jegyzett rovata a lejegyzett tételt jelenti; a birtoktestnek azt a részét, amelyet nyolcvannyal, részint zsigmondházi, részint ujaradi német gazda apró parcellákban megvett. Természetes, hogy ezek a parcellák nem esnek abba a területbe, ahol, hiteles megállapítás szerint, a kivégzés történt.

A B. lap, amely a tulajdonos nevét tünteti fel, ez:

B.

Tulajdoni lap.

Sor-sz.	Jegy-zet
1	Beadatott 1881. április 22-én és május 25-én 5227. szám alatt. A Lökősházán 1875. évi július 9-én kelt osztályegyezség és Csanádmegye árvaszékének 1880. évi 5149. szám alatt kelt és hitelesített közjegyzői meghatalmazásban bemutatott gyámi rendelvevénye alapján, a 188. szám alatti telekkönyvbéli közös birtokból leirt és itten A. I. alatt bevezetett ingatlanságra nézve a tulajdonjog 1. Biró Gizella férj. Pokorni Richardné javára bekebelezetik.

*Jegyzet: Az eredeti térmértékből hiányzó 36 hold 544 □-öl területet, 1905. március 16-án Schragner János és 87 társa, vevők javára vétel jogcímen lejegyezték.

E följegyzés után következik egy hosszú bejegyzés: azoknak a parasztnak a nevei, a kik a birtok egy részét megvették. Az erről szóló 88 adás-vételi szerződések az aradi telekkönyvi hivatal irattárában vannak. A vételár négyszögméterenként egy korona hatvan fillér volt.

Végül a C. lapot mutatjuk be. A birtok ez idő szerint tehermentes. A C lapon csupán a katonai kincstárnak egy szolgálmi joga van bekebelezve, amely így szól:

C.

Teherlap.

Sor-sz.	Jegy-zet
1	Tö-rülve
13	

A Magyar Földhitelintézet javára zálogjog 20.000 korona erejéig.
Beadatott 1889. május 15-én 3674. sz. alatt.
Az Aradon 1888. december hó 20-án kelt lerombolási nyilatkozat alapján az aradi vár délkeleti oldalával határos, a temesvári vasut és a Maros folyó között utóbbi baloldalán fekvő az A. I. I. sor 169—205/b. 1. hrszám alatti ingatlan-ság kiegészítő részét képező területen készült vízáradási gáttöltésnek a császár és királyi katonai kincstár érdekében a cs. és kir. katonai hatóság által követelt lerombolása esetén, nevezett töltésnek a követelt időben a tulajdonosok saját költségükön és későbbi kárpótlási igényük nélkül való lerombolása, a lerombolt töltés anyagának elszállítása, továbbá az említett hatóság csak határozott abbéli követelése esetén az illető talaj kiegyenlítése iránti kötelezettség az A. I. I. sor 169—205/b. 1. hrsz. alatti ingatlanságra
A császári és királyi katonai kincstár javára bekebelezetik.

Mire a vesztőhely megváltásához szükséges összeg egybegyűl, megváltozik ez a nevezetes telekjegyzőkönyv. Az ország becsületbeli adósságának lerovását a B. lap egy változása fogja feltüntetni, amelyen tulajdonosnak be lehet jegyezni: a magyar nemzetet. Miután azonban a telekkönyv ilyen jogi személyt el nem ismer, a birtokot, a rendeltetését illető korlátozás kitüntetése mellett valószínűleg Arad sz kir. város nevére fogják telekkönyvezni.

A humoros költemény.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Mikor már így közel a husvét,
Lelkem nyugalmat nem talál.
És be kell vallanom: ilyenkor
Minden hajszálam égnek áll.
S várom remegve, félve, fázva
Az ön szavát, a zord, keményt:
Poéta ur! husvétra irjon
Egy kis szerelmes zöngeményt.
S mi fő: humoros zöngeményt.

Szerkesztő ur! ha tudná, ekkor
Mily bus bennem az érzelem.
Egy humoros-szerelmes verset
Többé nem kérne sohasem.
Szerkesztő ur! ha sejténé, hogy
Lelkemen mily érzés fut át,
Nem kérne több humoros verset,
Hanem inkább — tragédiát,
Szörnyű, véres tragédiát.

Szerkesztő ur jól ismer engem,
Hogy én ki és milyen vagyok,
Hogy nekem mindig „könybe fulnak”
Az éjjelek s a nappalok.
És hogy az én szerelmeim mind
Sekszpiri, bős tragédiák,
Humort, szerelmet és efféléket
Honnan veszek elő tehát,
Mikor a bunak férge rág? . . .

. . . S mégis — Szerkesztő ur — titokba
Önök most vallomást teszek,
Ah! irhatok megint most verset:
Humorosát, szerelmeset.
Mert, hogy tavasz van, sajna, újra
Kis baleset történt velem,
Elővett ismét engem, árvát,
A rég hűtlen lett szerelem,
Másnak humoros szerelem.

Azt kérdezi: ki „Ó” s milyen hölgy? . . .

— Igéző, szép madonna kép.
Az arca bájos, termete lenge,
S rózsák nyílnak, ahová lép.
Pici a szája, fitos az orra.
És az a bársonyos szeme . . .
Szerkesztő ur: ha egyszer látná
Maga is szédülne bele.
Maga is — szédülne bele.

S tudja ki ő? Egy kis színész nő.
Ereynes, tiszta, szende lány —
Reggeli nyolctól este nyolcig
Ott lófráltam az oldalán.
Szerkesztő ur! hisz tudja: bennem
Folyik némi poéta-vér,
Mégis azt mondom: ez a kis lány egy
Kócán-dijnál is többet ér,
S más száz dijnál is többet ér.

— És ha tudná, hogy mit csináltam
(Ó! ön nem is ismerne meg)
Szegény anyám, ha tudta volna
Dehogy szült volna engemet.
Velettem reggeitől estig.
En, én, a jéghideg legény,
Ugy annyira, hogy minket bámult
Végtére már ifju s a vén,
A város utcáin s terén.

Elkísértem a mészárszékbe.
S vártam míg hust vesz, pár kilót.
„Ni . . . pacalt vesz a bus poéta . . .”
Mondogatták a bámulók.
Elmentünk a kenyeres boltba,
Valahány grájzlerájba is.
— Hja! . . . a szerelem mészárszékbe
S fűszerkereskedésbe visz,
Bizony mindenhova — elvisz . . .

S így együttes csatangeléssel
Felvertünk pletykát s némi port.
És utánam kacagtak gunynyal:
„A költő viszi a szatyort”.
Nappal — mint a mindenesek már —
A bevásárlást láttuk el,
És este tapsolok én néki,
Ha a színpadon énekel,
Táncol, kacag és énekel.

. . . S hogy itt hagyott a kis madonnám,
Kiadatott a rendelet:
„Fiam! eztán te vásárolsz majd
Vaját, kenyért, hust és tejet.
Gyakoroldad a kis leánnyal.
A praxid, látom, épp elég,
Legalább nekünk nem kell eztán
Amolyan kifutó cseléd,
Olyan bevásárló cseléd”.

De szerelmes történetemnek
A másik vége gyászosabb,
Kisült, hogy az én szép színész nőm
Nem engem szeret, — másokat.
Hab karjába más fűzi karját,
Nem engem szeret, más szeret.
Hiába vittem hát utána
A hust, vaját, kenyért, tejet,
A háztartási cikkeket.

. . . Ó én tudom mi változtatná
Humorra ezt a bus valót,
Szemből egy forró tekintet,
Ajakáról egy forró csók.
Szerkesztő ur elhigye nekem,
Mi tagadás: azt mondom én:
Egy édes csók a nagy világon
A leggyönyörűbb költemény,
Leghumorosabb költemény!

Pártos Szilárd.

A „holnap” színészete.

Írta: Gál Gyula.

Arad, április 10.

Nemcsak fiatal írók áltak össze „*Holnaposdit*” játszani, de az általuk annyira lenézett és segédművészetté degradált színészek ifjai is teremtettek maguknak új irányt. Szébbet? Magasztosabbat? Nem. Csak hasznosabbat! Mert a tegnap bármily tökéletes is — egy előnye mindenesetre volt: a színész hitt abban, amit mondott. Ez a hit a rossz színésznél ordítózásban, alpthoszbán, pózban, fanatikus őrjöngésben és affektált hányavetiségben nyilatkozott meg, míg a jó színész akkor is egyszerű és természetes iparkodott lenni. A színészeten ép úgy nem létezik elavult és modern stílus, mint az irodalomban, — hol a klasszikus mindig modern, de a modern még korántsem klasszikus. A színész ép az által válik jó vagy rossz színészszerű: mennyire képes az örök, nagy igazságokat, ézéseket és szenvedélyeket a legszébb és a legigazibb módon kifejezni. Meg van-e a lényében mindaz, ami az általa mondandókat meggyőzővé, rokonszenvenessé képes tenni. Rendelkezik amaz eszközökkel és hogyan tud velük bánni? Nem azt állítom, hogy a színész okvetlen Apolló legyen, gyönyörű tenor, vagy bariton hanggal, — bár ha ez véletlenül meg van, nagy áldás — de ismétlem, nem feltétlenül szükséges. A lélek; a *lélek* — ez teszi a színészt is ép úgy, mint bármely más művészt. A színész lelke nemcsak a hangjában, a szemében, de a nyelvében van; nem az a fő, hogy mit, hanem hogy *hogyan* beszél. Ez a nyelv tehát nem lehet hibás, könnyűnek és biztosnak kell lennie, hogy a gondolatok vidámszerűségét ép úgy tolmácsolhassa, mint az elhatározások szilárdságát stb. A színész beszédje esakis az által válhat élvezetesé, ha ép oly eleven és szinessé tud lenni, mint a mily lemondóvá vagy föntségessé. Itt tehát megalkuvásról szó sem lehet. És mégis mi az ami az u. n. „Holnap” színészeten első hallásra feltűnik: hogy *nem tudnak beszélni*. Olyik még ha tudna, sem akar, mert amint mondja: ő *egyéniesség*. Nahát semmiféle pályán annyi szelhámoságot el nem követtek, mint e szent szóval a színészetenél. Szeretettreméltó emberek — rajongásból, vagy más tisztelet, vagy kevésbé tiszteletreméltó okokból — színészekké lesznek. Itt fellépésükkel, élelmességükkel pozícióra tesznek szert, — nap-nap után játszik a világ legkönnyebben megjátszható és leghalásabb szerepeit, de sohasem úgy, ahogy azt a szerző megírta, mert azt „*az egyéniesség*” nem tudja, hanem a maga jóleső, közvetlen modorában. Így tűnik el az író, a darab, a szerep, de ott van ő, — „*az egyéniesség*!” Hát ez lehet hatalmas, felséges, isteni, de hogy ez *színművészet* lenne — azt tagadom. A színművészet az emberábrázolás művészete: szükséges, hogy ezzel tisztában legyünk, nehogy félrevezessen bennünket egy-egy „*egyéniesség*!” A színész egyénisége igenis legyen rokonszenves, legyen meleg, legyen szeretettreméltó, de ne csillogtassa nap-nap után az előnyeit, hanem mutassa ki *szerepének tulajdonságait*, a szerint, amint ezt az *egyéniesség* (a darabhoz) való viszonya megköveteli. A színésznél az egyéniítés a fő; *hogyan* tűnik el egy más ember lelkivilágába? A mód, amelylyel ezt teszi — ez magyarázza meg egyéniségének mineműségét, kiválóságát, vagy értéktelenségét. Tehát *megtartja egyéniségét* ép úgy, mint akár az író, zenész, festő stb., csak hogy ez nem *műveinek* egyformasága, hanem a sokféle alkotás sajátos felfogásában és a kidolgozás módjának eredetiségében nyilatkozik meg, mely összes munkáit egy kiválóan *egyéni* vonás által felismerhetővé teszi. A színészetenek,

mint minden művészetnek e közös lényegét hamisítják, negligálják, vagy pedig éppenséggel kárhözhatják e pályára tolaokodó tehetségtelének, kik sem egyéniséggel, sem színjátszó képességgel nem rendelkezven — magát a színművészet fogalmát a saját érdektelen, szintelen és jelentéktelenségük színvonalára sülvesztik.

A legdrágább gáz.

Arad világitása. — Kimutatás a magyarországi gázarákról.

— Az Aradi Közlöny tudostojától —

Arad, április 10.

Nem először írunk arról, hogy Aradon a világitás körül komoly bajok vannak és jogos az e miatt hallható minden panasz. Az *aradi gáztársaság* legutóbb a város közgyűlésétől szerződése megváltoztatását kérte. A törvényhatóság azonban nem tett eleget az aradi polgárság súlyos megadóztatásából nagy hasznót élvező társaságnak. Hogy sokkal drágább Aradon a gázvilágitás a többi magyarországi városok gázarái mellett, azt eddig csak sejtetni lehetett. Az *Aradi Közlöny* most pozitív számokkal mutatja ki azt a szégyenletes állapotot, a melyet Aradon a gáztársaság nyereszkesedési vágya tereintett az ország többi városai mellett.

Magyarország városából hivatalosan beszereltük a gázvilágitásra vonatkozó pontos adatokat, amelyekből kitűnik, hogy *Aradon fizet a polgárság legtöbbet a gázért*. Egyedül Záhánban fizetnek ugyanennyit, de ez érthető, mert ott is ugyanaz a bécsi társaság a gázgyár tulajdonosa, mint Aradon. Nálunk a gázvilágitásban (utcaán és középületekben) 15.3 fillér, magánfogyasztásban pedig 32 fillér köbméterenkint.

Most tessék áttekinteni az itt közölt adatokat, amelyek az ország különböző városainak gázaráit tüntetik föl. Tessék elolvasni és azután — *ítelni*.

Az adatok a következők:

Debrecen:

Világitásra: magánosoknak 24 fillér, melyből 1—10% engedmény adatik nagyobb fogyasztásnál; színháznak, iskoláknak, templomoknak, kórháznak 20 fillér.

Fűtésre és világitásra: 16 fillér.

A város egy közvilágitásnál, mint saját épületeiben és hivatalaiban az előállítási költségeket téríti meg. Ez most köbméterenkint 10 fillér.

Eszék:

Közvilágitás 18 fillér.

Magánfogyasztás 18 fillér.

Érsekújvár:

Magánfogyasztás 30 fillér, a városnak 24 fillér.

Fiume:

Közvilágitás: egész éjjeli égő 74 kor., fél égőért 58 kor. évente.

Magánfogyasztás 24 fillér köbméterenkint ipari célokra.

Győr:

Magánfogyasztásra köbm. 30 fill., közvilágitásnál 20 fill.

Elég drágán Rajta vagyunk, hogy leszállítsassék.

(Ézt a megjegyzést az ottani gazdasági tanácsnok füzte hozzá.)

Kassa:

Magánfogyasztásban 24 fillér, közfogyasztásban 19 fillér, utcai lámpáknál pedig óránként 1.4 fillér.

Kolozsvár:

Magánfogyasztásra 30 fill., a középületek (állam, város, tanintézetek) ebből az alapárból 20%

kedvezményt kapnak. Az utcai világitás lángonként és égési óránként 2.29/32 fill., ami a 142 l. óránkénti fogyasztást véve alapul, átszámítva kb. 20 fill. köbméterenkint árának felel meg.

Miskolc:

Közvilágitásnál 30 fillér, ipari célra 20 fillér.

Nyitra:

A magánfogyasztók köbméterenkint 28 fillért fizetnek. A közvilágitás lángonként és óránként 2.56 fillér.

Pécs:

Az utcai közvilágitásnál egy 16 gyertya fényerejű (ezidőszerint 60—70 gyertya fényerejű Auer) lepke égő óránként 3.5 fillér.

Középületekben egy köbméter gáz 24.72 fill. Magánosoknak 28 fill.

Fűtésre illetve ipari célra 20 fillér.

Pozsony:

Magánfogyasztásban 26 fillért tesz, a közvilágitásnál pedig az egész éjjel égő légszeszlámpák után évi 60 koronát, az éjtelig égő után pedig évi 40 kor. világitási költséget térít meg a város a légszeszműveknek mint a községi vagyontól elkülönítve kezelt, kereskedelmileg külön könyvelt üzletnek.

A légszeszgyár magántulajdon.

Sopron:

Magánvilágitásra 30 fillér.

Közvilágitásra 11.1 fillér.

Fűtésre város és magánfelek részére 17 fillér.

A gázgyár most belga részvénytársaság kezében van.

Szabadka:

Magánfogyasztásra 30 fillér köbméterenkint.

Városi épületekben 24 fillér köbméterenkint.

Világitásra 2.6 fillér lángonként. Ebben bennefoglalatik a lámpák felgyújtása és karban tartása is.

Szeged:

Szeged sz. kir. város gázvilágitása vállalatba van adva, a melyre vonatkozó szerződés szerint a következő használati, illetve fogyasztási díjak vannak megállapítva:

I. A város közterületei világitásánál lángonként (14 gyertyaláng) és évenként 60 korona 2500 világitás órára, ha a lángok száma az 1600-at meghaladja, a többlet után 50 korona egységár fizetendő.

II. A városi középületek gázvilágitásánál köbméterenkint 15 fillér.

III. Állami épületeknél köbméterenkint 20 fill.

IV. Magánfogyasztásnál köbméternként 24 fillér.

Székesfehérvár:

A közvilágitást villannyal látják ol, míg a magánfogyasztásban a gáz köbmétere 31 fillérbe kerül.

Ujpest:

Ujpest városban az „Általános osztrák-magyar légszesztársulat” szolgáltatja a légszeszt a következő árakban:

I. Magánfogyasztás:

a) világitási célokra köbméterenkint 20 fillér.

b) ipari célokra köbméterenkint 16 fillér.

II. Közfogyasztás:

Utcai közvilágitás céljára és a városi középületekben olhasznált légszesz ára köbméterenkint 14.84 fillér.

A magánosok által elfogyasztott légszeszmennyiség 23.4%-át a város ingyen kapja. A mult 1908. évben ez kitétt: 717,126 köbméter magánfogyasztás 23.4%-a 167,807 köbméter ingyen. Tájékoztatás céljából még közlöm, hogy közvilágitásra 197,681 köbméter kellett s így csak 29,874 köbméter után kellett a városnak a fenti 14.84 fillér egységárat megfizetni.

Ujvidék:

A gáz köbmétere magánfogyasztásban *28 fillér; a közvilágitás gázfogyasztását lángonként és óránként fizetjük és pedig egy lángóráért 16 fillér.

A husvéli háboru.

Husvét sincsen itt még, böjti szelek járnak
Husvéti ötlete akad két császárnak.
Tojás-ütőt játsznak két ártatlan néppel,
Melyiknek tojása törik hamarabb el?

S hogy Aehrenthal dörge: előre, előre
Tart.-hadnagyon rosszul áll a maga bőre;
Egyezmeg a fene, sehse lesz már béke?
Nem születtem én a hadi dicsőségre."

Bár reá a béke sorsát ki se bizta,
A háborus rémen győz a *feminista*.
„Férfi ugyanis kevés, — ez rajtunk az átok
És ti a számukat még apasztanátok?”

Valaki lemond a belgrádi konakban,
A béke anyala tojásból kipattan.
Se szerbnek, magyarnak nincs ok szomorkodni
Husvétra nem muszáj vérrel locsolkodni.

Tartalékos hadnagy Wallerstein ur zsémbel
„Még se lesz háboru. Alig hiszem én el.
Megint az unalmas béke, régi rend lesz,
Sohse jutok Mária-Terézia rendhez?!...”

A MÜVELT BETÖRŐ.

Az aradi fogház „író” fegyence.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

Az aradi fogháznak van most egy rendkívüli érdekes lakója. Bohnicsék Józsefnek hívják. Fiatal ember, még csak negyven esztendő, de életének felét, körülbelül tizenkilenc évet az ország különböző fegyházaiban töltött el. Ha büntetésének kitöltése után időnként kiszabadult a fegyházból, néhány nap múlva újból lesujtott rá az igazságszolgáltatás keze. Mestersége a polgári életben betörés és kasszafurás. Azt mondják, hogy a kasszafurásban az egész kontinensen nincs nála ügyesebb. Saját találmányu furókkal és szerszámokkal dolgozik és nagyra van az ő speciális módszerével. A betörésben sokat tart maga felől. El lehet tehát képzelni, hogy ez a nagy kaliberű férfi, csak végszükségben vetemedhetett olyan kisebb fajta be-

törésre, mint amilyen mult évben Aradon a *Lázár-féle* betörés volt. Ezt tudniillik ő végezte. Nem szívesen bár, de kénytelenségből betört.

Ezek után azt hihetné valaki, hogy Bohnicsék valami unintelligens, megrögzött gonosztevő, akit a fegyházlevegő a legcinikusabb gazemberré nevel. Lirai költőt legalább senki se sejtene benne. De, amint az alábbiakból ki fog tűnni, *Bohnicsek József* a fegyház nemcsak hogy nem tudta kiölni a romantizmust, de itt találta meg Muzsáját és lett belőle *költő és író*.

Az *Aradi Közlöny* tudósítójának alkalmá volt beszélgetést folytatni az érdekes fegyenczel, aki így adta elő „változatos” élettörténetét:

— Tíz éves korom után, a szüleim műszerész inasnak adtak. Már mint tanonc a legnagyobb ügyességet fejtettem ki az iparágban, úgy, hogy számtalan iparkiallításon díjakat nyertem saját találmányu szerszámaimmal. Közben szorgalmasan tanulgattam és sokat olvastam. Nagy kedvvel olvastam a klasszikusokat és tökéletesen ismerem az egész magyar irodalmat. Magam is próbálgattam verseket írni és elég szép sikereket értem el. Dehát engem is utólért a fátum. Mint műszerész tizenkilenc éves koromban hónapokig nem kaptam állást. Lezüllöttem, rossz társaságba keveredtem és elkövettem az első betörést. Börtönbe jutottam. Mikor kiszabadultam, elhatároztam, hogy tisztességes ember fogok lenni. Könnyű ezt elhatározni, de egy olyan embernek, akinek a börtön bélyege a homlokára van sütvé, nem lehet megszabni a jövő útjait. Az első bünt követte a második. Egy kasszabetörés miatt hat évi fegyházra ítéltek el. A büntetést Vácson szenvedtem el. Az ottani fegyházban végeztem az első nagyobb irodalmi munkámat. *Egy szindarabot irtam* „Az alvilág útjai” címmel. A darab témáját a görög mitológiából merítettem és *Csóka Sándor miskolci szinigazgató adatta elő szép siker mellett*.

Mikor a váci fegyházból kiszabadultam, Amerikába mentem, hogy mesterségemben tökéletesísem magamat. Az volt a célom, hogy Budapesten üzletet nyitok magamnak. Fél évig voltam Amerikában, azután hazajöttem. Megnősültem. Az *esküvő napján*, éppen akkor, mikor az egész násznép együtt volt, *detektívek jelentek meg a lakodalmi ünnepélyen és fiatal hitvesem mellől elhurcoltak a fogházba*. Ismét olitéltek „ártatlanul”. Az illavai fegyházba kerültem. Itt „szabad óráimban” szintén nagy szeretettel foglalkoztam irodalommal. Ez volt a lelki vigaszom. Írtam egy nagy elbeszélő költeményt, sok verset és novellát. Most szándékozom kiadni kötetemet és érintkezésbe is léptem egy budapesti kiadó céggel. A jövedelem felét a rabsegélyző egyesületnek fogom felajánlani, mert ez az egyetlen intézmény, amelynek tiszta és nemes intenciói vannak.

Ha kitöltöm ezt a néhány évi büntetésemet, — végezte szavait Bohnicsék — teljesen az irodalomnak fogom szentelni életemet.

Az érdekes fegyenc ezután, néhány verset adott át munkatársunknak azzal a kérelemmel, hogy közöljük azokat, mert ő, aki az aradi szereplése által alaposan be van feketítve a közönség előtt, legalább ilyen módon némileg rehabilitálva lesz. Versei közül egyet itt közlünk:

Ő hozzá . . .

Mint a napnak lágy sugara
S annak szolid meloge
Hatott lényed bájaival
Az én érző szívembe
S ott benn, mint egy gondos kertész
Ápolá a rózsát,
Melyen ajkad mosolyától
Számaltan kis bimbó nőtt.

Rózsátó az én szerelmem,
Lelkem vágyai bimbó rajt,
Ha kinyílik mosolyodtól
Szívem rá új bimbót hajt;

Azt, hogy az bizony csak egy komplikált szerkezet. Világos tehát, hogy az ilyesminek a kezelése nem a mindenki dolga, hogy oda egész ember kell. olyan, aki az egyes részek természetével egészen tisztában van és azok rendeltetését teljesen ismeri. Automobil-üzemknél tehát a kezelő-személyzet a fő, rajta mulik a legtöbb és az automobil-gépészre nagyobb kiadást azért nem koncedálni, mert más gépésznek nem szoktak „oly sokat” adni, soh sem járt még megtakarítással.

Elegendő tartalék és jól berendezett műhely nélkül sikeres automobil-üzem el sem kezelhető.

Ha a szükséges teendőket szem előtt tartjuk, a legszebb eredményeket érhetjük el. Példa rá az *Arad-Csanádi Vasút*, amelynek institúciót a világ négy sarkáról összesere lett mérnökök tanulmányozzák.

És példa rá amaz egyetlen londoni automobil-bérekoci társaság, amelybe az óvatos angliások nem kevesebb mint huszonnégy millió korona tökélt fektettek és gyümölcsöztetnek haszonnal.

Az új gépnek tehát van jövője — még nálunk is. Különösen nagy szerep vár az automobilmotorra a gazdaságban.

Kitartás, türelem, találékonyság persze fog kellenni a kezeléséhez. De hát ez is csak előny lesz majd, még hozzá az egész ország előnye. Mert mi sem távolíthat el jobban a meddő politizálástól, mi sem tereheti a gondolatokat a realisabb célok felé, mint a gépekkel való foglalatosság, amelyekkel örök tépelődés nincsen, ahol a végén az igazságot mindig meg lehet találni — és hozzá mindig csak egyfélé.

Arad városa, amikor az országban a modern gépek fejlesztésének élére áll, missziót teljesít az egész országgal szemben, nagyobb missziót talán, sem mint azt gondolná.

Artisták életéből.

Arad, április 10.

A nyári Muzsa napja nemsokára felvirrad. Vége felé járunk a téli színvadásnak és csakhamar ellepik Arad utcáit a színes kiáltó plakátok, melyek az orfeumok műsorát hirdetik. Feltűnő, gyakran izléstelenenségig feltűnő nők, az angol uridivattal harcban álló férfiak lepik el a korzót. A közönség egy-kettőre ismeri, megismeri őket: a brettli embereit. Bizonyos megbotránkozással vegyes szánakozás érzetével tekintenek ezekre az emberekre, kikről azt hiszik, hogy a léhaságok, könnyelműségek magvait hintik el ott, ahol megjelennek. Erkölcsrontóknak ítélik az artistákat, naplopóknak bélyegzik s a hatóság a „közönség érdekeinek megóvása szempontjából” ott üt egyet rajtuk, ahol csak teheti.

Könnyen megértem, hogy ez a nagy ellenszenv nálunk ennyire kifejlődött. Magyarországon az artistáknak nagy része a legujabb időig tényleg kétes, megbízhatatlan elem volt. Hiányzott az értelmiség, a pálya megbecsülése; mindenki aratni akart, nem volt összetartó erő, szervezet, mely erkölcsi kapcsolatot létesített volna ezen az igazán szomoruan nehéz, küzdelmes pályán. Ne tessék azt hinni, hogy a ragyogó ruha, a többször hamis mint valódi ékszer, a pajzán jókedv, a dévaj kacagás mind örömet, megelégedést jelentenek. Nem, a szervezetlenség korában ez a leszámolást jelentette. Ha elhagyta a szépség és fiatalság, az erő és ügyesség az artistát, neki volt a világon a legkeservesebb dolga, mert a tü nem állt meg ujjai között, a favágó szekere kicsuszott kezéből, nem volt tér, nem volt hely, ahol egy darab kenyeret kereshetett volna.

A helyzet azonban ma megváltozott s az olvasóközönség e sorok folyamán betekinthez olyan nagyarányú szervezetekbe, melyek szálai kiterjednek egy egész világra. Egyedül a szabadkőműves páholyok vetekedhetnek nemzetközi jellegükben a mai artista egyesülésekkel. *Nincs az a nagyobb város széles e világon, ahol az artistaságnak szervezeti telepe nem volna.* Newyorkban épügy mint Rio de Janeiroban, Londonban, nemkülönben mint Johannsburgban otthonra talál az artista. Minden ügyes-bajos dolgát elintézik, utbaigazítják,

ellátják szükséges okmányokkal, gondoskodnak környelmes jó lakásokról s minden egyeből. Ennek az óriási apparátusnak az egész világra kiterjedőleg a Berlinben székelő „*Internationale Artisten Loge*” mint erkölcsi testület a központja. Ezenkívül ugyancsak a német birodalom székvárosában sok ezerekre menő tagokkal egy betegsegítő pénztárt is alakítottak, mely állami támogatás mellett csodás dolgokat művel. Az „*Internationale Artisten-Genossenschaft*” — ez a pénztár címe — százezreket fizet ki évente betegjárulékokban, táppénzben, baleseti díjakban és évjáradékokban.

Talán nem érdektelen ezeket a szervezeteket közelebbről megismerni, mert ismeretük által a nagy közönségben önként a megbecsülés és tisztelet érzése fog felébredni láttára annak, milyen hatalmas együttérzés, testvériségi szellem urálja ezt a „*rongyos brettli népet*.” Mint említettem, minden artista szervezet központja a *Nemzetközi Artista Páholy*. Vér- és dacsövetségben áll ez a világ minden művészi egyesülésével. Csak futólag jelzem azokat a szervezeteket, melyeknek bár külön, önálló páholyuk van, de mégis egy közös intézmény quasi kirendeltségei. Így a német birodalom területén „*Vereinigung Artistischer Vereine*”, az Egyesült Államokban a „*White Rats of America*”, Franciaországban „*Loge*” stb. stb. Nálunk a „*Magyarországi Artista Egyesület*” közvetíti és foganatosítja az elvi reformokat, melyeket eszmékként a berlini központból kapnak a szervezetek.

A páholyok tagjai heti illetményeket fizetnek és erkölcsi szabályoknak vetik alá magukat. Minden artistaügyben *páholyparancs* adja tudtul a világon elszéledt „testvérek” az utasításokat, melyek benemartása a rögtöni kizárást — ballottage — vonja maga után. A páholy betegpénzt fizet szenvedő tagjainak, segélyt, díjmentes kölcsönt ad a szűkölködőknek, ellátja az elaggott testvéreket s végül nagyösszegű temetési járulékokkal könnyíti a tag hátramaradottjain. Ezek a dolgok az egyes tag érdekeit, személyes viszonyait érdeklő intézmények, melyek az illető rendelkezésére állnak Budapesten épp úgy mint a Fokföldön. Mindenütt kap orvost, ügyvédet: a páholy olosó ellátásról gondoskodik mindenütt.

A páholy működésének sulypontja azonban az artista társadalom összeségének érdekeit védi. Olyan hatalommal rendelkezik, amilyenhez hasonló alig van a világon, mert egy parancsára a világ minden orfeumából, mulatójából kivonulnak az artisták és az ilyen bojkott alá helyezett vállalat vagy beadja derekát, vagy három nap alatt csődbe kerül. A tagok azonban a páholytól a bojkott idejére teljes kártalanítást kapnak. Ez a kizárás „*Sperre*” azonban csak elvi kérdések miatt történik, tehát sohasem sztrájkmozgalomból. Éppen a múlt év nyarán az egységes szerződési formula miatt volt ilyen „*Sperre*” és a vége a küzdelemnek az lett, hogy a vállalkozók ezüst tálcán hozták a páholyok általuk változtatás nélkül aláírt békeokmányát. Van a páholyoknak még egy nagy dicsősége s ez a sajtó organuma. A „*Das Programm*” című százezer példányban, *minden élő nyelven megjelenő* hetilap, mely minden szombaton 120–150 oldal terjedelemben minden artista ügyről tájékoztatja tagjait. Születés, családi események, szerződötések, ajánlatokat, hirdetések, halálozások s ki tudja mi még mást. Közli, hogy ki meddig, milyen városban működött s hogy a következő két héten belül hol található meg. Közvetít pénzküldeményeket, üzeneteket, sőt általános érdekű események rövid vázát is adja. Hivatalos részében pedig a páholy parancsait, számadásait, jelentéseit közli. Nem tuzok, ha azt állítom, hogy ez az ujság, a világ legelső szaklapja.

A páholyon kívül két nagy szerv működik, az egyik a berlini betegsegítő pénztár, a másik a hamburgi szövetség. A berlini Genossenschaft a mi betegsegítő pénztárunk mintájára van szervezve, tagjainak száma közel jár a 10.000-hez. Orvos, gyógy-

szer, balesetbiztosítás, aggkori ellátás, ingyen jogsegély az, amit tagjainak csekély két márká havi járuléka ellenében nyújt. A hamburgi szervezet ugyancsak hasonló intézmény, úgy, hogy a tagfelvétel területileg megoszlik és rayon rendszer alapján kezelik. Mindkét intézmény adminisztratív költsége alig 20%, míg a többi a tagoknak jut. (Nálunk éppen fordítva van.)

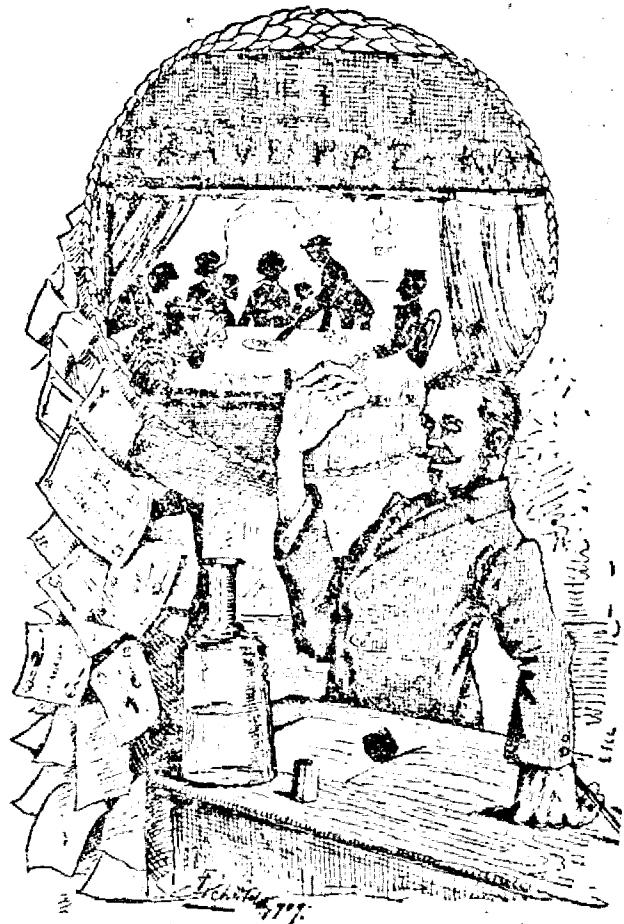
Vége még csak a magyar egyesület viszonyairól egy-két szót. A hazai szervezet nagyon fiatal, de azért ma-holnap 2000 tagja lesz. Alapelveiben, rendszerében követi a páholy szabályokat. Éppen ma tartja évi közgyűlését és az erre készült jelentésből kitűnik, hogy 50.000 korona vagyona van és hogy úgy az ingyen gyógykezelés, mint a jogsegély kérdését kiterjesztette. Természetes, hogy nyelvi sajátosságainknál fogva csak egy ország határain belül működhetik s minden ambíció mellett sem fog a külföldi intézmények erejével versenyezhetni.

E rövid vázból láthatjuk, hogy a szedett-vedett komédiásoknak nevezett artista világ — főleg külföldi nagy szervezeteiben — egy erkölcsi és anyagi alapon létesült és fentartott egyesülésben találja meg érdekeinek celszerű, hathatós védelmét. Az a szakma pedig, mely oly nagy arányokban is le tud közdeni fajti, nemzetiségi és vallási akadályokat, az a sokat szenvedő népség, mely a megélhetés ezernyi gondja közepette is erkölcsi kapesokkal önmagát belekényeszeríti érdekközösségekbe: az tiszteletet és becsületet érdemel. Az a jóízű mosoly, melylyel az artista világ szervezkedését kísérték, ma komoly észlelődéssé kell hogy átfomálódjék, látva azt, mint tömörülnek ezren és ezren az egy közös cél elérésére. Bámulatot parancsol a testvériség együttérzésének hatalmas tudata és ereje, mely a világ legtávolabbi pontjain tartózkodó artistákat összeköti s melyből okulhatnak azok, kik fényes beszédekkel, fellebogozott állomásokkal és pezsgős bankettekkel akarják az önvédelmi harcot az osztály- és szakérdekek orvoslása érdekében megvinni.

Dr. Deutsch Izsó,

A „nemzetközi artista szervezetek” és „a magyarországi artista egyesület” aradi jogtanácsosa.

A bank-kérés.

Alul szónokolva követelik a nemzeti bankot, — felül pedig adják.

foglalkozni. De a lapoknak mindenesetre több ügyet kellene fordítani erre; több szeretettel vonzani magukhoz az írókat, s legalább is annyit foglalkozni velük, mint teszem azt, a városatyákkal. Sokat lehetne erről írni, de miután önök úgy hiszem, a rövidebb válaszokat szeretik, hát csak pár sorba foglaltam azt, a mit „A vidéki újságírás viszonya az irodalommal szemben” — egész kötetben lehet megírni.

Arad.

Scripta Anonymus.

A fölvetett kérdésre bizonyára sokat tudnék én is írni. Hiszen csaknem naponta akad valami a lapban, ami a szemünket szurja, vagy legalább is nem quadrál az egyéni tetszésünkkel. De elvégre a hírlapot ezrek és tízezrek számára szerkesztik és mindezeknek tetszését senki se lenne képes kivívni. Ha csakugyan mind a tízezer olvasó kifejezné véleményét, hogy így, meg úgy kellene csinálni vagy nem csinálni a lapot s ha az újságírók valamennyiök tanácsát meg akarnák fogadni, akkor valószínűleg meg kellene bolondulniok. Amitől az ég óvja a t. redactiót.

Minden hibák és fogyatkozások mellett az aradi hírlapok a vidék első újságjai s erre mi olvasók is büszkék vagyunk.

Pankota.

Régi előfizető.

A lapok legnagyobb hibája az, hogy mindig gondoskodnak valami pikáns pletykáról. Hát ez nem helyes. De ha pikáns pletyka nélkül jelennék meg a lap, akkor igazán nem lennének vele megelégedve.

Békés

H. Kornélia.

Ime, itt közöltük a tegnapi beérkezett válaszok legérdekesebbjeit. Meg kell jegyezni, hogy az értékes válaszok között van olyan is, amely nagy terjedelménél fogva kiszorult ünnepi lapunkból. Azt legközelebbi számunkban fogjuk közölni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Művészi fénykép kiállítás.** Az aradi fotóklub, ez az agilis egyesület, azzal adja újra tanujelét életrealitásának, hogy Bloch H. cég egyik kirakatában 2-3 hetenként változó, állandó kiállítást szervez a klub tagok művészi munkáiból. Az első ilyen kiállítás husvét vasárnapján nyílik meg s így alkalma lesz a közönségnek gyönyörködni az aradi fotóklub tagjainak művészi alkotásaiban. A klub pedig ezzel hozzá akar járulni a közönség műizlésének gyarapításához. Ezen kiállítás keretében adja tudtul a klub vezetősége a tagoknak fontosabb tudnivalóit is. A tél folyamán megkezdett sorozatos gyakorlati előadások mellő befűzője lesz az e hó 18-án d. u. 4 órakor tartandó demonstratív előadás, amikor is Budapestről a „Fény” szerkesztői tartanak előadást a polgári iskola fizikai termében. Szeles Béla dr. népszerű vetítéses előadást tart „Fotokémia és fotooptika” címen. Utána Löwinger Mór szerkesztő mutatja be és demonstrálja az „Ostera platin papírt” és másolási eljárást. Az előadásra tagok által bevezetett vendégeket szívesen fogadjak.

(*) **A katolikus kör.** A következő sorok közlésére kértek föl: Az Aradi Autonom Katolikus Kör ezton kéri fel mindazokat, kik taggyűjtő-íveiket eddig még nem adták vissza, hogy azokat f. hó 15. napjáig (csütörtök) minden további felszólítás bevarása nélkül, szíveskedjenek visszaküldeni (Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnökhöz), mert a beiratkozott tagoknak a folyó hó 18-án, délelőtt 11 órakor a városháza termében tartandó alakuló közgyűlésre, a személyre szóló meghívásokat is ki kell bocsátani. Az előkészítő bizottság.

(*) **Az állami tisztviselő aradi körének választmánya** április 13-án d. u. 5 órakor a főreáliskola tanári tanácskozó termében rendes ülést tart.

Kossuth Ferenc a kormány lemondásáról.

Válság küszöbén.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 10.

A sablonos husvét politikai nyilatkozatoktól elütő az a cikk, amelyet Kossuth Ferenc írt a *Magyarország* ma esti számában. Bejelenti ebben Kossuth a kormány lemondási szándékát, amelyet a bankkérdés körül támadt feszültség idézett elő. A nagy feltűnést keltő cikket itt közöljük:

Nem ünnepi hangulatban írok. Az ország sorsa természetellenes s mint ilyen veszélyes. A koalícióban, melyet a nemzeti küzdelem létrehozott, most már a széthulló erők érvényesítették hatásukat. A sajtó hónapok óta kormányválságot hirdet. Szóles körökben elterjedt lapok kárörömmel ujonganak azon, hogy a nemzet vezéreiből álló kormány valószínűleg le fog mondani. Ez a kormány az utolsó szavazásnál is nagy többség felett rendelkezett s a korona bizalmát is bírja. Nem állt tehát elő az a helyzet, amely parlamenti szokás szerint kormányválságot idéz elő. *A kormány mégis valószínűleg lemond, bár összességében a nemzet nagy többségét képviseli most is. Azonban a koalizált pártok utjai szét fognak válni, mert a magyar nemzet természetes alapota nem az összetartás, hanem a széthúzás.* Én aggodva látom, hogy a koalíciónak legfontosabb feladata megoldatlan maradt. Meggyőződésem szerint az új választási törvényt kellett volna megalkotni, mielőtt az ütközőpontok előtérbe nyomultak. És meggyőződésem nem most vallom, hanem sok hónappal ezelőtt hirdettem. Félek, hogy nagyon is igazam volt! Egyénileg nehéz szívvel, de azért vállaltam miniszteri tárcát, hogy ez a kormány oldja meg azt a nagy kérdést, amelytől a nemzet egész jövője függ. Ime, a leghazafiasabb szándék sem érvényesülhetett. Ugy látszik sokat kell még a nemzetnek szenvednie, mielőtt okul a saját kárán és nem lesz többé kitéve a legnehezebb időknek, a széthúzás ósmagyar kísértésének. Egyelőre ma még egyetértenek a pártok azzal a szándékkal, hogy már holnap megszűnjenek egyetérteni.

Ma a kartellbank az egész koalíció programja. A kartellbank az önálló banknak csak egy alakja, mely az adott helyzetben a legmagasabb volna. Tény az tehát, hogy az önálló bank egyik alakjában egyetértünk, más alakjában pedig nem. S a bank alakja elég ok arra, hogy válságba sodortassék az ország. Ha a kartellbank az osztrák felfogás szerint mind az, ami Magyarországnak jó, Ausztriának már csak azért is rossz. Náluk azonban minden magyar nemzeti ügy előtérbe hozatala összekovácsolja a surlódó pártokat; míg ellenben nálunk elég az, hogy egy nemzeti ügy szönyegen legyen, hogy mindjárt összevesszenek a pártok rajta. Ha az önálló bank minden formájára nézve meg lenne az egyetértés, a korona tisztábban látná azt, hogy mi a nemzet akarata; s akkor tekintve a király alkotmányos érzékét, sokkal valószínűbb lenne a nemzeti álláspont sikere. De ha mégis elmaradna ez a siker, a nemzet tisztábban látná a valódi helyzetet és ennek valódi s nem feltevésen alapuló tudatával határozhatna további magatartása fölött. Nem hiába szólítottam fel tehát nem egyszer a pártokat az egyesülésre, de szavam a pusztában kiáltó szó volt.

Nyilatkozott még Hadik János gróf belügyi államtitkár is, aki kijelentette,

hogy a választóreformot azért nem tudta a parlament megvalósítani, mert nem volt ahhoz elég erős.

Ejjel jelenti budapesti tudósítónk: A függetlenségi párt tagjai között egy újabb kompromisszum létrejöttén dolgoznak, amely szerint a bankprovizorium megszavazása ellenében, a függetlenségi párt katonai engedelmények kivételével, a magyar állam szuverenitásának nagyobb érvényesítését kapná az osztrák-magyar bankban. Végül két miniszteri tárcát kapna a párt. Hir szerint, ha a bankprovizoriumot nem sikerül megszavaztatni, Kossuth és Apponyi visszavonul a magánéletbe.

Amiről beszélnek.

*

A fiús menyecske

A hetekig tartó háborus izgalmak minden témát elnyomtak, még azokat is, amelyekről pedig máskor hosszú ideig beszélnek Aradon, vagy a vármegyében. Most már ismét megindultak a nyelvporgettyúk és a következő kissé pikáns, de igaz történetről zengenek vidám akkordokat.

Másfél évvel ezelőtt Aradmegye egyik nagyközségében lakó gazdag kereskedő husz éves lányát feleségül vette egy más vármegyebeli, nem egészen fiatal hivatahok: Az esküvő után 2 hónapra a leány szülei meglátogatták az új párt. A mama megrémülve látta, hogy a lánya rossz szírben van és a súlyos betegség jelei mutatkoznak rajta. Megállapították a férjével, hogy a fiatal asszonyt meg kell vizsgáltatni. És minthogy nem vagyontalan emberek, hát egyenesen a fővárosba szállították leányukat. Egy híres belgyógyászhoz vitték, aki csaknem másfél óráig vizsgálta az asszonykát. Végre is kijelentette az aggodó mamának: — Teljesen megvizsgáltam és határozottan állíthatom, hogy sammi komoly baja sincs — a *kis-asszonynak.*

Ebből a mama megértette, hogy a sápadtságának komoly okai vannak. A lányát már nem is vitte vissza a férjéhez, hanem direkt haza utazott vele és megindította a válópört. A pör folyamán a férj nem sokat habozott, hanem egyenes íszinteséggel beismerte, hogy a felesége nem ébresztett föl benne semmi különösebb érzelmet.

— Ha megcsókoltam, ha megöleltem, — panaszkodott a férj — ugy éreztem, mintha a barátomat csókoltam volna meg. Tudja a teremő, de én ugy találtam, hogy a feleségemnek nagyon *fiús* természete van. Nem tekintettem benne soha a nőt.

A bíróságnak így nem sok tárgyalni valója volt, mert hiszen a férj maga beismerte, hogy nem tudta a nejevel szemben érvényesíteni férji jogait. A válópörben hamarosan kimondták az ítéletet és a fiatal leány-asszony hetekig buslakodott azon, hogy most már ő nem kaphat férjet, mert hiszen nem tud a férfiakban komolyabb érzelmeket ébreszteni. Ámde a szomorúsága nem sokáig tartott. Egy utazás alkalmával ugyanis megismerkedett a vonaton egy felvidéki gazdag kereskedővel, akinek megtetszett a kellemes modoru hölgy. Az ismeretségből házasság lett. Az egész környék kíváncsian tudakolta, hogy milyen fejleményei lesznek ennek a frigynek? A régi férj is gyakran tudakolta ezt levélben attól az ismerősétől, aki az újpár városában lakott. Ez kitérően válaszolt a levelekre, amelyeket megmutatott a vele jó viszonyban levő második férjnek.

A régi férj aztán a napokban megkapta a választ. De nem az ismerősétől, hanem az ő elvált felesége urától. Az sürgönyileg felelt. Ezt táviratozta: — Ön helyesen védekezett a válópörben. A feleségemnek csakugyan *fiús* természete van: ma egy egészséges fiúnak adott életet.

Beszélgetés Barabás Bélával.

Az önálló bankról.

Fővárosi tudósítókától.

Arad, április 10

Egy hírlapírónak alkalma volt a jelenleg Budapesten tartózkodó Barabás Bélával beszélgetni az aktuális politikáról. Barabás Béla a következő fontos kijelentéseket tette:

— Az kérlek tőlem, hogy én miért hallgatok s miért nem veszek tevékenyebb részt az önálló magyar nemzeti bankért való küzdelemben? Szívesen felelek reá. Előre becsátom, hogy én őszinte, igaz és lelkes híve vagyok az önálló magyar nemzeti banknak. Ennek többször és legutóbb nagykorú választóim előtt is kifejezést adtam s adok ezután is. De lóra nem ülök s harcra zajt nem esapok. Miért? Mert először nem vagyok szakember s a kérdést alaposan, mélyen nem tanulmányoztam. Az okos, alapos és tudással telített tanulmányozást helyettem is pártunk helyett is, jól és hecsületesen elvégezték a bank-bizottság tagjai, akik Holló Lajossal az élükön derekasan bizonyították be, hogy az önálló magyar nemzeti bank reánk nézve nemcsak eminens gazdasági előny, de az állami függetlenségnek kétségtelen állapota. A bank-bizottság munkáiból tehát mindenki láthatja, hogy az önálló magyar nemzeti bank felállításához nemcsak elvitázhatatlan jogunk van, de azt kívánni, akarni és követelni kell. Ez az én meggyőződésem is.

— Másodsor. Azért nem veszek részt tevékenyen az élére állított kérdésben, mert elvonultam a csunya gyanúsítások elől. Ime, Hollókat agyon-gyanúsítják, hogy azért lármáznak, mert miniszterek akarnak lenni, érvényesülni akarnak. Hát engem ne gyanúsítsanak. Pedig — úgy látom — egy a fizetés. Mert a gyanúsítás szerint én is akarok valami lenni s ezért — hallgatom.

— Harmadsor. Én is, meg az utolsó jogászgyerek is tudja, hogy ősi alkotmányunk szerint, törvényalkotáshoz s így az önálló magyar nemzeti bank törvénybeiktatásához két alkotmányos tényezőnek akarata szükséges. Az egyik: a nemzeté, amivel már rendben voltunk. A másik: a királyé, amellyel pedig — sehogy sem vagyunk. Az én szent meggyőződésem az, hogy ezt a királyi akaratot Magyarországon ma csak egy ember nyerheti meg s ez — Kossuth Ferenc. Az ő modora, bölcsessége, meggyőződése, akarata és mély tudása mindenestre előnyös hatással lesz a királyra. De ma még én sem, más sem tudja, vajjon nem-e történik esuda s nem-e nyeri meg a mi nagynevű vezérünk a magyar király akaratát? Ha megnyeri — hála Istennek, el fog mulni tőlünk a keserű pohár. De ha nem nyeri meg? ... Hát azért nem ültem én lóra, — nehogy szépszerével, kénytelen-kelletlen leszereljek. Vagy ha nem szerelnék le, — nehogy közállapotaink ismét ki legyenek téve a teljes felfordulás veszélyének, bizonytalanságának. Én szerintem ehhez is előrelátás és bátorság kell. A jól megválasztott taktikai cselekményeket és elhatározásokat nyugodt lélekkel bizom — Kossuth Ferenc.

SPORT.

+ Meghívó. A következő sorok közlésére kértek föl: Az Aradi Torna Egyesület folyó hó 22-én (csütörtök) délután 6 órakor Aradon a városháza közgyűlési termében *rendkívüli*

közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. Tárnya, — mivel a folyó hó 6-iki rendkívüli közgyűlés az elnök lemondását nem fogadta el — az elnöknek a közgyűlés előtt történő újabb lemondása és ezzel összefüggőleg új elnök választása. Arad, 1909. április 10. Az elnökség. Urbán Iván s. k.

KISASSZONYOK

A RENDŐRSÉGEN.

Vigyázat, pikáns!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10

Inkább meneküljön kilencvenkilenc bűnös, semhogy egy ember ártatlanul szenvedjen. Ez a modern büntető jog elv s ezt vallja Gruber Géza nyugalmazott királyi járásbíró, ügyészi megbízott is, akinek a napokban komoly váddal sújtott ember bűnössége miatt kellett volna szigorú büntetés kimérését kérnie az aradi büntető járásbírósnál.

Egész a földig lesújtó volt a vád, amelyet Somogyi Gyula, a női kereskedelmi tanfolyam igazgatója emelt már az aradi rendőrség előtt egy vasuti tisztviselő ellen.

A vasutas tudniillik a leányiskola előtt határozottan inkorrektül viselkedett. A rendőrség ezért vizsgálatot indított ellene s az igazgatót, meg egy két tanárt beidézték vallomástételre, akik elmondották a tényállást és valamennyien azzal a referénciával fejezték be kijelentésüket:

— *A tanfolyam hallgatói különben mind látták a saját szemükkal.*

A jegyzőkönyvet vezető rendőrtisztviselő ajkán megjelent egy hamiskás mosoly és beírta a jegyzőkönyvbe: „a tanfolyam hallgatói különben mind látták a saját szemükkal.” A rendőrség a maga részéről tovább nem kíváncsiaskodott. Nem akarta zavarba hozni a nő kereskedelmi tanfolyam hallgatóit. Tessék elképzelni, mikor a bűnügyi osztály folyosójára bevonul huszonöt-harminc viruló, üde arcú bakfis, akiket aztán egyenkint beszólít Szcepkovszky Teofil és Mikes Gábor dr. Ez még nem jelentene veszedelmet. De mikor aztán a kisasszony oda áll a rendőrtiszt asztala elé és ez már azt is megtudta, hogy a bájos angyal hány esztendő hajadon, ezt is meg kell kérdeznie: „mit tud a tényállásról?” Ez az, a mi nemcsak a tanuskodó bakfis, de a hivatalos komolysággal eljárni köteles urak arcába is kergeti a pirt. Mert hát nem arra nézve kellett volna kihallgatni a kisasszonyokat, hogy mikor nyílik az ibolya? Ez még nem ok az elpirulásra.

Azt kellett volna legjobb tudásuk szerint leírni, vajjon az emberiség melyik neméhez tartozik az a vörös hajú vasuti tisztviselő, aki ellen Somogyi igazgató feljelentést tett? Erre várt volna feleletet a nyomozó hatóság a hölgyektől.

A rendőrség nem akarta zavarba hozni a hölgyeket. Kihallgatásuk nélkül tette át az iratokat a büntető járásbírósnak. Gruber Géza ügyészi megbízott azonban a szigorú igazságot keresi. Nem akarja, hogy esetleg ártatlanul szenvedjen valaki. Azt indítványozta, hogy a bíróság rendelje el a nyomozás kiegészítését és bizza meg a rendőrséget a tanfolyam leányövéndéinek kihallgatásával. A jövő héten tehát údearcú bakfisok vonulnak föl a rendőrség folyosójára. A rendőrtisztek el vannak rá készülve, hogy a hölgyek, a tárgyra való tekintettel — *behunytt szemmel vallanak.*

A hármas-szövetség megújítása

Fegyverkezés a tengeren.

Távirati tudósítás.

Arad, április 10.

Az annekszió formászerű elismerése alig ad pihenőt a nagyhatalmak keleti politikájának. Egy távirat ma a *hármas-szövetség megújításáról* beszél, amely állítólag az eddig tervezettnél hamarabb fog bekövetkezni.

Mai távirataink a balkáni helyzetről és a hatalmak csendes akciójáról itt következnek:

(Határvillongások.)

Cettinjéből jelentik: A vegyes osztrák-magyar-montenegrói bizottság, melynek feladata volt világhosszot vetni a buduai határincidensre, melynél az osztrák-magyar hadsereg két katonáját elfogták és Montenegróba vitték, tegnap befejezte a helyszínen tényállásfelvételét. Megállapították, hogy az osztrák-magyar őrséget 600 méternyire túllépett a montenegrói határon, a túlságosan sziklás vidéken, ahol még gyalog-ösvény sem volt és a melyen még a vidékkel ismerős emberek is könnyen eltévedhettek. A két visszatartott katonát rögtön szabadlábra helyezték és visszatértek állomáshelyükre.

Cettinjéből táviratozzák: A monarchiával való konfliktus békés megoldásának híre az eddig harcias kedvű lakosságra nagy hatást tett. Eddig sehohsem volt tüntetés, sem zavarosság, csupán *egy tiszt kísérelte meg husz katonával, hogy Hercegovinába betörjön.* A kormány távirati intézkedésére azonban még a montenegrói területen *elfogták őket* és valamennyiüket a katonai törvényszék elé állították.

(A hármas-szövetség megújítása.)

Rómából táviratozzák: A La Vita című újság Vilmos császár és Viktor Emánuel király találkozásával foglalkozva, azt írja, hogy a legmegbízhatóbb forrásból nyert értesülése szerint a *hármasszövetséget legközelebb megújítják.* A szövetséget eddig mindig két évvel a lejárat előtt újították meg, most azonban könnyen érthető okokból a megújítás még *előbb* fog megtörténni.

(A flotta-versengés.)

Párisi távirat jelenti: *Judet* az Eclairben rámutat arra, hogy az osztrák-magyar Dreadnought-hajók építése Angliában *élenk izgalmat kelt.* A londoni admirális abban a hatalmas hajórajban, amelyet Ausztria-Magyarország nemsokára az Adriai-tengeren magáénak fog mondani, bizonyos tekintetben a német flotta bal-szárnyát látja. Anglia egészen elhibázott politikája a keleti kérdésben, valamint a londoni sajtónak a Habsburg-ház ellen intézett támadásai következményképp Ausztria-Magyarország és Németország szoros csatlakozását idézték elő. Most bizonyára fel fogják ismerni Londonban, mily súlyos hibát követtek el, amidőn Ausztria-Magyarországot meg akarták akadályozni, hogy a Balkánon legitim helyét elfoglalja.

Budapesti tudósítónk telefonálja: A legközelebbi delegációban *Montecuccoli* gróf négy Dreadnought hajó építésére 600 millió koronát kér megszavaztatni.

(A szerb kereskedelmi szerződés.)

Belgrádból táviratozzák: Miután a szerb kormány úgy a kereskedelmi provizóriumot, mint a kereskedelmi szerződés felvételénél a felajánlott engedményeket visszautasította, a husvétii ünnepek tartamára a tárgyalásokat félbe kellett szakítani.

Botrány egy uri házban.

A rejbeütött sógorasszony.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

Egyik szabadkai lapban olvassuk az alábbi nem mindennapi esetről szóló tudósítást:

Érdekes büntető ügyben folytat tegnap óta a rendőrség vizsgálatot. Kolonich Károly városi árvaszéki jegyző egyik szabadkai ügyvéd által feljelentést adatott be a tulajdon nővére ellen, aki jóval idősebb nála, mely szerint a hetven éves nő merényletet követett volna el Kolonich neje ellen.

A följelentés adatai szerint néhány nap előtt Kolonich nővére, aki egy házban lakik velük, összekülönbözött a ház egy másik lakójának nejével és már-már tettegességre került a cirodó felek között a dolog, amikor Kolonich neje a lármát meghallva, odasiatott és látva a veszedelmes helyzetet, a veszekedő nőket szét akarta választani. Erre Kolonich nővére annyira dühbe jött, hogy felkapta a favágó baltát és sógornője felé sujtott. A balta foka Kolonichnének a fején érte és súlyosabb természetű sebet ejtett rajta.

Kolonichék följelentésükben azt állítják, hogy merénylő rokonuk zavart elméjű és azt kéri a rendőrségtől, hogy vizsgáltsák meg elméleti állapotát és csak ha épelméjűnek találta az orvosszakértő, akkor indítsák meg ellene a büntető eljárást.

A rendőrség intézkedése folytán Kolonich nővérét most megfigyelik és e megfigyelés eredményének közlése után fogják a vizsgálatot a büntető utra terelni.

A sajnálatos eset városzerte megütközést keltett és igen sokan érdeklődnek a száználomra méltó idős uri nő ügyének fejleményei iránt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az új törvényszékek. Budapestről jelentik: Az igazságügyminiszteriumban, a mint félhivatalosan jelentik, már elkészültek a jászberényi, ungvári és makói törvényszék felállítására vonatkozó törvényjavaslatokkal és azokat Günther miniszter legközelebb a Ház elé terjeszti.

§ Melyik a halálos lövés? Emlékezetes még Czukker Ferenc talácsi ismert fakereskedő bűnügye. Czukker ellen erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés címén amiatt emelt vádat az aradi kir. ügyészség, mert 1907. december 17-én sógorát, Weiszberger Lipótot agyonlőtte. Öt lövést irányzott rá, amelyek közül egy feltétlenül halálos volt. Az aradi büntető törvényszék Czukkert a vád alól teljesen felmentette és megállapította, hogy tettét jogos önvédelemben követte el. A tábla Czukkert hat havi börtönre ítélte. A kir. tábla ugyanis megállapította, hogy az öt lövés közül Czukker csak kettőt követett el a jogos önvédelem határára belül, míg a legutóbbi két lövésre már nem volt szükség, amennyiben ellenfele, — akit mindhárom lövés talált, — már harc képtelenné vált. Ezt az ítéletet a Kuria is helybenhagyta. Tegnap hirdették ki a vádlott előtt a jogerős ítéletet, amelynek értelmében büntetését meg kellene kezdenie. Ma az aradi büntető törvényszékhez Czukker Ferenc ügyvédje, Krenner Zoltán dr. ügyvéd utján jól megokolt újrafelvételi kérelmet nyújtott be. Ebben több új bizonyítékra hivatkozik, amelylyel ártatlanságát, illetve a jogos önvédelmet akarja bebizonyítani. A boncoló orvosok szerint

nem lehet megállapítani, hogy a halálos lövés az első három, vagy az utóbbi két lövés között volt? Minthogy pedig ez vitás, a tábla pedig az első három lövésre nézve a jogos önvédelmet állapította meg, marasztaló ítéletet hozni nem lehet. Az újrafelvétel kérdésében a törvényszék az ügyészség meghallgatása után fog dönteni.

§ Elített mikalakai kereskedő. A temesvári királyi törvényszék ma délelőtt Kontrás Flórián mikalakai marhakereskedő bűnügyében ítélezett, aki ellen az ügyészség uzsora miatt emelt vádat. Néhai Oprin István, volt kisszentmiklósi lakos háza mintegy két évvel ezelőtt összedőlt. Minthogy az újraépítéshez pénze nem volt, Kontrás Flórián mikalakai kereskedőhöz fordult, ki adott is négyszáz koronát egy Oprin és a fia aláírásával ellátott kötelezvény ellenében, de oly kikötéssel, hogy a kölcsön után betenként négy korona kamatot kötelesek fizetni. Az öreg Oprin fizette is a szörnyű kamatokat, halála után pedig a hitelező a teljes összeg erejéig beperelte az örökösöket az ujradí járásbírósnál. Kontrás felett ma ítélezett a törvényszék. Kontrás tagadta, hogy ily nagy kamatot szedett volna, de úgy Oprin fia, mint a többi tanúk egyhangulag azt vallották, hogy Oprin tényleg négy koronát fizetett betenként a kölcsönösszeg után. Ezért a törvényszék Kontrást százhusz korona pénzbüntetésre ítélte.

Öngyilkos városi főszámvevő.

A nagy deficitok miatt.

Távirati tudósítás.

Arad, április 10.

Különös tragédiáról kaptunk távirati értesítést a késő éjjeli órákban. Egy nagy magyar város főszámvevője öngyilkos lett a városa háztartásában mutatkozó deficitok miatt.

A szokatlan esetről ezeket jelentik:

Nagy feltűnést keltett ma este Szombathelyen az a hír, hogy Nyul Lajos városi főszámvevő, aki a város szolgálatában rég idő óta áll, a kutba ugrott a város határában és meghalt. Nyult mindenki úgy ismerte, mint akinek kezében a város vezetésének ügyei összefutottak. Kutatni kezdték az öngyilkosság okát és megállapították, hogy a város ügyeivel függ össze a tragédia. Nyul levelet hagyott hátra, amelyben azt írta, hogy a város háztartásában ijesztő nagy a deficit és ezt ő nem tudja elviselni.

— Nemesak Szombathely, — írja utolsó levelében — hanem a legtöbb vidéki város rossz helyzetben van, s ez keserítette el szerfölött. A felelősség engem terhel Szombathely ügyeiben.

Nyult mindenki puritán jellemű embernek ismerte, aki a város ügyeit nagy lelkiismeretességgel intézte. Azt hiszik, hogy tulzottan lelkiismeretes volt s ettől nagyon idegessé vált. Az utóbbi napokban komor gondok között volt.

Ma délelőtt hirtelen kifutott hivatali helyiségéből és azóta nem látták élve.

A hatóság szigorú vizsgálatot indított.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Husvét

a pestiszinházaknál.

Beszélgetés két primadonnával.

— Budapesti levél. —

Rózsavízbe mártom a tollamat és parfümös papíron írok. A színházi ember a hangulatok embere és ilyenkor az ilyen illatos hangulat illik az írásunkhoz. Tehát: nyakig vagyok a gyönyörű hangulatban és úgy indulok sétámra a pesti színházak felé. Alig teszek néhány lépést, Petráss Sárival találkozom. A arcá majd kicsattan, a szeme csupa lobogó tűz az ajka a megtestesült mosoly. Így lebeg elém — örülök, hogy ilyen jó kedvben találok — szölok én.

— Én meg annak örülök, hogy maga örül. Mert remélem, hogy igazán örül, hogy lát és — jókedvűnek lát.

— Hát meg kell vallanom, nem is láttam még magát soha másnak, mint jókedvűnek. Mindig nevetett, mindig vidám volt, mindig gondtalanul nézett maga elé, amióta csak ismerem. Hej, de sokszor irigyeltem is ezt a örökös jókedvét.

— Nahát, ne irigyeljen semmit. Lássá, a automat is hányan irigyelték, a villámot, a gyönyörű lakásomat, a toiletteimet is. Ma cse rélnéek-e velem?

— Miért?

— Csak azért, mert én vagyok a legszegegyebb színésznő Magyarországon. Elrúlettektem mindent. Az autót, a villát, a lakást, az ékszeret, a toiletteket.

— De hát miért játszott?

— Micsoda kérdés ez? Mégcsak ne is játszom? Különb Beöthy az oka mindennek. A főszézőnban olyan operettet adatott elő a melyben nincs szerepem. Téltlenségre voltam kárhoztatva. Hát gondoltam magamban, ha itt hon nem játszhatom, elmegyek Monte-Carlóba játszani. Es elmentem...

Igy az egyik Sári. A másik, a nagy Sári az isteni Sári, az igazi Sári már másként beszélt. Vele Beesben jöttem össze.

— Mit szól a sikeremhez? — kérdezte ő.

— Gratulálok. Bár ez a Verő-darab nem az én szájamizem szerint való és a szultán szerepe sem az igazi Fedák-szerep. De azért szép volt az egész.

— Maga gunyolódik?

— Nem én! El voltam ragadtatva az este különösen, amikor maga felemelte a lábát: az Márkus Emilia sem csinálja szebben.

— Jó, jó; csak folytassa. De előbb had mondjam meg magának, hogy én vagyok a legnagyobb magyar színésznő; hogy akik örökömbé léptek: esirkek, hogy Budapesten vége az operettnek, amióta én elmentem; hogy megérem még azt az időt — sirva mennek el kapum előtt a pesti direktorok...

— Meglehet. De ne felejtse el, hogy nekik is van kapujuk és nem lehetetlen, hogy az ő kapujok előtt megy el sirva valaki!

— Miért mennek? Mi csábit engem? A magyar dicsőség? ... Komédia. A magyar pénz? ... Háromszor annyit keresek majd itt! ... És itt nem írjak majd rólam, hogy gyilkos vagyok és az ablakon át nem hallatszok hozzám a rikkancok kiáltóása:

— Fedák Sári — szanatóriumban!

— Fedák Sári — mama!

— Fedák Sári megszökött! ...

Igy a második Sári. Több Sárija jelenleg nincs a magyar színpadnak. De volt egy. Egy szép széke lány. Kékszemű. Nyílt arcu. Bájos. Tehetség.

Egy fővárosi kórházban kötözi a szegény betegeket. Apolónó. Szürke ruhában, fehér kötényvel, fehér főkötőben! Apolónó lett abban a kórházban, amelyben őt ápolták, amikor revolvergolyót röpített a szíve tájékára. Szerelmében csalódott és csalódott — az életben. Az igaziban és a festett világ életében. Es most szürke ápolónó a szép Csizsér Sári...

Faragó Jenő.

IRODALOM ÉS MŰVESZET

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Erdészleány operett. Este: Vereshaju. népszínmű. Komlóssy Emma vendégfelléptése. (B. bérlet.)

Hétfő: Déután: Kivándorló. színmű. Este: Tancos huszárok, operett. Bemutató előadás. Komlóssy Emma felléptése. (C. bérlet.)

Kedd: Tancos huszárok, operett. Komlóssy Emma felléptése. (B. bérlet.)

Szerda: Tancos huszárok, operett. Komlóssy Emma felléptése. (A. bérlet.)

Csütörtök: Tancos huszárok, operett. Komlóssy Emma felléptése. (C. bérlet.)

Péntek: Hivatalkó urak, színmű. B. m. táto előadás. (B. bérlet.)

Szombat: Hivatalkó urak, színmű. (C. bérlet.)

Az aradi Ibsen előadása.

Irta: Gál István.*

Ott voltam a *Vadkacsa* aradi premiérjén is és újból végignéztem azt a darabot, amely-nél szomorubbat aligha irtak még. Ibsen minden munkája azt a gondolatot váltja ki belőlem, hogy az a csupa érzéseMBER tisztán a maga gyönyörűségére dolgozott. Azért szánt oly mélyen, azért olyan keserű, kíméletlen és kien-gesztelő.

Lelkiismeretes orvos; látja a társadalom testén a fekélyeket és biztos kézzel, de egyben vértő szívvel operál! (A társadalom támaszai.)

Öntudatos tanítómester; észreveszi a ferdeségeket és világosan szemléltetve oktat. (Nóra.)

Mélyenerző embertárs; velünk sir és meg-bocsát. (A vadkacsa)

S amikor a legkeserűbben, vérkönyűket hullatva kacag, akkor is talál lelket tisztító vigasztalást. (A népgyűlölő: Az a leg-rő-ebb ember a világon, aki egyedül áll)

Nem, ez az ember nem dolgozott muló sikerért, kasszáznak, direktornak. Nem kereste „a nagyérdemű közönség” kegyeit. Nem pályázott a dramaturg elismerésére. Teliver író. Adatott neki, hogy meglátni és írni tudjon. Neki az írás lelkiszükséglet volt. Nem irt robotba, vagy éppen megrendelésre. A maga gyönyörűségére dolgozott első sorban.

A ő műveiben lélek van. Az örök ember örök lelke a maga gyöttrődéseivel, jogos küzködésével, száználmas ferdeségeivel, felsíró panaszával és kacagó könyeivel. Ezért halhatatlanok azok.

És mégis Ibsen ma még elég távol áll a nagyközönség ízlésétől, hogy ne mondjam etnikai felfogásától. Egy egész fertő választja el tőle. Ezt a keserű igazságot minden habozás nélkül leszögezhetjük. A modern, különösen a francia írók nagy része nem igyekszik ezt a távolságot eltüntetni. Sőt. A nagy közönség felületességéhez alkalmazkodik. Izgató problémákat vet eléje. Az idegeket a legerősebb feszültségbe kényszeríti, de nem old meg semmit. A lelket üresen hagyja. Nem tölti be a kiengesztelődség megnyugtató érzésével.

Az Ibseni mélységet meg sem közelíti. De nem is akarja. Minden munkája egy-egy divat-cikk. Feltűnik, jövedelmez és letűnik.

Pedig a nagyközönség olyan mint a gyermek: vezethető. Ízlését, etnikai felfogását nem nehéz nemesíteni, irányítani. Tessek csak megfigyelni. Én figyeltem. Amikor a főváros egyik előkelő színházában az *Osztrigás Mici*, *Szeccsió*, *Hálókoszik ellenőre* és hasonló kedves malackodások divatoztak, kevés ember hitte, hogy

*E cikk írójának neve meg ismeretlen az irodalommal foglalkozó közönség előtt, de nemsokára közismertté válik ama darabja révén, melyet a *Vigszínház* a jövő szezonban mutat be s amelyben a szerző bátyja — Gál Gyula — fogja játszani a főszerepet. Az itt közölt cikkkel s pécskai róm. kath. fiatal lelkész sikerekkel biztató nyilvános szerepléseinek sorozata nyílik meg. (A szerk.)

ugyanaz a publikum lelkesülni tud *Ocskai brigadérosért*, *A harangért*, a *Bernáthegyi barátokért*. Pedig tudott.

A mélységet meg kell kedveltetni a nagy közönséggel, hogy Ibsent megértve közelebb juthasson hozzá és ezzel önmagához is. Ezt a közeledést közvetíteni kell. Követtsék az irodalmi társaságok. Ugy tudom, az én szülővárosomban, Aradon is van ily társaság. *Rendezzen Ibsen-estéket*. Bizony mondom, nem lenne kárba vesztegetve egy-egy másnap eljátszandó darabját kellő értelemmel magyarul, méltatni. Az ilyen társaságokoz méltó és hálás feladat ez.

S akkor a nagy közönség egyik része nem azért nézné meg az Ibsen-darabokat, mert azt a megkülönböztetett, magasabb értelmiség és izlés követelményének itéli, és a másik része sem maradna távol, mely a meg nem értés szülte unalom árán nem óhajt amazokhoz soroltatni.

* *Öfelsége és egyéb karcolatok.* (Hoványi Kornél könyve.) Szabad a könyvbe foglalni az aktualitást és a helyi vonatkozásokat? Ez biztosan eszébe jut annak, aki komolyan akar foglalkozni ezzel a komolyan vevésre egyáltalán nem számító könyvvel. A felelet erre röviden az: a világon minden csak aktuális és minden csak helyhez kötött. Geologusok számítása szerint száz millió éves a föld; nem mindegy az, hogy valaminek csak pár hónapig, napig van ingere, vagy pedig pár esztendőig divatozik? S nem egyforma számítás alá esik, hogy valamit kétszáz négyszög mértföld területen értenek meg, vagy nagyobb területen? Az *Öfelsége és egyéb karcolatok* című könyv, amelyet Hoványi Kornél, aradi újságíró-társunk irt s adott ki, nagyobbára aradi vonatkozásokkal teli és részben időhöz kötött tartalmu; de ez nem teszi a dolgot kevésbé értékesse és vonzóvá. Sőt megalapoz és teret kér a különleges aradi zsánernek, amely ennek a városnak szíve-véréből való; a személyei, helyei nem költöttek, hanem ismerőseink s az ötletek olyan ügyeket csipkednek, tiszurkálnak, amelyekkel a magunk társaságai foglalkoznak. *Öfelsége* a könyvben egyértelmű a Serenissimussal, aki régebbi karcolatok és színpadi mókák révén ismeretes a publikum előtt. De ez természetesen csak keret, amelynek nincs több szerepe, mint az olombetűknek. Ebbe a formába azután pazar jókedvvel, néha kissé szertelenül, a vic kedvéért sokat áldozva, öntötte Hoványi Kornél az ötleteket. Valójában egy halom ötlet a könyv, amelyet érdemes elolvasni mindenkinek, aki mosolyogni szeret. Megérteni csak az aradiak értik meg a legjavát; de annál inkább becsülhető az író, az újságíró ambíciója, amely csak a maga publikumának, csak Aradnak szánta ezt a könyvet. Az ára egy korona ötven fillér s a szerzőnél rendelhető meg.

* A *Képzőművészeti Társulat* husvét-i kiállítása hétfőn este bezárul. A tárlat eddigi sikere úgy anyagilag, mint erkölcsileg igen szép volt és a vasárnapi képvásár iránt is, melyen tudvalevőleg a Társulat képeit és szobrai adják el, élénk érdeklődés nyilvánul meg.

* *Husvét-i előadások.* Vasárnap délután mérsékelt helyátrak mellett az Erdészleány kerül színre. Este B. bérletszünetben Komlóssy Emma vendégfelléptével a Vereshaju című népszínművet játsszák. Hétfőn, husvét másodnapján délután, mérsékelt helyátrak mellett Herczeg Ferenc nagysikerű színműve, A kivándorló van műsoron. Ezt a pompás színművet ezuttal először játsszák délután. Este premiér lesz, a Tancos huszárok című operett bemutatója. A színtársulat nagy ambícióval készült az újdonságra,

amely mindenütt nagy sikert aratott. Érdekes-sége lesz a husvét-i premiérnek, hogy a Tancos huszárok főszerepét Komlóssy Emma, a színház népszerű vendégművésznője játssza. Rajna Ferenc és Szirmai Jenő, a pompás operett szerzői táviratban értesítették Szendrey Mihály színgazgatót, hogy a hétfői premiéren jelen lesznek. A Tancos huszárok a jövő héten még háromszor kerül színre, mindenkor Komlóssy Emmával a főszerepben.

* *Uránia színház.* A kinematográfia egyik legszebb remekét mutatja be az Uránia színház vasárnap délután a „*Svájci sport*” című képével. A közönség szinte lélegzetét visszafojtva nézi a gyönyörűen sikerült skiugrásokat, a ski- és a tobogon versenyt, melyek a kép egész előadása alatt állandóan lekötve tartják a nézők figyelmét. Husvét hétfőjén új műsor kerül előadásra és már előre is jelezhetjük, hogy a képek közül a „*Fajgyűlölet*”, a „*Bretagnei bucsujárás*” és a „*Kisipar Tunniban*” című felvételek óriási sikert fognak aratni. Husvét hétfőn is az előadások délután 3 órakor kezdődnek.

* *A magyarországi nemzeti kérdés — mint üzlet.* Ilyen cím alatt Londonban, válaszul Scotus-Viator ismert magyarellenés irására, egy angol nyelvű röpirat jelent meg, melynek szerzője „Veridicus”, aki az eddigiektől egészen elütő szempontból tárgyalja a magyarországi nemzeti kérdés. A külföldön annyi port felvert kérdést némely izgató anyagi érdeke szempontjából világítja meg a „*Nationalism in Hungary — from the Business Point of View*, mint üzletet. Hogy aztán helyes szempontból itéli-e meg ezt a nehéz kérdést, arról sokat lehetne vitatkozni.

* *A toll hőse.* Irta: Werner E. Fordította: Kövér Ilma. Akit jóformán csak folyóiratokból ismer és kedvel az a közönség, amelynek zömét fiatal lányok teszik ki: a költői lelkületű és érdekes mesés szöveiben mester Werner E. regényének magyar fordítása a husvét-i könyvpiac egyik legkellemesebb meglepetését teszi. A toll hőseben benne lüktet az igazi hazaszeretet, amellyel az amerikaivá vedlett Forest esüing szülőföldjén és apotheosisa a tisztaszeretlemlen, amely úgy átgurja egy nő lelkületét, mint Fernow iránt érzett szerelme a szép jellemű hősnőt. A meglepő fordulatban gazdag mese egész költői szépségét tükrözi vissza a gondos, zamatos fordítás. A toll hőse kiváltképpen minden fiatal leány számára való. A könyv ára 2-40 K. Kapható Sachs-Frigyes könyvkiadónál Budapest. Klauzál-utca 31., valamint minden könyvkereskedésben.

VÁROS ÉS MEGYE

— **Arad megye tavaszi közgyűlése.** Április hó 26-án, hétfőn délelőtt tartja tavaszi közgyűlést Arad megye törvényhatósági bizottsága. A közgyűlésre szóló tárgysorozatot most küldötte szét *Dálnoki Nagy Lajos* alispán. A 287 pontból álló program harmadik pontja a *Boksán* Szevér halálával megüresedett pécskai I. osztályu *szolgabírói* állásnak és az annak betöltése folytán netalán üresedésbe jövő más állások választással való betöltése. A közgyűlés többi pontja legnagyobb részt kisebb jelentőségű községi ügyek.

— **Az áprilisi városi közgyűlés** folytatólagos sorrendjének főbb pontjai: Az aradvárosi felsőkereskedelmi iskola felügyelő bizottsága előterjesztése az intézeteknél alkalmazott tanárok lakbér kiegészítése tárgyában. A tanács előterjesztése a tüzérlaktanya tárgyában. A vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak leirata az aradi kulturpalota céljaira engedélyezett országos segély tárgyában, ezzel kapcsolatban a tanácsnak előterjesztése a kulturpalota építése iránt szükséges intézkedésekről. Az aradi Kossuth Lajos szoborbizottság indítványa Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek a város diszpolgárává választása iránt. Haefele János goebweileri gyáros kérvénye az Aradon létesítendő textil-gyár részére szükséges 20 katasztrális hold városi földterületnek ingyen való átengedése iránt.

Szélhámos „nevelő”.

A gazdag menyasszony.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 10.

Egy nagystilű szélhámosnőt tartóztattak le ma a budapesti rendőrség táviratára Brüsszelben. Egy konstantinápolyi orfeum-színpadról került ez a nő Budapestre, ahol mint nevelőnő csaknem elvétette magát egy jómódu terménykereskedő fiával, ha a rendőrség meg nem csípi és szökésében le nem tartóztatja.

A regényes esetről fővárosi tudósítónk ezeket telefonálja:

Deutsch Károly budapesti gazdag terménykereskedő tavaly októberben fogadta fel 8 éves leánykáját mellé *Fábry* Lili nevelőnőt. A fess fiatal nőnek jó bizonyítványai voltak és megjelenése is szimpatikus volt. Talán épen ezért történt, hogy könnyen magába bolondította a kereskedő fiát, ifj. *Deutsch* Károly magánhivatalnokot. A fiatal ember a napokban már azzal állott szülei elé, hogy feleségül veszi a nevelőnőt. A szülők erre felmondtak a leánynak és már közeledett a távozás napja, mikor váratlan esemény történt.

A napokban egy előkelő megjelenésű ur kereste az épen sétáló nevelőnőt a *Deutschék* házában. Elmondotta, hogy ő *Armand Bruan* lyoni ügyvéd és elhozta *Fábry* Lili, a múlt hónapban elhunyt unokabátyjának végrendeletét. E végrendelet — mondotta a francia ügyvéd, — 700,000 frankot hagyott a nevelőnőre. Hozzátette még, hogy neki délben az *Orient-Express*-en el kell utazni és ezért értesítsék az örököszt. Ő három nap múlva visszajön Belgrádból és elkíséri a leányt Franciaországba.

Időközben hazaérkezett a leány sétájából. Látszólag nem akarta elhinni „szerencsésjét” és csak akkor hódolt meg, amikor az ügyvéd felmutatta a végrendelet hiteles másolatát.

Ekkorra természetesen a szülők már nem elleneztek, hogy a fiu elvegye a nevelőnőt. Alig várták vissza Belgrádból a francia ügyvédet, aki harmadnapra tényleg beállított. A család nagy ebédet adott, melyen már az eljegyzésről is kezdtek beszélgetni. A fekete-kávét után az öreg *Deutsch* félrevonult beszélgetni az ügyvéddel, aki ekkor óvatos formában előadta, hogy *Belgrádban meglópták* és alig maradt annyi pénze, hogy Budapestig jöhessen. *Deutsch* szívesen ajánlkozott kölcsönadásra. Összesen hater ezer koronát csalt ki így az ügyvéd *Deutsch*től. Abban állapotok meg, hogy *Lili* kisasszony most Franciaországba megy s onnan a nagy örökséggel hazatérve, májusban megtartja esküvőjét a fiatal *Deutsch* Károlylyal.

Tegnap délután, alighogy a nevelőnő elutazott, két detektiv állított be *Deutschék*hoz. Elmondták, hogy egy *Fábry* Lili név alatt szélhámoskodó nőt keresnek. Ekkor kiderült a nevelőnő tarka multja. Három évvel ezelőtt gróf Szapáryné nevében a párisi követségen több csalást követett el. Tulajdonképeni neve *Clenes Marugeritte*; 30 éves asszony, kinek összes okmányai hamisítottak. Budapestre *Konstantinápolyból* jött, ahol orfeum-énekesnő volt és egy gazdag kormányzót lopott meg.

A budapesti rendőrség tegnap körtáviratot bocsátott ki a szélhámosnő ellen, akit ma dél előtt *Brüsszelben* sikerült elfogni. Barátja, a „lyoni ügyvéd” mindez ideig nem került elő.

TANÜGY.

(—) Az új reáliskola. Mint értesülünk, a kultuszminisztérium a napokban küldi le a városnak felszólító leiratát és kéri, hogy a közgyűlés által az új reáliskola céljaira felajánlott

telket az állam nevére telekkönyveltesse. Egyben értesíteni fogja, hogy a földmunkákat a kormány megkezdeti, mert az építésre szükséges 700 ezer korona első évi annuitása minisztertanácsi döntés folytán már beilleszthető a jövő évi költségvetésbe.

Elismerés a tartalékosoknak.

Beszélgetés a hadügyminiszteriumban.

Távirati tudósítás.

Arad, április 10.

Ha kiüt a háború... Ez a ha izgatta hetekig két ország népét, elsősorban persze azokat, akiknek a hadur parancsára el kellett volna menni. Most alkalmunk volt megfigyelni, hogyan viselkednek a katonák — aktívok és tartalékosok — a veszedelem előtt, amikor már már eldőrdült az első ágyu. Bátorok és elszántak voltak, a fenyegető véstől fásult idegzetten szoritották ököbe a karjukat, mikor a szerb hepciáskodásról fölháborítóbbnál-fölháborítóbb hírek érkeztek. Legilletékesebben és leghivatolósabban azonban mégis csak a hadügyminiszteriumban figyeihették meg a jelenségeket és emellett legtárgyilagosabban is, mert ha sehol, hát a hadügyminiszteriumban pontosan tudni kellett a tizenkettedik órában, mennyit ér igazán a hadsereg sokat, dicsért harc-képessége. És a tartalékosok, különösen a tartalékosok büszkék lehetnek arra a bizonyítványra, amelyet most, a nehéz felhők eltakarodása után nyilvánosan kiállít róluk ez a legilletékesebb fórum.

Fővárosi tudósítónknak alkalma volt beszélgetést folytatni *Burger* századossal, a közös hadügyminiszterium sajtócsoportjának előadó-jával, aki a tartalékosok magatartásáról a következőket mondta:

— Igaz-e — kérdezte az újságíró. — hogy a harminckét éven felüli tartalékos hadnagyok tömegesen kérték a hadseregből való elbocsátásukat?

— Tessék megnézni a hadsereg „Rendelti Közlöny”-ét, — felelt a százados. — Abból mindenki meggyőződhetik, hogy a tiszti rangról való lemondás ép olyan normális keretek közt mozgott, mint azelőtt.

— Tapasztalt-e a hadvezetőség — tudakolta tovább az újságíró — a tartalékosoknál, főleg a kadéto-knál és hadnagyoknál olyan viselkedést, amiből grávaságra lehetne következtetni?

— Szó sincs róla. — volt a felelet. A tartalékosokról itt a hadügyminiszteriumban csak annyit tudunk, hogy 1878-ban az okkupációban és 1882-ben, a bosnyák fölkeléskor nagyon vitézül harcoltak. És meg vagyunk róla győződve, hogy ha most haditáborba szolgált volna öket a parancs, ép oly kitűnő katonák volnának.

— Arról is hallottam. — kérdezte most a tudósító — hogy a zsidó vallású tartalékosok körében különösen nyugtalanító jelenségeket vettek észre s emiatt most azon gondolkozik a kormány, nem kellene-e behozni, itt is a német rendszert?

— Ez meg épen neveltséges koholmány. A hadügyminiszteriumnak eszéjében sincs, hogy bizonyos felekezethez tartozó önkénteseket a tisztirang elnyerésétől elzárjon. Nem is érdemes ezzel a kacsával komolyan foglalkozni. Általában véve törvény, hogy a katonai szolgálat tizenkét év s ha valaki tiszti rangját előbb leteszi, mint közlegény kénytelen tovább szolgálni. Komolyan fölitélezni sem lehet tehát, amit szintén emlegettek, hogy tömegesen tettek le tartalékos tisztek a hadnagyi rangjukat. Ezzel némelyek — érthetetlen okból — csak árnyékot akartak vetni a tartalékos tisztikarra, amely pedig csak elismerést és szimpátiát érdemel.

A tartalékos kadéto-k és hadnagyok tehát nyugodtak lehetnek. Odafönt Bécsben, de a budai Dísz-téren is másképp itélik meg az embereket, mint a besavanyodott német vicelapokban, ahol még mindig hetenkint visszatérő karriktúra a rezervista. Komoly időkben állotta ki a tűzpróbát a tartalékos tisztikar s jóhírneve esorbittatlanul került ki a közelmúlt napok izgalmáiból.

Látogatás a nagy száműzöttnél.

Az andornaki kastélyban.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 10.

Hüsen száll a tavaszalkonyati fuvalat a Mátra felől. A kaszálón zizegve verődnek össze a gyöngé fűszálak, az akácok rügyező lombjai kecesesen bókólnak. A sárga, homokfutó jukkerkocsival ficánkolva rohan két szilaj paripa. Szelid hajlásu országuton kanyarodunk be az andornaki kastély udvarára. Egyszerű, de méltóságos, nagyablaku, széles homlokzatu ház, az egész vidéket domináló, szerény, kis parasztvisekők közül kimagasló; ez a magyar politika nagy száműzöttjének, *Mocsáry* Lajosnak, a függetlenségi párt első elnökének, daliás idők böles tanujának csöndes, szép, hangulatokat ébresztő hajléka.

Botjára támaszkodva, kemény léptekkel közeledik az öreg nagyságos ur! Gyönyörű sasorr, villogó szempár, rózsás arc, hófehér szakál, lengő hajfürtök. S hozzá bámulatosan fiatalos rugalmasság. Ez *Mocsáry* Lajos első pillanatra. Tágas előszobán, hatalmas ebédlőn át jutok a dolgozó szobájába. Egy világfi udvariasságával nyit ajtót, leültet, szivarral kínál meg. Szép, pöttös, válogatott kubával. Valamikor *Wekerlének* hívták, ő már csak *ötösnek* mondja.

— Intervju? Beszélgetés? — mosolyog az aggastyán. Ugyan, ugyan, kedves öcsém, hát ki törődik velem, hogy mit mond egy ilyen öreg ember, aki túlélte az eseményeket, az idöket, az embereket. Nem, most nem mondok semmit. Majd ha megint tele lesz a szívem keserűséggel, majd ha kicsordul belőlem... Politika?

Legyintett egyet a kezével, a feketére szitt faszopókából szippantott néhányat, aztán a könyves polcra mutatott:

— A memoárjaimmal foglalkozom. Karácsonykor volt két éve, hogy megkezdtem. Minden napnak följegyzem az eseményeit és hozzáragasztom a magam vélekedését. Szép akta-csomó ugy-e!... Aztán levelezek is a régi barátaimmal... Persze magát, öcsém, az érdeklí, mit gondolok a helyzetről. De nem politikailag. Vigyázok, akárcsak a szülőleány, nehogy sarokba szoritson. Inkább arról beszéljen kedves öcsém, mi újság van Pesten?

— A kormány hírszerint lemond... Készül a fuzió...

— Persze a bankkérdés miatt. A királyra akarják bízni a döntést, pedig az alkotmány szelleme más. Itt csak a Háznak van szava. *Ki kell mondani határozattal az önálló bankot.* Határozathoz nem kell királyi szentesítés. Ejnye, ejnye...

Boszusan és bájosan mosolygott. Hiszen ez már politika, még pedig a jövőből. Útni akartam a vasat, de most már egy szikra se pattant ki belőle.

Egy gyönyörű fieska — lehet vagy két-három esztendő — játszadozott a szomszéd-szobában a pesztonkával. *Mocsáry* Lajos déduokája. A negyedik generáció. Dédapa boldogan járattja a legfrissebb hajtáson bársonyos tekintetét, a külső ajtóig kíséri, melegen megrázza a kezemet s amikor a kocsin ülök is, utánam szól:

— Hüvös van, jó lesz betakarózni.

Visszafordulok. Ott áll a küszöb lépcsőn hajadon fővel, nemes tartással. Belekap ősz fürtjeibe az esti szél és fantasztikusan meglóbogtatja. A kocsi a lovak közé esap (huszár volt, *Aradon* szolgált a tizenkettőseknél), elindulunk s én megemelt kalappal s füdetlen fővel hagyom el az ősi *Mocsáry*-kuriát. Hosszan elnéztem az Eger felől idekélő dombokon, az alkony egyre öszeb huzódó kárpitjai között öserdőt láttam, hatalmas rengeteget s belőle büszkén kimagasló sudár tölgyet. Sok sebet vágott rajta az idő s az időnél is gyilkosabb gonosz kezek, de ő áll rendületlenül.

— Szép-e még Pest? — szólt hátra a kocsis. — Huszonöt esztendeje nagyon szép volt. Akkor jártam ott utójára.

HIREK.

KOSSUTH FERENC

ARAD DISZPOLGÁRA.

Indítvány a közgyűlés elé.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10

Az Aradi Közlöny néhány hét előtt fölvetette azt az eszmét, hogy Kossuth Ferencet az aradi Kossuth-szobor leleplezési ünnepélye alkalmából Arad diszpolgárának kellene választani. Az eszmét magáévá tette az aradi Kossuth Társaság, amely ma a városi tanácshoz a következő beadványt intézte:

Tekintetes Tanács! Törvényhatóságunk, eléggé nem becsülhető türelmével és jóakarátával megnöveszté bátorságunk, elhagyjuk hát működésünk szűk keretét, hogy a közélet terén, talán nem is egészen illetéktelenül, hallassuk igénytelen szavunk, hogy fejezze ki hálás szívünk igaz érzelmét és legyen tolmácsa polgárságunk összességének. A nemzet nagyjainak tiszteletében bírja biztos zálogát növekedésének, erősödésének és fennmaradásának, ez életosztón irányítja cselekedeteit, bátorítja vállalkozásaiban, s erőt ad a munkához, s ha e kétségtelen igazságokat megcsufolni nem akarjuk és lelki-világunk, ez érzékeny hatalmas erőnek engedelmességek, mindig megismerjük kötelességeinket, s lelkesedéssel sietünk azok teljesítésére. Így nyilatkozik ez meg városunk életében is és az ethika kellékeivel bíró intézők helyes érzelme és kötelességérzete, áldás és jólét forrásává válik. Igénytelen társaságunk multja bátorit, hogy visszhangját váltssuk a hazafiak szívének, Kossuth Lajos szellemének hódolatában töltve el 25 évet, jogosultságot érzünk a tekintetes Tanács elé járulni, hogy a közgyűlésnek, alább következő hazafias indítványunkat pártolólólag előterjeszteni kegyeskedjen:

„Tekintve, hogy Kossuth Ferenc, állhatatos, törhetetlen híve az 1848-iki törvényeknek, vezére az országos függetlenségi pártnak, kereskedelemügyi miniszter, már annyi tanujelét adta, mily meleg érdeklődést táplál városunk iránt, európai látóköre, bölcs mérséklete és nagy államférfiai tulajdonainak elismerésül, városunk *diszpolgárává választja.*”

Ismerve a Cimet, nem keresi honnan a hang, ha igazat hirdet, követőjévé és harcossává válik. Arad, 1909. április hó 6-ikán. Március hó 29-iki rendes heti értekezletünk határozatából. Nagy Kálmán, Barabás Béla dr., Schwarz Zsiga.

Az Aradi Közlöny mai száma 88 oldal.

— Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnep miatt szordán reggel jelen meg.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 11-én az időjárás: szeles, hűvös, keleten sok helyütt csapadék.

— Meghívás. A következő sorok közlésére kértek föl bennünket: Arad város törvényhatósági bizottságának tagjait, a folyó hó 14-én tartandó közgyűlés napirendjére kitűzött fontosabb ügyek megbeszélése céljából meghívom a város háza emeleti tanácstermében kedden április 13-án d. u. 5 órakor tartandó értekezletre. Arad, 1909. április 10. Mülek Lajos dr.

— A képviselőház ülése. Fővárosi tudósítónk jelenti: A képviselőház 15-én délelőtt formális ülést tart a főrendiház üzeneteinek átvétele végett.

— A vesztőhely megváltására. A 13 vértanu kivégzési helyének megváltására Arad hatóságához újabb adományok: Sakk Gibic nyeremény 1 kor., Debreceni Első Takarékpénztár 25 kor., Aradi Közlöny második gyűjtése 684 kor. 84 fillér, Miskolci ügyvédi kamara gyűjtése 66 fillér, port. lev. 43 kor. 34 fillér, Budapesti hentes ipartestület gyűjtése 165 kor. 61 fill., Eperjesi ügyvédi kamara 4 kor. 90 fill., Nagykárolyi ipartestület 5 kor., Egyetemi kör elnöksége Budapest 93 kor., Varjassy Árpád gyűjtése 15 kor., Tauber Károly győri ügyv. kam. gyűjtése 20 kor., Gálzócsi ipartestület 27 kor. 58 fill., Kassai keresk. és iparkamara 25 kor., Szepesbélai ipartestület 5 kor., Bochandnovich Sándor Gyulafehérvár 12 kor. 70 fill., Báltaszéki takarékpénztár 2 kor., Szekeres Erzsébet 6 kor., Nagy-kikindai áll. alk. „Egyetértés” asztaltársaság 44 kor., 38 fill., Győri keresk. és iparkamara 10 kor., Mike János gyűjtése Budapest 9 kor., Szegedrókusai ovóisk. növ. gyűjtése 10 kor., Bárdy Géza főszolgabíró Bethlen 6 kor., Adamosi körjegyző gyűjtése 1 kor. 40 fillér. Összesen 10089 kor. 38 fillér.

A Kossuth-társaság kimutatása szerint a Máv. fűtőház személyzete 126 korona 20 fillért adott a vesztőhelyre. Ebből Várfalvy Antal, Szilvassy György, Valent Sándor 5—5 K, Buzás Vilmos, Madár Géza 3—3 K, Bakos Pál, Balatoni Mihály, Páll Béla, Huszák Lajos, Barta Mihály, Nagy István, Czirmes György, Sárkány Antal, Kovács Béla, Rónai József, Borszéki Ferenc, Korányi Máttyás, Szabó János, Kemény János, Soket Béla 2—2 koronát. A többiek 1—20, 1—40 és 1 koronát adtak.

— A kulturpalota. A kultuszminiszter ma a következő leiratot intézte Arad város tanácsához: „Vonatkozással 801—1909. számú feltejtésére, az aradi m. kir. adóhivatalhoz intézett rendeletem másolatát további eljárás végett a következő megjegyzéssel küldöm: Ez ötvenezer koronát tökésegőly gyanánt utalványozom ki. A kért összegből még fennmaradó százezer koronát illetően tárgyalásokba csak akkor bocsátkozom, ha a város a Közművelődési Ház végleges tervét és részletes építési költségvetését hozzám fel fogja terjeszteni, mert csak akkor tudhatom meg biztosan, mennyibe kerül az építkezés. Megjegyzem azonban, hogy ez az összeg 450 ezer koronánál nem lehet semmi szín alatt nagyobb, sőt óhajtható, hogy lehetőleg az összeg is mérsékeltesse. Apponyi.” A tanács azzal a javaslattal terjeszti be az áprilisi közgyűléshez, hogy bizza meg Szántay Lajos műépítést a részletes tervek és költségvetések elkészítésével, irjon át a vármegyéhez a huszezer koronás hozzájárulás kiutalásáért, továbbá, hogy a városi millenáris alap, mely most 53550 korona, az építkezés céljaira fordíttassék.

— Mérnökök kirándulása. Az aradi mérnök és építész-egylet kedden f. hó 13-án kirándulást rendez az épülő Eötvös-utcai Maroshid alapozási munkálatainak megtekintésére. Találkozás este 5 órakor a helyszínén az Eötvös-utcai hídfőnél.

— A mátészalkai gyilkosság. Szatmárról táviratozzák: A mátészalkai kéményseprő meggyilkolása ügyében a nyomozást a legnagyobb titokban folytatják. A tanukat és Sovány albirót ma megint kiballgatták. Hogy a vallomások nem feltétlenül súlyosak az albiróra nézve, bizonyítja az, hogy nem helyezték letartóztatásba. A tanuk látták a viaskodást, de kést egyiknek kezében sem láttak. Eddig nem is találtak kést. Könnyen meglehet, hogy a jelen voltak egyike elrejtette azt, de hogy kinek az érdekéből, nem tudják. Csató Sándor mátészalkai járásorvos véleménye szerint a gyilkoló szerző szám valami hosszabb penecilus volt.

— Halálozás. Pataki Aurélné született Szabados Luiza április hó 8-án este 8 órakor 50 éves korában meghalt Makón.

— Telekvételre csábító amerikai társaság. Néhány évvel ezelőtt, akkor a midőn a Magyarországából Amerikába való kivándorlás a tetőpontját érte el, nagyobbára kalandorokból álló társaság verődött össze Amerikában, abból a célból, hogy értéktelen területeket megszerelve, azokat drága pénzen adják a kivándorlóknak. Számos kivándorolt magyar ember ment így teljesen tönkre, mert csak az Amerikába megérkeztek látta, hogy az utolsó filléréin látatlanba vett földje egyetlen centet sem ér. Nagyon szomorú a dologban az, hogy ennek ázsaroló amerikai társaságnak a szolgálatában magyar emberek is állanak. Példa erre az a körlevél, amelyet egy Amerikába vándorolt ott elzüllött magyarországi volt községi jegyző küldöz, különösen a délvidéki községi jegyzők-höz. A körlevél így hangzik: „T. jegyző ur! Önhöz, mint egykori kartárshoz, teljes bizalommal fordultok az általam közvetített gary-i telkek adásvétele ügyében. Ha valamely érdeklődő önhöz fordul, bátran és minden aggály nélkül ajánlhatja neki a telekvételt. Sőt, ha a kartárs ur maga kiszemel és lefoglal néhány telket a saját részére, bizonyára helyesen cselekszik, mert a gary-i telkek vásárlásával még eddig minden vevő nyert. És itt olyan alkalom nyílik a vagyonszerzésre, amit talán még a magyar nembánomság is meg fog ragadni. Fáradozásait díjazni óhajtom. Az ide küldendő foglalóból jogosítva lesz t. jegyző ur 50 koronát levonni. S ezzel semmi törvénybe ütköző dolgot nem cselekszik!”

— A békési főgimnáziumból. Irtunk a napokban arról, hogy a békési főgimnáziumban egy tanárt állítólag inzultáltak. Erre vonatkozólag ma a következők közlését kéri:

Tekintetes Szerkesztő Ur! B. lapjának a békési ref. főgimnáziumra vonatkozó közleménye a való tényeknek oly elferdítését tartalmazza, melyeknek helyreigazítása iskolánk jó hírnevének megőrzése szempontjából elengedhetetlen kötelességem. A való tény az, hogy a VII. osztály egyik növendéke az egyik tanítási órán az iskolai szabályokba ütköző magaviseletet tanusított, amiért a tanári testület megfelelő fegyelmi büntetést mért rá; a fegyelmi büntetés azonban nem az iskolából való kizárás volt, az illető most is rendes tanulója iskolánknak, amiből önként következik, hogy nem követhette el azokat a súlyos fegyelmi vétségeket, melyekről a közlemény szól. Amidőn arra kérem Tekintetességét, hogy a közleményben foglalt téves állításokat néhány sorban helyreigazítani kegyeskedjék, maradok kiváló tisztelettel Békésen, 1909. április 9-én. Körber Tivadar, főgimnáziumi igazgató.

— Pranger tanácsos fiának tragédiája. Londoni távirat jelenti: Pranger udvari tanácsosnak, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkárának 30 éves fia, aki egy nagy londoni banknál volt alkalmazva, tegnap leesett lováról és azonnal meghalt. A fiatal ember egy tüzes lövés sétalovaglást akart tenni a Hyde-parkban, de lova már a bejáratnál levő Achilles-szobor előtt megbokrosodott s villámgyorsan futni kezdett. Egy lovasrendőr utána vetette magát, de a ló ekkor egy nagyot ugrott és leve-tette lovasát. A fiatal Pranger fején olyan súlyos sebet kapott, hogy azonnal meghalt. Sürgönyileg értesítették az esetről atyját, aki nyomban Londonba utazott.

— Zeppelin újabb léghajója. Friedrichshafenből jelenti: A jövő héten megkezdik a Zeppelin II. léghajóval való felszállást. Zeppelin egy-egy felszállása eddig 50 ezer márkába került. Zeppelin reméli, hogy három év alatt 15 kormányozható léghajót bocsáthat a kormány rendelkezésére.

— **A boszniai tartalékosok hazabocsátása.** A bécsi „Zeit“ jelenti: Császári parancsra a hadvezetőség elrendelte, hogy a határország több csapatából a tartalékosokat szabadságolják. Azok szabadságolásáról van szó, akik ama hadtestekhez hivatnak be, amelyek Szerbiával való harc esetén a tűzvonalba vezényeltettek volna. Ilyen például a 13. és a 7-ik hadtest. A boszniai és a tengerészeti tartalékosok hazabocsátására vonatkozó rendeleteket már részben kidolgozták s a legközelebbi időben megküldik a hadtest- s katonai parancsnokságoknak. Természetes, hogy valamennyi tartalékos szabadságolása hosszabb időt igényel, mert a tömeges szabadságolással a vasuti forgalomban zavar állna be. Hiszen sok ezer katona szabadságolásáról van szó. Egy katonai vonat legföljebb egy zászlóaljot szállíthat el. A leszerelés tehát nálunk is megkezdődött s a normális viszonyok helyreállítása immár csak a szállítási technikáján múlik. A „fölemelt létszám“ költségei ezidőszert naponként félmilliót emésztnek fel. Es a hadvezetőség épp ezokon is sietteti a lehetőséghez képest a szabadságolást.

— **A husvéti istentisztelet** a zsinagógában hétfőn d. e. fél 10-kor kezdődik. A szentbeszédet Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi tartja, a szülő-éneket Lóvy Rózsika kisasszony énekli.

— **Egy betörő merénylete.** Prágából táviratozzák: Potech hírhedt betörőt ma szeretője lakásán négy detektív le akarta tartóztatni. Mikor a detektívek a szobába léptek, Potech revolvert rántott, amelyekből a detektívekre lőtt. Egy detektív meghalt, három megsebesült.

— **Megnyílt az új husvéti képkiallítás** Weitzer János-utca 3. sz. alatt Kossak udvari fényképész műtermében. Felvételek ünnep és vasárnap egész nap. 1511.

— **Megmentett gyermekek.** Köztudomású, hogy az Országos Gyermekevédő Liga néhány esztendei fennállása óta, közel tizenötezer züllött gyermeket mentett meg a társadalomnak. E nagy siker a jótékonyaság terén odig páratlanul áll. A hatóságok, a társadalom minden rétege és a saját buzgólkodnak, hogy a liga áldásos működését továbbra még fokozottabb mértékben folytathassa. Így a pénzügyminiszter megengedte, hogy a liga tárgnyeremény sorsjátékot rendezzen. A liga ennek következtében sorsjegyeket bocsátott ki, amelyeknek mindegyike nyer értékes ezüst-, vagy aranytárgyat. Egy sorsjegy ára 1 korona 50 fillér. Aki ily sorsjegyet vásárol, egyrészt jótékonyaságot gyakorol, másrészt szép ajándékhoz jut. A legkisebb nyeremény is megéri az 1 korona 50 fillért! Van azonban egész sereg százakat és ezreket érő nyeremény is, sőt egy 20.000 koronás is. Ilyen sorsjáték még sohasem volt és hogy a liga mégis rendezheti, annak titka abban rejlik, hogy a liga közel 200.000 koronát érő kisebb-nagyobb ajándéktárgyat kapott kereskedőktől és gyárosoktól és az ajándékokat akarja értékesíteni sorsjáték útján. Vegyünk tehát liga sorsjegyeket, melyek már kaphatók mindenütt! Főelárusító Arad és Aradmegye részére: Keppich Zsigmond.

— **Szerencsétlenség egy husvéti körmeneten.** Firenzéből táviratozzák: Ma délután a nagy husvéti körmenetben, a tömeg közé egy petárda esett. Számosan megsebesültek, egy kis leány a sérüléseibe bele is halt.

— **Munkásházak építése.** Az aradi M. A. V. üzletvezetősége a Sofronyán létesítendő államvasuti munkásházak építésével, 74.500 korona értékben Fenyves Károly aradi műépítész és építőmestert bízta meg.

— **Tulzsfolt raktár miatt minden a raktáron levő összes ékszereimet, arany és ezüst, valamint acél különlegességi férfi és női óráimat, láncok, gyűrűk, karperecek, valamint óriási valódi ezüst áru raktáromat u. m. tálcák, kosarak és sok száz más darabok, nemkülönbön — elsőrangú nehéz tüzi ezüsttől „Chinai ezüst“ áruimat beszerzési áron árusítom. A n. é. közönség szives látogatásáért esd Weinberger Ferenc Arad, Andrassy-tér 20. 1445**

— **Modern fényképkiállítás.** Kellemes meglepetést szerzett azzal a gyönyörűen összeállított fénykép kiállítással Urai János József főherceg kamarai fényképész, mit műtermének bejáratánál állított ki Forray-utca 1. sz. alatt a közönség szemléletére. Meglátszik itt minden egyes fényképen, hogy Urai János szakavatottsága működött, izléssel, csinnal, művésziességgel vannak kiállítva ezen modern zsánerű fényképek. Található itt a fényképnek minden fajtájából, remek naiv képek, mind váltakozva állásokban, férfi képek, családi és társas csoportok, menyasszonyi felvételek, bájossal bájabb gyermekfelvételek. Sópia nagyításai, melyek a butorszóvetkezet kirakataiban láthatók, barna finom tónusokkal, nagy hatást érnek el. Különbön Urai J. fényképésznek egyik kiválóságai közé tartozik az is, hogy úgy platinatípiát, mint sepia nagyításait, valamint „Oelographia“ festményeivel jó hírnevet szerzett műtermének.

— **Katonazene.** Ma este, husvét első napján (vasárnap) a Fehér kereszt télikertjében a helybeli 33-ik gyalogezred zenekara hangversenyt rendez Zellner Sándor karnagy ur személyes vezetésével. 1543

— **Félingyenes helyek tüdőbetegeknek.** A tátraházi tüdőbetegek szanatóriumában május hó 1-én három ágyalapítványi félingyenes hely lesz betöltendő, amelyre vármegyei, városi vagy magántisztviselők, kereskedők, tanulók, illetőleg ezek családtagjai pályázhatnak. A pályázati feltételekért legkésőbb e hó 15-ig a szanatórium igazgatóságához Tátraházára kell fordulni.

— **A Központi szállodában** ma és holnap fényes ékszer tombola estély.

— **Husvétii illatszerek és locsolók** valódi francia és angol gyártmányok már 30 fillértől kezdve, alkoholmentes virágkivonat, gyöngyvirág, rózsas és ibolya illatokban, női bőrtáskák melyen leszállított árban legnagyobb választékban kaphatók Hegedüs Gyula illatszerkereskedésében. Arad, Andrassy-tér 15. sz. „Telefon 506.“ 41

— **Hölgyek mosakodás után, urak borotválkozás után** arebörük üdéntartása miatt használják Kárpáti János aradi gyógyszerész Benzoe tejcrémét. Ara 1 korona. 893

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — házilag — 1 üveg likör aroma Vojtek és Weisznál. 171

TARKASÁGOK.

(A herceg a második osztályban.) A ma nap, mint megirtuk, Aradon időzött Lubomirszky Kázmér lengyel herceg, aki néhány milliót üzletet bonyolított le. Éppen úgy, mint egy magyar rövid-áru kereskedő és nem úgy, mint egy magyar földesur. Mert a magyar földesur is csinál üzletet, de azon rendszerint mások nyernek. És üzletkötés végett Magyarországból Lengyelhonba nem utazik hanem kimegy Párisba, vagy Bécsbe — szórakozni. Hát igen, ez a lengyel herceg Aradon járt, de meg kellett szakítani az itt tartózkodását, mert hirtelen hazahívták. A sürgöny vétele után összezsomagolt és kiment a vasúthoz aradi ismerőseitársaságában. Azok csodálkozva látták, hogy a dúsgazdag herceg másodosztályu jegyet váltott. Az egyik bizalmasan megkérdezte tőle:

— Fenséged miért nem utazik első osztályban? Hiszen a második osztályban nagyon sokan utaznak és így kényelmetlen az ott tartózkodás.

— Az igaz, hogy kényelmetlen, mondta a herceg — de jövedelmező.

— Hogyan?

— Hát kérem a második osztályon sokkal becsüdesebbek az emberek. Rendszerint sok a másodosztályu utasok között a kereskedő. És ezek folyton az üzletről beszélnek. Az ember hall olyan dolgokat is, amelyekből haszna lehet. Én a vonaton már sok jó üzletet kötöttem. De soha se az első osztályban. Ott rendszerint olyan urak utaznak, akik szerelni kalandokról beszélnek. A szerelem pedig — rossz üzlet.

Ezt mondta a herceg és beült egy másodosztályu kocsiába. Ugyanakkor beszállott az első osztályba — egy gyalogos hadnagy.

(A rendőrség egyenruhája.) Amikor elhátározta a közgyűlés, hogy az aradi rendőrtiszteket egyenruhával fogja felszerelni, mindenki azt remélte, bizonyosan nagy és fontos okuk lehet a rendőrtiszteknek, ha az egyenruhásítást kérelmezik. És a rendőrségi hivatalnokok nagy kéjjel hordták is az uniformist. Néhány hét óta azonban egyre ritkábban látni egyenruhás rendőrtisztet. Az egyiktől megkérdeztük:

— Mi az oka annak, hogy olyan ritkán hordanak már uniformist?

— Fontos ok.

— Talán inkognitó akarnak maradni a bűnösök előtt?

— Nem, hanem most már nincs értelme a mi fekete és kék egyenruhánknak.

— Miért?

— Mert az összes katonatisztek csukaszürke uniformist hordanak.

(A milliomosok.) Egy kávéházi asztaltársaság a minap a milliomosok életéről beszélgetett. Természetesen mindenki irigylőleg szólott a pénzfejedelmekről, csak a társaság egyik tagja maradt meg konokan ama álláspontja mellett, hogy ő csöppet sem irigylő a milliomosokat. Mikor már sokáig fagsatták, hogy miért nézi le úgy a milliomosokat, így szólott:

— Hát kérem, mondják meg Önök nekem, mik szeretnének inkább lenni: milliomosok vagy tifuszbeteg?

— Milliomosok — hangzott természetesen az általános válasz.

— Pedig hát — mondta mosolyogva a pénzeken lenezője — a milliomosok mindegyike meghal, a tifuszbetegnek pedig csak 30-40 százaléka!

Fel sem ocsudott még a társaság a vice határsából, az élcelő tovább argumentált:

— Mondják meg nekem, ki elégedetlenebb: a milliomos-e vagy egy nyolc-leányos családapa?

— Mikor mindenki azt felelte, hogy a családapa elégedetlenebb, a milliomosok ellensége így szólott:

— Nem igaz. A milliomos mindig többet akar a nyolc-leányos apa pedig — már nem akar többet . . .

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól megmentí és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Aggódó szülők ezrei nézték elragadtatva gyermeük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCOTT-féle Emulsiót szivesen fogadja és könnyen emészti meg.

6001

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

„Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható.“

Kapható minden gyógytárban.

At Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer végigjárni — a halastól — kérjük figyelembe venni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

L. E. Sajnáljuk, későn érkezett. Legközelebbi lapunkban közöljük.

Sz. I. Szerdai számunk tárca rovatában megtalálja. Köszönet.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

A gabonaüzlet husvétkor.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10

Nemesak a husvétí kirándulók várják husvétóra a szép időt, hanem a vetések is, amelyek a szokásos husvétí öntözésben már ma részvéltek, de nincs kizárva, hogy ezt az ünnep alatt és azután is megkapják; az ég csatornái nem olyan fukarok, mint az illatos folyadékot tartalmazó kis üvegecskék, melyek egy-kettőre kiürülnek.

A csapadék mellett a meleg időjárás is kívánatos lenne, azonban tekintettel április hónap eddigi rendellenes voltára, erre számítani ugyan lehet, de bízni benne nem szabad. Talán májusban kedvezőbb napok lesznek.

A gabonaüzlet irányzata némi gyengüléssel tartja magát. Tegnap és ma a tőzsdén az ünnepi hangulat már kifejezésre jutott, amennyiben meglehetősen csendes volt.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 10.

Vételkedv megfelelő, kínálat csekély. E két: 12 ezer méterháza tartott árákon.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli záriát	2 órai záriát
Buza áprilisra ...	14.13—14.13	14.14—14.15
Tengeri májusra	7.46—7.47	7.47—7.48
Rozs áprilisra ...	10.10—10.11	9.10—9.11
Buza májusra ...	13.73—3.74	13.96—13.97
Zab áprilisra ...	8.72—8.73	8.75—8.76
Buza 1909 októberrel	11.47—11.48	11.50—11.51
Rozs októberre ...	9.18—9.19	9.20—9.21

Zárul 5 órakor.

Cőtőzsde üzletélet.

Ma, husvét első napján,

nek műsoros táncestélye a városligeti vendéglőben.

vasárnap, április 11-én lesz az aradi nyomdászok „Gutenberg daköré”-nek műsoros táncestélye a városligeti vendéglőben.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1909. évi április hó 11-én:

Délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyárral:

Az erdőszleány.

Operette 3 felvonásban. Irta: B. Buchinder. Zenéjszerző: G. Jarnó. Fordította: Revész Ferenc. A versöket Ország Bertalan.

SZEMÉLYEK:

II. k. József	Mártonfi R.	Reutern. lovag Szabó L.
Gróf Loeben	Polgar S.	Földessy Földy K.
Gróf Sternfeld	Ditrői Mór.	Langs. erdősz Várnay Jenő.
Josefine	Kun Irén.	Krisztina Sz. Rontay B.
Othegraven	Benkőne.	Walperi Péter Leó-vy Leo.
Gróf Kolonitzki	Kertész D.	Miaka Zalai Margit.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este fél 8 órakor, rendes helyárral:

B) bérlet. B) bérlet.

Komlóssy Emma felleptével:

Vereshaju.

Heredeti népszínmű dalokkal, 3 felvonásban. Irta: Lukácsy Sándor. Zenéjét szerző: Erkel Elek.

SZEMÉLYEK:

Özv. Salgóné Benkőne.	Bálint, fia	Delly Lajos.
Antrás, fia	Keszler Ede.	Koppacs Misó Kulcsár L.
Ferke, fia	H nyady J.	Szilaj Kata Komlóssy E.
Boglár Agnes Follinusné E.	Veréb Jankó	Polgar S.
Zsófi, leánya	Körössy Juci.	Szenes Bo. sa
Keszeg Mihály	Várnay Jenő.	Csinos Julcsa
		Kun Irén.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Arad, 1909. évi április hó 12-én, hétfőn:

Délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárral:

A kivándorló.

Színmű 4 felvonásban.

Este fél 8 órakor rendes helyárral:

Komlóssy Emma felleptével:

Itt először:

Táncos huszárok.

Operette 3 felvonásban.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909. április hó 11-én, vasárnap:

1. Elhagyott esernyő. Komikus. — 2. A hajcsár leánya. Dráma. — 3. Facukorgyártás. Természet után. — 4. Kovács boszorka. Bohozat. — 5. Mireillo. Dráma. — 6. Aki másnak vermet és maga esik bele. Bohóza. — 7. Svájci sport. Természet után. — 8. A majomember. Kacagató. — 9. Asszonyi sz. v. Dráma. — 10. Bostoni állatsereglet. Természet után.

Előadások délután 2 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

Műsor: 1909. április hó 12-én, hétfőn:

1. Majom a házi balon. Kacagató. — 2. A bretagnei buszjárás. — Eredeti felvétel. — 3. Faust ki-asszony. Színes életkép. — 4. Az anyós sportot üz. Rendkívül nevetető sportkép. — 5. Fajgyűlölet. Dráma. — 6. A vakmerő fiú. Életkép. — 7. Pali öngyilkossága. Kacagató. — Kisipar Tunisban. Er deti felvétel. — 8. Ocsó mulatás. Komikus.

Előadások délután 3 órától kezdve.

NYILTTER.*

ROHITSI étvágyat és könnyű emésztést csinál. Templomforrás Szabályozza az anyagcserét.

Nagybani raktár Magyarország részére:

HOFFMANN JÓZSEF

Budapest, V., Báthory-utca 8. sz. 59.56

735—1909. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Muresanul takpztár végrehajthatónak 2100 korona tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, illetve a m.-radnai kir. járásbíró területén lévő, radnai 313 sz. tkvi A. 1. 1-5 sor (628 629), 1282, 1597, 8619, 8620, 8868 hsz. ingatlanokból végrehajtást szenvedő jutalékára, valamint az ezen ingatlanok után járó 6 sor legelő illetőségéből végrehajtást szenvedőt illető jutalékra 627 kor. továbbá a radnai 313. sz. tkvi A + 1. sor

957. hrsz. szőlőből Szöllősy Istvánt illető jutalékra, — mely 700 kor. szőlő-felnyitási kölcsönrel van terhelve 180 kor., mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határidőül 1909. évi május hó 4-ik napján d. e. 9 órája a m.-radnai tkvi. hatóság helyiségében tüzetik ki.

Ezen árverésen a fentírt ingatlan bírtok jutalék a kikiáltási ár 2/3-ánál olcsóbb áron el nem fog adatni. Amennyiben ezen összeg el nem éretik, az árverést a kiküldött felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át bánatpénzzel készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3338. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervénnyel átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság. M.-Radnai, 1909. évi február 5-én.

Nyisztor,

kir. járásbíró.

1547

Köszönetnyilvánítás.

Kellemes kötelességemnek tartom, hogy kiállott betegsége szerencsés kimenetele alkalmából Dr. Mann Adolf helybeli orvos úrnak, velem szemben tanúsított ügybuzgó és fáradhatlan szorgalmáért, ily uton is őszinte és hálás köszönetemet nyilvánítsam.

Kitünő tisztelője

özv. Jakobovits Józsefné.

Szabadság-tér 17.

1510

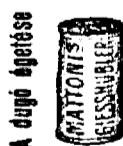

Husvétí levelező-lap nagy választékban.

951

Évszázadok óta ismert

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
SÁVANYUVIZ

segítő gyógyító tényező

Karisbad, Marienbad,

Franzensbadi stb.

kuráknál; mindig

lényesen bevált.

1091

Megérkeztek

a legjobb és legszebb

melyek kevés jéggel

Jégszekrények

kitünően hűtenek.

Szabó Albert

ő Fensége József főherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és konyhaberendezési cikkek raktára Arad. — Telefon szám 239.

3913

**A következő
ujdonságok**

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Herczeg: Szerelmesek. Marx Gazdasági tanai. Strindberg: A boldogok szigete. Temetés. A kit nem hittak. Rousseau: Vallomásaim. Szomaházi: Báró siklósi Loew. Alexander B: Művészet. Graca: Talpra magyar! Heinrich G: Egyetemes irodalomtörténet. Barsini Luigi: Pekingtől Párisig automobilon. Fényes: Bálványok. Oláh: A meztelen asszony. Keletiek nyugaton. A. Zübaschew: Milliók. Pemberton Lafayette és barátja. Szathmáry: Humoros esetek. Miller: Trevarrack lord. Horváth: Mozgó fészületek. Zsoldos: A fekete huszár. Vera vallemásai. Hevesi I: A mitol vénusz. Lázár: Uj csapáson. Samarov G: A cigány. Eötvös: A balatoni halász vége. Hare az alkotmányért. A bakony. Molnár: Pesti erkölcsök, Gallovich K: Tüzipádók.

Németben: Artzibaschew: Der Tod des Iwanoffe, Wolzogen. Der Bibelhase Böhme M: Rheinzauber. Artzibaschew: Millionen. Dumas: Gabriel Lambert: Der Galeerensklave. Dumas: Katharine Blum. Krückerkocker H: Die Herberge zum silbernen Mond. Degré: Das Recht auf Untrene. Bartsch: Die Heindkinder. Michalski: Anna Kuefer, Jerome u. Tharaud: Aus Sturm u. Not, Bourget: Der Emigrant, Stacpoole H: Fanny Lambert, Mereschkowski: Leonardo da Vinci, Liebchen: Ein Roman unter Männern, Bartsch H.: Zwölf aus der Steiermak, Franzos K. E.: Judith Trachtenberg, Schnitzler A.: Liebelel, Alerna Sybilla: Eine Frau, Janitschek M.: Eine Liebesnacht, Grats M. H.: Der Mann auf dem Bock, Wasner G.: Dornröschen (Roman) Stilgebauer: Die blaue Blume.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

**A könyvek újak és tiszták!
Vidéki bérlők**

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek

A zenemű-kölcsönkönyvtárba
is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsönkönyvtári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy füzetenkint 14 fill.

Fall: Az elvált asszony. Curtis: Sorrentói emlék. Heidelberg: Álom. Haller: Im Siegesflug. Szirmai: Táncoz huszárok. Bodrogi: Károg a holló a jegenyén. Sang u. Klang I-I V. Zerkovitz: Holdvilág-nóta. Puccini: Manon, Szirmay: Háromtól hatig, Férjek vonata, Szerelmes utcák, D'Albert: Tifland, Jacobi: Van de nincs, Nádor: Kimegyek a temetőbe, Zerkovitz: Barcarolla, Csibikem. Kunkel: Nagysád akar tőlem kis babát! Ormay: Dicsértessék... Ha te engem, — ha én téged... Nincsen olyan barna leány, ...

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

Szőlőoltvány.

Fajtiszta ripária portalis alanyra oltott I-ső rendű dus gyökérzetű bor és csemege fajú szőlőoltvány ezrenként

180 és 200 korona ár mellett
eladó

Aradi és Csanádi Egyesült
vasutak igazgatósága
szőlőtelepe
Borosjenő.

Ujdonság! Szabadalmazott legújabb szerkezetű!

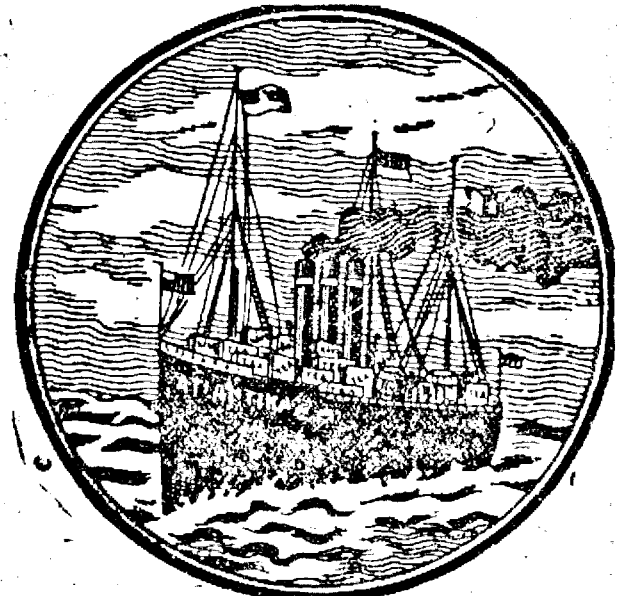
Magas nyomású **NYERSOLAJMOTOR** és **SZIVÓGÁZ-MOTOROK** LOERŐ óránként 1-2 fillér.

BENZIN-GŐZMOTOROK ÉS LOKOMOBILOK.

Legjobb minőség! Jótállás! Olcsó árak!

E. PLEWA mérnök & Co. MOTORGYÁR
Bécs (Wien), XVII/3, Wattgasse 78-80.
Budapest, V, Nádor-utca 35. sz.

Reggel, délután és este
igyunk
ATLANTIKA kávé,
ATLANTIKA teát
ATLANTIKA rummal
mert csak az
ATLANTIKA
kávé, tea, rum speciális üzletben kapható
fűszer és illatszer **káros szagától mentes**
kávé, tea, rum.
A kirakatban működésben látható villanyüzemű kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkölés.
Eladás nagyban és kicsinyben. 421
ATLANTIKA
Kávé és tea behozatal
Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.
Városi és megyei telefon 609.

Van szerencsém szíves tudomására hozni nagyrabecsült vevőimnek és a hölgyközönségnek, miszerint a közelgő

tavaszi szezonra
megérkeztek
a legújabb párisi, bécsi és budapesti
divatkalapok.

Amidőn nagybecsű pártfogásukat kérem és azok szíves megtekintésére meghívom.

Tisztelettel

1117

LÁZAR CZ TAMÁS GÉZÁNÉ
női kalap divatterme ARAD, Andrassy-tér 13.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.
Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9-1 óráig.
Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.
1909. április hó 10.

Keresünk:
Aradra: 1 gyakornokot és 1 irodistát.
Vidékre: nőtlen gabonabevásárlót, egy megállapodott kora perfekt magyar-német és német-szerb levelezőt, továbbá 4 fűszer, rőfös és rövid és 2 kézmű szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvsmerettel bíró segédet.

Ajánlunk:
Női kereskedelmi alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, 2 irodistát, illetve könyvelőt, továbbá 9 fűszer és csemege, 3 vegyes, 2 kézmű, 2 rőfös, 3 fűszer és rövid, és 2 vas és fűszer szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.
AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA
Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. 321 igazgató.

Elsőrendű
hazai és porosz
Ipari és Cséplőgép szén

Kovács-Köszén,
Salon Köszén,
Pirszen (Koksz),
Vasaló Faszén, 1441
Takaréktüzhely-szén.

Ugy köszen, koksz mint faszén **Boros Béni-tér** 2. sz., saját ház, városi szenttelepünkről rostálva, por és kömentesen lesznek házhoz szállítva.

Kneffel Károly és fia
vas- és szén-nagykereskedése.
Szíves megrendeléseit telefonon 139. szám, vagy Andrassy-tér 14. sz. (Herman palota) üzleti irodánkban kérjük.
Egész vagonrakományok szállítására közvetlen a bányából bármely vasutálomásra, egyes vagonra, vagy éves kötésre, legjutányosabb ajánlattal szolgálunk

Május hó 1-én

nyílik meg

661

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedő

Andrássy-tér 16. főüzlete,

Szabó Albert-ház

(jelenleg Singer Sándor helyisége.)

Addig is a változás miatt,

Weitzer János-utcai

könyv-, papir- és írószer
raktárát

beszerzési árban

hatósági engedéllyel

kiárúsítja.

A Weitzer J.-utcai

üzlet

mint fiók-üzlet

lesz fenntartva.

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedése

Telefon 517.

Szőlősgazdákhöz.

A szőlőpótlások rendkívüli nehezései és sikertelensége abban leli magyarázatát, hogy ahhoz nem a megfelelő, teljesen megbízható

I. oszt. gyökérszuszanyagok,

hanem mindenféle meg nem felelő ripária és oltvány lesz felhasználva.

Szőlőpótlás céljára gyökeri szőlőgazdaságomban igen bevált módon fajtájára ripária-portális vesszőket gyökereztetek és szőlőoltványokat készítek, melyek a sikeres és eredményes szőlőpótlást mindenkinek biztosítják.

Jessék a hirdetést megfigyelni.

Vojtek Alajos

szőlőbirtokos.

647

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7korona 1 szelvény 10korona 1 szelvény 12korona 1 szelvény 15korona 1 szelvény 17korona 1 szelvény 18korona 1 szelvény 20korona
--	--

Egy szelvényt fekete szalonnához 20-H-ért, szintegy felöltőszövetet, turisztalónt, selyemkangart stb. gyári árakon kéri a mintáigazgató és szolid cég mindennél ismert pozitívgyári raktár 5841

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Orjási választék. Mintahű, figyelmes kiszolgálás, meg a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Steckenpferd-

767

Liliomtej-szappan

Legfinomabb a bőrnek,
valamint nyári pattanások ellen!

— Mindenütt kapható. —

Alapítva: 1860. **MÜNZI** Állami távbeszélő 213.

elsőrendű kalap, uri divat és fehérnemű-üzlete
ARADON. 331

— A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója. —

Előnyös fehérnemű-árjegyzék.

Fehér ing, puha redős pique mell	3.60 kor.
Fehér ing puha redős mell, selyem utánzat, megbízható minőség	4.40 ..
Fehér ing puha redős, angol pique mell, ellismert jó minőség	4.80 ..
Szines ing puha redős mell (bátszát utánzat) legolcsóbb színekben	3.50 ..
Szines turistá ing, bátszát utánzat	3.50 ..
Szines zephyr turistá és utazó ing legolcsóbb színekben	4.40 ..
Eredeti angol zephyr ing redős mell, remek szép színekben	5.20 ..

Szines rövid alsó nadrágok. 1-50, 2. 2-80 kor.

Mesés oltás

Hármasny árak.

3 pár fekete vagy nyers szín	1.50 kor.
3 pár divatesikós	1.30 ..
3 pár divatesikós jobb minőségű	1.40 ..
3 pár selyemutánzat nyers v. szines	2.20 ..
3 pár fél oltás, kitűnő minőségű	2.90 ..

Kérem kirakataimat annál is inkább megtekinteni, mert nagyon esimes kalap újdonságok láthatók.

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedésének

irodalmi

heti érsítője.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét a következő művekre felhívni:

Herczeg F.: Szerelmesek, Daudet: Malomból irt levelek, Gagyhi: Vetelytársak, Kóbor: Munka, Vértesi: Rabszolgák, Farkas Imre: Tűnő évek, Arzabaschew: Milliók, Hauptmann: Az elsütyedt harang, Hódossy: Messinai képek, Taine: La Fontaine, Károlyi: A pakfong város, Bötvös K.: A bakony, A balatoni utazás vége, Harc az alkotmányért, Zsoldos: Fekete huszár, Szomahazy: Siklosy Leow, Pemberton: Lafayette és barátja, Spencer: Alapvető elvek, Poinarré: Tudományos felteves, Kalmar: Új dualizmus, Palágyi: Marx és tanítása, Szuágyi Dezső: beszedei, Berzeviczy: Beatrix kiralyne, Kolozsvary: Magánjogi esetek, Edvi Ilés: A magyar büntetőtörvények magyarázata, Ratn kiadásban: Az összes új adótörvények, Bókay: Vénygyűjtemény (9-ik kiadás.), Siklós: Hangszerelés, an. Campbell: Talajművelés.

Német művek: Michalski: Kuefer, Strindberg: Sohn emer Magd, Esswein: August Strindberg, Langenscheidt: Graf Conn, Toistoi: Das Gesetz der Gewalt, Bernhard M.: Eine unverstandene Frau, Cronbach: Aus dem Notizbuch des Onkel Jonas, Maier: An der Grenze der Philosophie, Boutin: Das theoretische System v. Carl Marx, Lifschutz: Zur Methodologie der Wirtschaftswissenschaften, Seeberg: Sinnlichkeit u. Sittlichkeit, Gomperz: Weltanschauungslehre, Handbuch für Heer u. Flotte, Hutte: Ingenieurs-Taschenbuch, Brauer: Grundriss der Turbinen-Theorie, Chamberlain: Grundlagen des 19-ten Jahrhunderts.

Francia és angol művek: About: Le roi des montagnes, Bourget: Le detour du coeur, Chantepleure: La folle historie, Croker: Katherine the arrogant, Wilde: Lord Arthur Saviles crime, Welts: The war in the air, S. Victor: Racial problems in Hungary, V.: The Hungary of to day.

Zeneművek: Musikalbum für frohe Kreise, Fall: Az elvált asszony, Szirmay: A tancos huszárok, Baumann: 10 dal, Bodrogi: Károg a holló, Böhme: Spargelied, Kondor Ernő: Legújabb nótái (3 fuzet), Kalman: Lebl couple, Hetényi: A fiús lány, Strausz Oszkár: A bator katona.

A felsorolt művek fenti cégnél
állandóan
kaphatók.

Az antiqvár osztályban: Szalay—Baróthy: Magyar nemzet története, Brehm: Az állatok világa, Szilágyi: A magyar nemzet története, Műveltség könyvtára, Gáspár: A föld körül és és sok más ezer minden nyelvű munka antiquarice is kapható.

Pontos kiszolgálás vidékre is.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ,

könyvkereskedő Aradon. Telefon 385. sz.
Andrássy-tér 20. sz. (Fischer-palota.)

Dávid Péter beton építési vállalata

Trombita-utca 19. sz.

Elvállalok granit. terázo és beton munkákat, valamint beton csatornázásokat, víztartányokat, gép-alapzatokat, cementhordókat, cementjáradafolyosók és fürdőszobák elkészítését a legegyszerűbb kivitelől a legdíszesebb kivitelig is készítek. 14:06

Tisztelettel

Dávid Péter.

Páratlan a maga nemében RUSZANDA GYÓGYISZAP FÜRDŐ

Melencém (Torontál vármegye, Délmagyarország)

Nyitva minden évben május hó 14-től szeptember 14-ig. Összekötte vasuti vonallal, posta és távirat állomással. Fürdőben hirneves orvosok rendelkeznek. Biztos speciális hatással bír: köszvényben, idült ízületi rheumában, a scrophulosis minden alakjában, minden kenő gyógymódnak ellenálló bőrbetegnek psoriasis és psoriasisban szenvedők, rendellenes vérzésben szenvedők s idegbetegek. Csontbántalmaknál, Caries Necrosisnál a leghíresebb nemzetközi fürdőköt felülmúlja. Az idült inas bántalmaknál biztos hatással bír. — Lakoházak négy modernül berendezett szállodából, 74 szobából állanak. Kitűnő jó konyha, vendéglő, ételek és italok, zene, zongora, tekepálya, tekeasztal, virágos és arnyas park padokkal áll rendelkezésére a fürdővendégeknek. — Közelebbi felvilágosításokat és prospectusokat kívánatra és díjmentesen Piperaski 5224 Kamenkő fürdőgyógyvívő szolgáltató.

MEGLEPŐ, SZINTE CSODÁLATOS GYÖGYEREDMÉNYEK

PAPTAMASI LITHIUM-GYÓGYVÍZ

gyomor-, vese-, hólyag- és bélbántalmaknál, valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

5841 KAPHATÓ: Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknél Aradon.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónek bizonyult készítmény, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényes, szűz és meghűlések, bedörzsolések, sebek, égések kezelésére.

Figyelmeztetés. Silica-aminisavak miatt bevételkor óvatossággal legyünk és csak olyan utat fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és ügyszólván minden gyógyszerüzemben kapható. — Forgalmazó: Tórek József gyógyszerész, Budapest. **Richter gyógyszerüzem az „Arany országhoz”** Prágában, Elisabethstrasse 5. sz. Mindennapi szétválasztás.

Az 1863. év óta forgalomban:

Berger gyógy- és hygienikus szappanai.

ÓVAKODJUNK utánszaktól és más készítmények becsapásaitól.

- E megjelölések:
- Berger kátrányszappana,
- Berger glicerin-kátrányszappana, és
- Berger kőn-kátrányszappana,
- Berger gyógy- és hygien. szappanai

cégünk részére mint szóbeli védjegyek és azonkívül a pótlásokkal: **valódi és eredeti** védve vannak.

Minden eláruló, aki ezen kizárólag valódi és szóbeli védjegyekkel biztosított, 40 év óta kipróbált Bergerféle szappanok helyett más készítményt csempész be, megsérti védjegyjogunkat. A mi szappanaink a valódiság jele gyanánt az itt látható védjeggyel és cégjelöléssel vannak ellátva.

G. Hell & Comp Troppau

100-SZÁZ KORONA

jutalékot fizetünk mindenkinek, aki más fajtákat becsapó elárulókat nekünk oly alakban bejelenti, hogy ellene védjegyselem miatt büntető feljelentést tehetünk és megbüntetését kieszközölhetjük.

Bejelentések ily cím alatt teendők:

G. Hell & Comp Troppau.

Kapható a magyar-osztrák monarchia és a külföldi gyógyszerüzemekben és szakbavágó üzleteiben.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ BUZIÁSI PRÖNIX ÁSVÁNYVÍZ ÜDÍT-GYÓGYVÍZ

Orvosiilag ajánlva. — Aradi főterakat POLLAK JÓZSEF cégnél, József főherceg-ut II. 5880

Császárfürdő

Budapesten. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő, modern berendezésű gőzfürdő kényelmes iszap-, medence- és kádifürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus- és idegbántalmaknál, Uszodák, hőlég-, szénsavas és villámosvíz-fürdők, ivó- és belélegzési-kúra. Prospectust ingyen és bérmentve küld az Igazgatóság.

Legújabb tavaszi újdonságok

női divat costumök
női divat felöltők
ottomán kabátok
igen nagy választékban

RADÓ GYULA

női felöltő áruháza

ARAD, a Minorita-templommal szemben.

1663/1909. pm.

Pályázati hirdetmény.

Az aradi I. anyakönyvi kerületen, elhalálozás folytán megüresedett évi 1200 korona tiszteletdíjjal javadalmazott állandó anyakönyvvezető helyettesi állásra pályázatot hirdetek és felhívom azokat kik a 80000/906. számú belügyminiszteri rendelettel kiadott anyakönyvi utasítás 9. §-ában megállapított minősítéssel rendelkeznek és az állást elnyeréni óhajtják, hogy szabályszerűen s a minősítést igazoló okmányokkal elszerelt pályázati kérvényeiket hozzám 1909. április hó 24-ig bezárólag nyújtsák be.

Arad, 1909. évi április hó 8-án.

Varjassy,
polgármester.

Elárusító intelligens 36 éves, jó megjelenésű, óvadékképes elsőrangú információt adhat, jobb üzletbe ajánlkozik. — Beszél magyarul, németül és románul. „Ügyes” jeligen kér mekereséseket a kiadóba.

1544

Aradi m. kir. Pénzügyigazgatóság.

20317 — I. 1909.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminister urnak 39732/909. számú rendeletével az aradi pénzügyi széképület telkén egy sóhivatal és raktár felépítésének nyilvános árlejtés útján való teljesítését rendelte el. A fentebbi munkálatok kivételének biztosítása céljából 1909. évi április hó 23. án d. e. 10 órájára az alulírott kir. pénzügyigazgatóság főnökének helyiségében tartandó zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás hirdetik. A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy igazolt képviselő jelenhetnek.

Az összes építkezés kikiáltási ára 51.162 korona 83 fillér.

A versenyezni óhajtók felhívattak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, a kiírási művelethez csatolt ajánlati minta szerint szabályszerűen kiállított, és pecséttel lezárt sértetlen borítékba elhelyezett ajánlataikat közvetlenül vagy posta útján 1909. évi április hó 23. ának d. e. 10 órájáig alulírott pénzügyigazgatóság főnökénél annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vételét nem fogják.

Az ajánlat borítékja az ajánlati mintában közölt módon címzendő.

Az ajánlatban a vállalati összeg nemcsak számokkal, hanem betűkkel is kiírandó.

Azon ajánlattevők, kik előzőleg a kir. pénzügyigazgatósággal üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve előtte ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket illetve megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak. A kir. pénzügyigazgatóság fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül belátása szerint határozzon.

Ha az ajánlattevő bejegyzett cég, tartozik a cégjegyzési kivonatot és a hiteles címpéldányt is mellékelni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt s az előmért költségvetés végösszege 5%-ának megfelelő 2558 korona bánatpénznek bármely állampénztárnál illetve adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó. Az ajánlathoz készpénzt vagy értékpapírt csatolni nem szabad.

A munka az árlejtés eredményének jóváhagyásáról történt értesítés átvételétől számított 8 nap alatt vagy legalább május 3-án, s oly erővel folytatandó, hogy 1909. évi július 10-én az egész építkezés befejezendő és az épület a forgalomnak átadandó legyen.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és vállalati feltételek alulírott kir. pénzügyigazgatóságnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Az ajánlati minta nyomtatványa ivenként 10 fillérért, a költségvetés pedig ivenként 1 koronáért a kir. pénzügyigazgatóság iroda vezetőjénél szerezhető meg.

Arad, 1909. április 7.

1542

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

Házvezetőnő,

28 éves, jó családból való, kitűnő referenciákkal rendelkezik, a háztartás minden ágában, gazdálkodásban és kerészetben tökéletes jártassággal bír.

idősebb urhoz, vagy jobb családhoz ajánlkozik.

Szíves megkeresések „Megbízható” jelige alatt a kiadóba kéretnek. 1544

III

NAGY IRMA**utolsó könyve**

most jelent meg következő érdekes tartalommal:

A szerelem színháza Párisban.
Egy uriaszony vallomása.

Kapható:

Schimkó Gyula

könyvkiadóhivatalában, Budapest,
valamint minden könyvkereskedésben.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátanságok azonnal továbbíttatnak. ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységcsavarok és a legjobb minőségű belülgumirozott kendercsövek a legolcsóbb áron.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

305—909.

Árlejtési hirdetmény.

Az árkusi körjegyzőség körjegyzői lakás, hivatal és melléképületek felépítésére nyilvános szóbeli árlejtésen vállalatba adatik Árkuson a jegyzői irodában az 1909. évi május hó 9-én, d. e. 11 órakor.

Előirányzati összeg: 21744 korona 11 fillér.

Pótmunkadíj nem igényelhető, zárt vagy utóajánlat valamint az árlejtés befejezése után semminemű ajánlattétel figyelembe nem vétetik.

Árlejtés előtt a kikiáltási ár 5%-a bánatpénzül leteendő, a munka elnyerése után ezen 5% 10%-ra óvadék gyanánt kiegészítendő.

Az előjárók fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlatok közül összeg és ajánlatra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Azon esetre, ha az építkező a téglát kellő időre házilag előállíthatja — vállalkozó köteles ezt a helyi árban átvenni, ellenesetben maga tartozik erről gondoskodni, — a téglá ára a vállalati összegből lejön.

Az építés lehetőleg azonnal, avagy mihamarább, de mindenesetre oly időben kezdhető meg, hogy az épület lakható állapotban ez év október végeig minden körülmények között átadassék.

Vármegyeileg jóváhagyott terv és költségvetés a körjegyzői irodában Árkuson bármikor megtekinthető.

Árkuson, 1909. évi április 8. án.

1538

Körjegyző.

Minden sorsjegy nyer.

Amerika és Arad.

Minden szenzációt Amerikának szoktunk tulajdonítani, mert már ott tartunk, hogy minden sablontól elütő találmányt vagy újrendszert Amerika jelzővel szoktuk felemlíteni és megkülönböztetni a köznapiasztól, mintegy jelezvén, hogy ez új és jó.

Pedig kár mindent a transatlantikai yankeek eszének tulajdonítani, van nálunk is új és jó dolog, csak hogy nem vesszük olyan hamar észre, mint az amerikaiakat, mely a reklám nagy dobjával szokott megjelenni.

Az Országos Gyermekvédő Ligának új tombolajátéka valóban még az amerikai szenzációkon is tútesz, mert arra igazán még nem volt eset, hogy egy 400000 darabból álló tárgysorsjátéknál minden szám nyerjen.

A Liga sorsjegyei kivétel nélkül nyernek, a legkisebb nyeremény arany vagy ezüst tárgy. Van 10 nagy értékű főnyeremény; legelső nyeremény 20000 korona, több mint 20000 drb. nagyértékű arany és ezüstd tárgy, és vagy 380000 drb. szebbnél-szebb ékszer, melyet a Liga részben ajándékképpen kapott, részben pedig vásárolt.

Nagy előnye még a játéknak, hogy minden sorsjegyen még szelvény is van, mely külön játszik 500 értékes arany és ezüst ékszerre.

Tehát senkisémet kockáztat és senkisémet ajándékoz és mégis segíti a Ligát, ha vesz 1 korona 50 fillérért egy darab sorsjegyet.

1040

A sorsjegyek Aradon minden tőzsdében és több üzletben kaphatók. — Főelárúsító Arad és Aradmegye részére: **KEPPICH ZSIGMOND** (Neuman-palota.)

Minden sorsjegy nyer.

Minden sorsjegy nyer.

Városi és megyei telefon 242. szám.

 Új és használt

1483

KERÉK PÁROK

kedvező havi részletfizetésre legolcsóbban kaphatók

KALMÁR JÓZSEF

ARAD, Salacz-utca 2. sz. **műszerésznél** ARAD, Salacz-utca 2. sz.

Villanycsengő és telefon berendezések, ezeknek szakszerű javítása jutányosan eszközöltetik. — Nagy javító műhely.

Városi és megyei telefon 242. szám.

Kedvező havi részletfizetések!

Kedvező havi részletfizetések!

Városi és vidéki
telefon 126. szám

NYOMTATVÁNYOK

legelőnyösebben
tisztá és szép
kivitelben ajánl

Papir- és írószerek

legjutányosabb árakban leg-
nagyobb választék, minden
ujdonság és különlegesség
raktáron : :: :: :: :: :: ::

1485

Városi és vidéki
telefon 126. szám

FÉNYKÉPÉSZETI

cikkek eredeti
gyári árjegyzék
szerint :: :: ::

BLOCH H.

papirkereskedése,
könyvnyomdája,
fényképezési cikkek
raktára. - - - - -

Arad, Andrássy-ter 18. saroküzlet

Funkelstein József

ARADON,

Petőfi-utca Bing-ház.

Vásárol magyar veres lóheremagot és
luczernát nagy és kis mennyiségben.

Ugyanott kapható ARANKAMENTES
magyar here- és luczernamag, mely
a budapesti m. kir. magvizsgáló ál-
lomás által felülvizsgáltatott s ólom-
zárral ellátott, valamint muharmag is.

Figyelem!

Igen tisztelt vevőim szives tudomására hozom, hogy a legdivatosabb **szines bőrök** megérkeztek, melyekből leg-elegánsabb **tavaszi cipőket** legolcsóbb árban készítek.
Czipókrém és gummi-sarok gyári raktára.

Szives pártfogást ker

Zimmermann János

uri és női mintacipész 1442

Arad, Deák Ferenc-utca 10.

Jó, tiszta buza-szalvét meg-
... felcő ár mellett vessz a ..

Magyar szalmaanyag-gyár

részvénytársaság Aradon.

Ugyanott szén salak
és trágya kapható.

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy válogatott készlet

modeljeim

a tavaszi és nyári szezonra megérkeztek.

Dusan felszerelt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy úgy a legkényesebb, mint a legszerényebb igényeket kielégítek. Számos látogatásért end

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11., I. em.

(a Glück húscsarnokkal egy házban.)

Gyászkalapok a legrövidebb idő alatt elkészülnek

Nem kell London. Nem kell Páris
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni.

A legkényesebb igényeknek is
megfelelő mértékűtani

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészetiében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd gyögcipőmet**, melyek megakadályozzák a láb láb fejlődését. Gyermekknél, ugyancsak felnőtteknél nagy sikerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készítek a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseket kérve teljes tiszteléssel

SEELINGER UTÓDA 1391

Brecska Károly

volt állami cipész tanfolyam szaktanítója.

FODOR A.

hatóságilag engedélyezett

magán detektiv és felvilágosító intézete.

Házasságközvetítő iroda

Arad, Szabadság-tér 12., I. em. 1234

Elvállalok bizalmi, örökségi és egyéb kényes ügyekben kutatásokat, személyek, lakások, üzletek avagy alkalmazottak feltűnés nélküli megfigyelését, eltűnt egyének és névtelen levelek kinyomozását bel- és külföldön.

Minden szakba vágó közvetítés.

Titkos intézkedés: Válaszbélyeg kéretil

Hivatalos óra délelőtt 10—12-ig, délután 5—7-ig.

Levélbeli meghívásokra bárhol megjelenek.

Vizvezeték, csatornázás

berendező műhely,

hol mindennemű csatornázást, fürdőszobát, szagtalan ürklosetteket, vízfűtést, acetelin és Benoid felszerelést és vezetékek berendezését és ezek átalakítását, valamint mindenféle szivattyukat, Nordonkutakat, 6 óra alatt üzembevehető, úgy helyben mint vidéken gyorsan és pontosan eszközöltetik.

22 évi tapasztalatom, valamint 13 évi aradi működésem biztosítékot nyújt t. rendelőimnek arra, hogy az elvállalt munkát szakszerűen, pontosan, lelkiismeretesen, lehetőleg olcsón eszközölöm.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri 1301

Mókos Márton

szerelő mester,

ARADON, PETŐFI-UTCA 4. SZÁM ALATT.

Hannauer Mihály

épület- és diszmű-bádogos 1095

Arad, Deák Ferencz-utca 24. szám,

a Református-templom mellett.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek, építetők és építő vállalkozó uraknak szives figyelmébe évek óta fennálló, jó hírnévnek örvendő szolid

bádogos üzletét,

hol eddig is és ezután is e szakba vágó munkák a legolcsóbban s legnagyobb lelkiismerettel, a saját vezetésem mellett készíttetnek.

Költségvetéssel szivesen szolgálok.

Kiváló tisztelettel: Hannauer Mihály, bádogos mester.

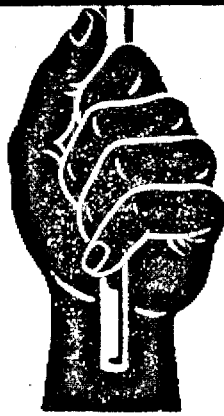
Pichler Sándor

papiros, írószér és üzleti könyv raktára

== ARAD, Szabadság-tér 1. szám. ==

1484

Telefon 308.

CZIGLER IZRAEL

műszerész, mérlegkészítő és lakatos műhelye

☛ Arad, Deák Ferenc-utca 38. szám. ☛

Ajánlja ujonnan berendezett műszerész műhelyét

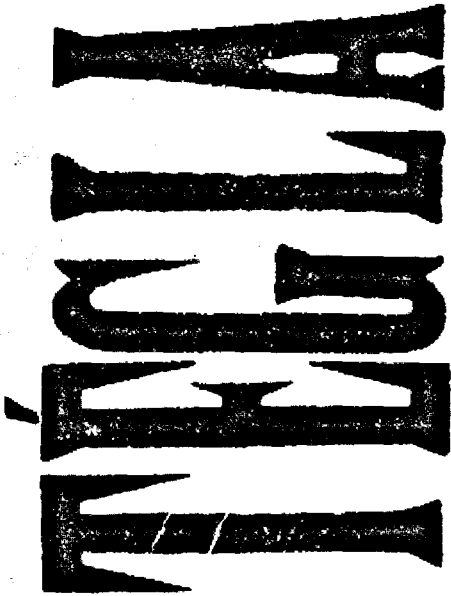
1480

villanycsengő

javítására,

villanyvilágítási

bevezetések szakszerű eszközlésére.

Pollak Sándor

árkmenező téglagyárban

Mikalán

Syári telefon 515. Váresi telefon 206.

Lakás: Erzsébet-körút 37.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, víz és folyóvíz kerítések, épület vasalások, görredőnyök, szappenszék, vas-ágyak, kerti székek, parkok, asztalok tömör vasból, valamint mindegyik szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület azarítására vastasságot kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan csak a közönségnek. Nagy választék sikeres mintákban. A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Glasner-féle

Graham és Aleuronat kenyér

ugyszinte

Graham, Conalbin és Conglutin I. sz., továbbá

1462

Carlsbadi és Herkules

gyermek kétszersült és mindennemű

Diabetikai tápszer

hamisítatlan minőségben kapható

Molnár István

kenyérüzletében, Forray-u. 3.

Automobil

(téli, nyári karusseria)

4 üléses, 16 lóerejű, használt

5000 koronáért

azonnal eladó.

Bővebbet a kiadóban

4168

Finom vegyészeti

ruhatisztító intézet

a legújabb Párisi rendszer szerint

Meixner Sándor

Arad, Tökölly-tér 1. szám.

1036

Speciális tisztító intézetemet ajánlom a nagyérdemű közönség becses figyelmébe. Elvállalok bármilyen műri, női, selyem, szövet, bársony, flor, gaze, glacékeztűket úgy szétbontott, mint egészséges állapotban, csipke és szövet függönyök mind kiváló szépen tisztíttatnak. Plissirozás is eszközöltetik.

Árjegyzék:

1 férfi öltöny 3.60

1 egyszerű női öltöny 3.60

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri a való tisztelettel

Meixner Sándor.

Eladó telek és ház.

A Választó-utczában

(Erzsébetváros) egy 460

öles telek szép földszintes és jövedelmező bérházzal együtt, vagy anélkül

1470

eladó.

Varga Lajos ügyöksége

Rákóczy-utca 23.

Szőlőkötöző fonal,
Vizmentes ponyvák,
Gabona zsák,

Pokrócok,

Pénzes zsákok,

Vitorla vásznak,

Mindenféle gazdasági kötelek,

Ruhaszárító kötelek,

Hevederek,

Halász hálók,

Tenisz hálók,

1467

Torna eszközök,

Tiszta fonott lószőr,

Szalmaszákok,

Kárpitos kellékek

Kaphatók

Erdélyi és Bácskai iparú raktár

Reich B. Károly Fia és Társa

Andrássy-tér 6. sz.

Légszeszgyár Arad.

A legszebb kivitelű és legújabb légszeszcsillarak álló és függő gazizzó fényre, valamint a legjobb és legcélszerűbb szerkezetű légszeszfűdő és fűtőkályhák, légszeszvasalók, valamint légszesztűzhelyek

1048

állandó és nagy raktára.

Hajó-u. 3. Légszeszgyár Arad.

Az aradi légszeszgyár által leegotett legjobb minőségű izzótestek a következő helybeli üzletekben kaphatók darabonként 60 fill. arban: Forray-u. 2/b. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet.

Atzél Péter-u. 2. Diamant Ferenc, villany-szerelő.

Andrássy-tér 25. Tapolcsányi Gyula, kefértü üzem.

József fűt.-ut 11. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet.

Erzsébet-u. 13. Licker Viktor, fűszerkeresek.

Telefon 833.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázoló.

Vörösmarthy-utca 3.

A leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1371

Megérkeztek a tavaszi divat újdonságok!

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Forray-utca sarok, gróf Nádasdy-palota)

Ajánlja dusan felszerelt árnyakárát, hol a legszebb és legdivatósabb kalapok, ingek, gallérok, kényes, nyakkendők, keztűk, zseb-kezdők, harisnyák, sétabotok és esőernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi sport és gyermek sapkáknban!

Divatújdonság francia és olasz stilszer különlegességekben.

Xamerli J. pécsi keztűgyár főraktára.

Olcsó árak. Pontos kiszálgalás. Vidéki megrendeléseket azonnal esztűztetik.

Kenderessy László

asztalos mester

Arad, Deák Ferenc-utca 33.

II. udvar.

Elvállal: Épület,

butor, portál, iroda

és boltberendezést

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter viz ára palackcsere mellett:

Borszei Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszei fokut, az ásványvizek királya
Borszei Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuviz

Borsze, vesebaj ellen
Borhegyi, húgyhajtó
Bohelti, idült víz
Etopataki, sárgaság ellen
Felszárkosi Mária, légszohurut ellen
Margitfalvi, idült ital

Mergász, étvágygerjesztő
Kázon-Salutaris
Rápáti, égvényes ásványviz
Székely-Selena, idült gyomorhajok ellen
Sztejkai, cukorbetegség ellen

Kérdezz meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

3697

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Főraktár Aradon: Barta Dezsdő urnál.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhát.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUEVELY.**NIGRIN**

Ha a bőrnek nagy tartósságot óhajt adni, úgy kérje világosan a Fernolendt-féle **fénymázt** vagy finomabb bőrnek a Fernolendt-féle „Nigrin“-t, mely gyorsan a legpompásabb fényt adja. — Mindenütt kapható. 5926

St. Fernolendt, csász. és kir. udvari szállító BÉCS.
A gyár már 77 év óta fennáll.

A n. é. közönség figyelmébe!!

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a n. érd. közönséget, hogy a mai napon Szabadság-tér 17. szám (Dr. Schwartz Jenő ház) alatt

fiu gyermek-ruha készítői Salont nyitottam, 1363

ahol a legmagasabb igényeknek megfelelő munkát teljesítek a legjutányosabb árak mellett. Kérem a n. é. közönség b. pártfogását, tisztelettel

FERENCZ Á.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy Fried Ignác Deák Ferenc-utca 2. szám alatt levő

cipész-üzletét

átvettük, amelyet személyesen fogunk tovább vezetni.

Ajánljuk 1279

férfi-, női- és gyermek-cipők

elkészítését a legújabb divat szerint tartós és izléses kivitelben, ugyancsak fájós lábakra

orthopéd cipők

szakszerű elkészítését. Javításokat olcsón és pontosan eszközünk.

Magunkat a nagyérdemű közönség és igen tisztelt megrendelőink pártfogásába ajánlva

Kiváló tisztelettel

JUNG TESTVÉREK,

urak és nők cipészek
Deák Ferenc-utca 2. (Sebesi-ház.)

Leopold Adolf

szőlőbirtokos

és 1327

bortermelő

Arad, Széchenyi-utca 4.

Olcsó és jó
hegyibor eladás
Quirini Sándornál

Arad, Aulich Lajos-u. 7e. sz.

Telefon szám 297.

Uj bor literje 48 fill.

Schiller bor lit. 52 fill.

Fehér ó-bor lit. 60 fill.

Ugyancsak 4—5 éves fehér és vörös borokat is jutányos áron számítom. Saját főzésű törköly és szilva pálinka kapható. — Megrendelésre bármily kis mennyiséget házhoz szállítok. 477

Van szerencsém igen tisztelt megrendelőim szives tudomására hozni, hogy a tavaszi idényre, legdivatosabb angol és belföldi szöveteim megérkeztek, kérem azok szives megtekintését és nagybecsű megrendelésüket.

Kitűnő tisztelettel :: ::

Holländer Illés, 1249

urak szabó. Batthyány-u. 21. sz.

Üzlet megnyitás.

F. évi február hó 14-én áruházaunk tűz által elpusztulván, kénytelenek voltunk, annak rendbehozásáig azt szüneteltetni. Most üzletünket teljesen újonnan felszerelve és berendezve, van szerencsénk t. vevőink és a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy azt **megnyitottuk**, ahol dus választékban, a legjutányosabb árak mellett lesznek kaphatók a legújabb szövetek és bluz kelmék, gyapju és mosó delainek, vászon, chiffon és kanavász, fehér és színes asztalnemű, szövet ág és asztalterítők, szövet és csipke függönyök, továbbá női ingek, hálókabátok, fehér és színes chiffon és clot alsósoknyák, háztartási kötének, fehér és fekete dísz kötének és sok itt fel nem sorolt cikkek. Egyben van szerencsénk a n. é. közönség figyelmébe ajánlani a tűz alkalmával oltás közben a víz által keveset rongált árut, melyet a legjutányosabban árusítunk. — Tisztelettel

Grünberger L. és Társa

Forray-utca 2-c. 1401

munkás-hiányt

a mezőgazdaságban csakis kitűnő minőségű gazdasági gépek használatával lehet pótolni.

Gépkereskedők, vaskereskedők, gépműhelytulajdonosok stb. részére alkalom nyílik

„PLANO“-gépek és pedig:

„PLANO“ kévekötő aratógépek,
„PLANO“ marokrakó aratógépek,
„PLANO“ fűkaszáló gépek,
„PLANO“ acélgereblyék önműködő kiürítéssel,
„PLANO“ köszörülő készülékek eladásával jó jövedelemre szert tenni.

Teljes jótállás kifogástalan munkáért, legjobb szerkezetért és kitűnő anyagért.
Megbízható ügynökök az ország minden részében kerestetnek.

Meckeringesek: Budapest, főposta, postafiók 120. sz. intéződésk.

Városi és megyei telefon: 217.

Városi és megyei telefon: 217.

Parkett Rózsa!

Az egyedüli mosható padló viasz, parketták, linoleum, puha padlók, xyolith, butorok, stb. számára.

- A parkett Rózsa szagtalan, míg a terpentin paszta nem.
- A parkett Rózsa világosan tartja a padlózatot, míg a terpentin pasztával bekenet padló fekete lesz
- A parkett Rózsát vízzel és szappannal moshatjuk a terpentin pasztával bekenet padlón azonban a víz folto-
kat hagy.
- A parkett Rózsától a padló nem csuszamlós, míg a terpentin pasztával bekenet padlón már sokan elcsusz-
tak.
- A parkett Rózsa ellentáll minden folyadékknak, ugymint tinta, zsír, stb. egyszeri lemósása által eltávolítható.
- A parkett Rózsa igen könnyen kezelhető és nagyon ritkán kell felfrissíteni
- A parkett Rózsa az itt felsoroltak után a legolcsóbb és legjobb padló beeresztő szer.

1348

Főraktár: **STEINITZER N.** festék-, kence és lakk-raktára.
Arad, Andrásy-tér 8

Égészségtani szempontból már a legtöbb állami és városi intézetekben, valamint szanatoriumok, kórházak, szállodák, stb.-ben alkalmazzák.

A Dustless amerikai padló pormentesítő olaj egyedüli elárúsítója.

A Dustless amerikai padló pormentesítő olaj egyedüli elárúsítója.

Paladics György

épület- és butorasztalos

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy Deák Ferenc-utca 38. szám alatt egy épület- és butorasztalos műhelyt nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát. Épület, butor, portál- és iroda-be-
rendezések a legszebb kivitelben a legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel 481

Paladics György,
épület- és butorasztalos.

Saját termésű kitünő tisztán kezelt magyaradi

ó és pecsenyeborok

egy nagyobb mennyiségben, valamint palacszkokban kapható

Winter Adolf

Hgyvédmél 363

ARADON,

Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt.

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. I. ált. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknak, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsokkal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

403

Mészkereskedők, építészek és építtetők figyelmébe!

Kartellen kívüli

Kitűnő minőségű bűharmegyei, Éleaden és vidékén tábori kemencében készült, fával égetett, fehér darabos

Táviratcím:
ELÁR ANDOR Debrecen.

A termelés megkezdődött, rendelvények azonnal, de legfeljebb 8-10 nap alatt elintézésre nyernak.

Tessék kérni ajánlatot!

MÉSZ

wagonszámra, egy és több évi kétéves megrendelhető: 5976

ELÁR ANDOR cégnél

bank- és áruüzlet
DEBRECZEN, Miklós-utca 23. szám.

Vidéki és megyei telefon 445. szám.

Előzékeny kiszolgálás, s állandó vevőknek nyitott és váltóhittel.

Évi termelés
1000
waggon.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni az Arad, Weitzer János-utca 17. sz. a. levő

uri szabó üzletemre.

Tavaszi idényre legújabb divatu angol, francia és hazai szöveteim megérkeztek. Elvállalok legújabb divat szerint legjutányosabb árak mellett mindennemű

férfi ruhák
készítését.

Kérek szives pártfogást. Elsőrendű szabászat. — Pontos és szolid kiszolgálás.

Taglicht Gyula,

1331

uri szabó

ARAD, Weitzer János-utca 17. szám.

Színház-épület.

J E L E N T E M

hogy a tavaszi újdonságok divatkelmékben, ezekhez díszek és hozzávaló bélések rendkívül nagy választékban már megérkeztek és kérem a m. t. közönséget, sziveskedjék b. vásárlásával üzletemet megtisztelni, szolid és figyelmes kiszolgálás mellett, jutányos árakat szabtam, készpénzfizetésnél 5% kedvezményt leszámítok.

Kiváló tisztelettel

701

HOFFMANN SÁNDOR, ARAD

Színház-épület.

Színház-épület.

Hölgyek figyelmébe!

Tavaszi szükségletük legelőnyösebb forrása

Jankovits György,
női és férfi divat áruháza Aradon, For ay-utca 2a. szám
hol dus választék van. 1424
legdivatosabb női ruhakelmékből és blaus szövetekből.
Szolid kiszolgálás! Legelőcsőbb árak!

A világ legtökéletesebb szépitő szere

a Hajós-féle Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet el szeplőt, májfoltot,
bibireset, bőrvörösséget és bármely arctisztatlanságot.

Az elegáns hölgyközönségnek kedvenc szépitőszere.

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépitő-
szerek közül az első díjat nyerte el. (Dizoklerél a nagy aranyérmekkel.)

Ára egy tégelynek 1 korona. — Dupla nagyságu
tégely 2 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól: a bevásárlásoknál
csakis Hajós-féle Ibolya-Cremet tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél: 191

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában
Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,
továbbá minden gyógyszerár, illatszerüzlet és drogeriában.

Husvétii illatszerek

a legnagyobb választékban,

Tojásfestő papírok

Ostan papir,
Tricolor papir.

Ragyogó színű tojásfestékek

különböző színekben.

Kapható:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárában

371

Arad, Szabadság-tér.

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű, dus
gyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

valamint sima *riparia portalis* szőlővesz-
és gyökeres szöket ajánl

elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

szőlő-oltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítás-
sal szolgál Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

1154

Telefon 229. sz.

Legideálisabb szer az arcz és
kéz bőrének ápolására az

„**Azor**”

mely a legkényesebb bővetelmé-
nyeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógytárakban és gyógy-
Áru üzletekben.

Főelárusító hely: 442

WOJTEK ÉS WEISZ

gyógyára nagykereskedő araknál Aradon

Kapható Hegedüs Gyula üzletében.

Egy óvóg ára: 1 korona 20 fillár.

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény,
mely az ősz hajnak ere-
deti színét adja vissza.
Nem festék, hanem a gyö-
kerekre ható készítmény,
melytől a haj puha selyem
fényű és ugyanolyan színű
lesz, a minő az eredetileg
volt. korpakepződés meg-
szűnik, ugyszintén a haj
hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 351

Földes Kelemen

gyógyyszerésznél.

Nincs többé tyukszem!! Nincs többé lábfájás!!

Tisztelettel felhívom a n. é. közönség figyelmét **Lázár Vilmos-**
utca (az Arad és Vidéke kiadóhivatala mellett) a mai kor igényeinek
teljesen megfelelő

modern cipő-üzletemre.

Számos éveni gyakorlatom csakis elsőrendű üzletekben, ugy bel-
mint külföldön jogosítanak arra, hogy képes vagyok a legkényesebb igé-
nyeknek is megfelelni és nagybecsű megrendelőimet kielégíteni.
A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

1448

Duschl Ferencz

volt szövetekezeti
szabász,

orthopéd, uri és női cipész.

Szolid kiszolgálás! Jutányos árak!

Mielőtt kályhát venne tekintse meg

SZILÁGYI és TÁRSA

remekül berendezett
kályha gyáriraktára

ARAD, Boros Béni-tér 15. szám (Dengl-ház.)

Tyúkszemétől mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Fagyás ellen kitünő, a maga nemében páratlan jó hatású szer a „FRIGIN“. Ara egy üvegnek **70 fillér.** Fagyvizketegséget és fagydagánatokat biztosan megszüntet.

Ideális legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER“, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban **2 korona.**

Dr. Székely Károly aradi fogorvos „**Odur**“ szájviz és fogpora egyedüli raktára. Egy üveg szájviz ára **2 korona,** 1 doboz fogpor **1 korona.**

Hajvesztő „**Depillor**“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt **1 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

SZŐLŐPÓTLÁSHOZ

rendkívül gyökérdus, fajtiszta
hárszalaggal kötve készült

szőlőoltványok

továbbá 1 és 2 éves rendkívül gyökérdus, fajtiszta

Riparia Portalis

alany bármily mennyiségben kapható.

Kéretik a szükségletet előjegyeztetni.

Vojtek Alajos

szőlőgazdasága GYOROKON. 616

Telefon Arad 147.

Telefon Gyorok 14.

Építési vállalkozók!

Egy nagyobb mennyiségű használt

görpálya-anyag

(vas- és fabillenő-kocsik, kerékpárok, mozdonyok stb.) 600 és 760 m/m. nyomtávval (minden üzembépes állapotban **olcsón eladó.**)

Kérdezősködésekert közvetít „**Jutányos 1316**“

jelige alatt **Mosse Rudolf** hirdető irodája

Budapest. 5895

Braun Miksa

Telefon 594. ARAD, Boros Béni-tér 1.

Kender, len- és jutaáru kereskedés.

Raktáron nagybani és viszonteladásra: kender, len, és tarpaulin

gabona-zsák,

vizmentes és nyers ponyva, szalmazsák, lópokróc, esomagoló vászon, zsineg, továbbá gazdasági kötéláru, zsák-zsineg, szőlőkötő és szürke fonál. 1465

Zsákkölcsönző-intézet.

Használt liszt- és korpazsákok vétele és eladása.

UJ!

UJ!

Női és gyermek ruha üzlet

Arad, Forray-utca (Gróf Nádasdy palota).

Ajánlja izléseesen felszerelt raktárát, u. m.: női és gyermek ruhákban, csipke és selyem blouzokban. Pongyolák, aljak és blouzok a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Costümök, bál- és gyászruhák 24 óra alatt készíttetnek. A nagyérdemű hölgyközönségnek becses pártfogását kérve maradtam tisztelettel 105

Brüller Lajos

női és gyermekruha üzlete. Arad, Forray utca (Gróf Nádasdy-palota.)

Az országos vasutas szövetség szállítója.

Aradi Első Gőztégla-, Cserép- és Agyagárugyár

Részvénytársaság

Gyár és iroda: Radnai-ut végén.

Telefon szám: 606.

Állandó raktáron kitűnő minőségben kapható:

Hornyolt cserép	Disztégla	1502
Sajtolt (francia) cserép	Kúttégla	
Hódfarku cserép	Gépfalítégla és	
Gerincz cserép	Kéménytégla	

Meghívó.

Az „Ujaradi Kereskedők Köre“

folyó évi április hó 25-én délelőtt

1/2 11 órakor az uradalmi sörcsarnokban tartandó

V. rendes évi közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az elnökség és választmány jelentése.
2. Az elmúlt évi zárszámadás, mérleg és vagyoni jelentés.
3. Az 1909. évi költségvetés megállapítása.
4. Tisztikar választása.
5. Indítványok, melyek azonban 8 nappal a közgyűlés előtt a

Kör elnökénél írásban bejelentendők.

Ujarad, 1909 április 7-én.

Hohn József,

titkár.

Hackel Ignác,

elnök.

1504

Este nyolc órakor a 33. gyalogezred zenekara hangversenyez.

GÖR. KEL. ROMÁN EGYHÁZMEGYEI

KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉS ARAD,

DEÁK FERENC-UTCA 33.

TELEFON SZÁM 266.

TELEFON SZÁM 266.

DÜS VÁLASZTÉKBAN RAKTÁRON TART
mindennemű ISKOLAI TANESZKÖZÖ-
KET, ÜGYVÉDI és MÁS HIVATALOK
részére NAGY RAKTÁR mindennemű
PAPIR, LEVÉLBORITÉKOK és IRÓ-
ESZKÖZÖKBEN; valamint a hazai és
külföldi összes román LITERÁLIS- és
ZENEMŰVEKBŐL — Elvállal HANG-
JEGY NYOMÁSOKAT és mindennemű
NYOMDAI MUNKÁKAT a legjutányo-
sabb árban.

1489

Szalonna

elsőrendű magyar perzselt, sózott vastag
hófehér, egészségesen, tisztán kezelve, egy-egy oldal
súlya 35-től 70 kilogrammig — gazdasági cselédek,
munkások, aratók és más munkások részére — a leg-
olesőbb napi áron, továbbá

csépléshez köszén, gépolaj és kenőcs,

kitűnő minőségű

kender és jutta, zsákok és ponyvák,

kocsi-kenőcs,

mütrágya az őszi idényre,

építkezési anyagok,

kősó, marhasó préselve és por alakban.

Kapható

1488

az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület

Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezeténél

Arad, Boros Béni-tér és Verbőczy-u. sarok.

Nem szövetkezeti tagok is a legjutányosabban lesznek kiszolgálva.

Husvétii illatszerek

dus választéka!

30 fillértől **30** koronáig minden ár, il-
lat és minő-
ségben. :: ::

Crown Perfumery
I. & E. Atkinson,
E. Rimmel
London.

Houbigant, Roger & Gallet,
Piver, Guerlain, Pinaud,
Soc. hygienique, Violet,
Bourjois & Co. Paris.

Lohse, Wolf, Kiel-
hauser, Mühlens
stb. kiváló gyárt-
mányok.

KÜLÖNLEGESSÉG: DRALLE-FÉLE

Gyöngyvirág és Rózsa-illusió

(Alkohol nélküli illatszer.)

Eredeti és saját gyártmányu Kölni-
viz párlatok. Mühlens-féle virágillatu
Kölni-viz (ibolya, gyöngyvirág és or-
gona) szóró-dugóval ellátva, öntö-
zésre igen alkalmas.

Mindennemü illatszer permetezők és
szóró-dugók.

Legfinomabb francia likör-kivonatok
házilag hideg uton való likör elő-
állításához.

Hánu Nestor

1361

Vöröskereszt Drogeria

Telefon-szám 455. ARAD, Weitzer János-ucca 2. Telefon-szám 455.

FISCHER SIMON Nagyáruháza

olcsó tavaszi árjegyzéke.

Arad, Szabadság-tér 12. szám.

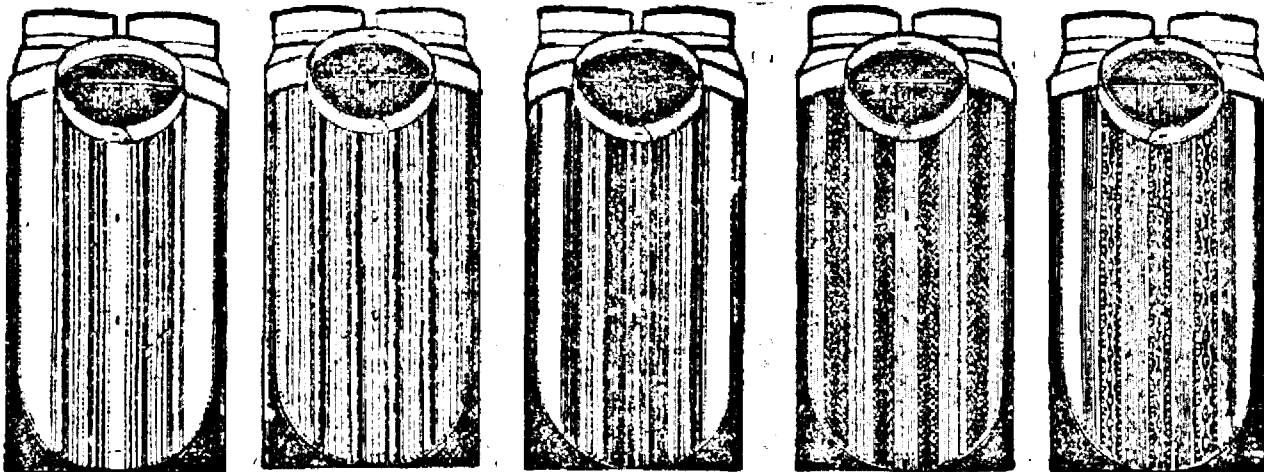
Divatos kemény ka- lap frt. 2.25 frt. 3.	Divatos puha strap- kalap frt. 1.50, frt. 1.75.	Finom színes és fekete alap frt. 1.90, frt. 2.50	Sportkalap, vízmentes frt. 1.80, frt. 2.25.	Legújabb fiúkalapok minden szín- ben s formában frt. —.90, 1.25, 1.50.	Elegáns nyulszőrkalapok színe- s fekete újdons. frt. 2.50, 3.—
---	--	---	--	---	---

Figyelem!

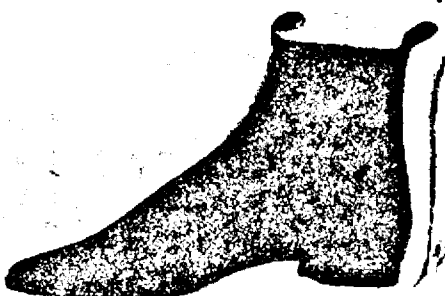
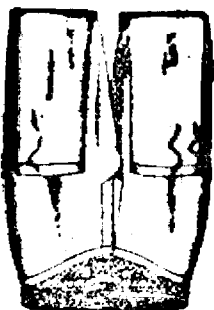
Ertesítés!

Értesitem a t. vevőközönséget, hogy a cé-
gemnek sikerült készpénzért nagyobb partivé-
telek férfi fehérnemű, férfi és női esőernyő,
zsebkezdők, és nagy mennyiségű férfi és női
barisnyákat beszerezni, miáltal a t. közönség
most a cégnél a szükségletét rendkívül olcsó
árban beszerezheti.

Vidéki megrendelések pontosan lesznek
eszközölve.

Férfi ing színes mellű frt. 1.35.	Puha fehér férfi ing madapolan rek- lam ár frt. 1.45.	Férfi chiffon ing kemény mellű frt. 1.25, frt. 1.45.	Finom angol Sep- hier férfiing újdou- ság, rekl ár f. 1.75	Francia batisting cégemnek különle- gessége frt. 1.95.
--------------------------------------	---	--	--	--

Francia Kopper al-
sónadrág nimmzéssel
rekl ár 98 kr. 1.25

Finom helybeli készítményű férfi-
cipő Box vagy Chewreaux frt. 5.90
és frt. 6.50.

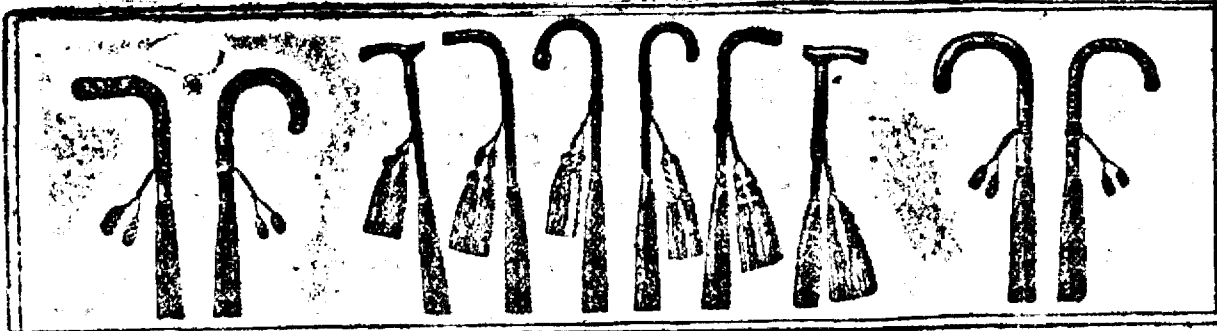
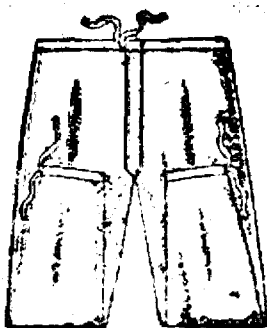
Fiú selyem nyakken-
dő reklám ár 25 kr.

Selyem nyakkendők
újdons. 35 kr., 39 kr.

Finom selyem magankötő
nyakkendő 39, 45 és 50 kr.

Újdonságok újsza selyem
nyakkendők selyem bé-
léssel 59 kr.

Különlegességek egész ne-
hez Brokat selyem nyak-
kendőkben, 75 kr.

Lábraváló bőrerős va-
szemből reklám ár 85
és 95 kr.

Finom helybeli készítményű férfi
Box fűzős cipő frt. 5.95, Chewro
bőrből 6.75 és frt. 7.75.

Kitűnő strapa ernyo
reklam ár frt. 1.25
és frt. 1.35.

Kitűnő női és férfi strapa ernyo frt. 1.39.
Finom selyem férfi és női ernyő csak cé-
gemnél kapható! Frt. 1.75.

Újdonság! Botel...
frt. 1.95, Boternyő lör-
tokkal frt. 2.45.

Finom madapolan női ingek és
széregő nagy választékban 95
kr., frt. 1.25, frt. 1.75.

Női kalókabát nagy vá-
lasztékban
frt. 1.50, 1.75 1.90.

Figyelem! Női és férfi barisnyákban rendkívül nagy **Partivétel** folytán valóban
bámulatos olcsó árak! Ne mulassza el senki ezen jó alkalmat kihasználni!

AZ ARADI KÖZLÖNY

HUSVÉTI MELLÉKLETE.

HUSVÉTI HIMNUSZ.

Állottam az utcán és néztem a körmenetet. És glóriás hangzavarban bugtak a feltámadás harangjai. A baldakin előtt és a baldakin után papok és szerzetesek vonultak hosszú sorokban. És durva szörkámzsák és finoman himzett csipkék keveredtek össze. Fekő barnaság a tündöklő fehérséggel. És sárga viaszgyertyák lobogtak a kezükben. És sorfalat álló ájtatos asszonyok rendre leborultak és hódoló szájjal csókolták a földet, ahol tompa, ütemes dobogással elhaladtak. És ők büszkén tekintettek a buzgó sokaságra és hasonlítottak a nagy hadgyakorlatokra kivonuló katonasághoz. Hasonlítottak a csillogó egyenruhába öltözött ezredekhez. És énekeltek Jézusról és dicsőítették Jézust és beharsogták a leáldozó nap biboros sugaraiba, hogy Jézus az övék. Csakis az övék. Mindörökre az övék.

Én pedig nem láttam köztük azt, akit dicsőítettek. Valakit láttam, de az disztelen istállóban született és egész életében koldus volt és keresztfán adta ki a lelkét és egészen más tanulságokat hagyott hátra csodálatosan gazdag örökségül. Valakit láttam, de az nem processziókat vezetett, hanem ott állott sugárzó fenségben a küzdő, dolgozó, haladásra vágyó, szabadságra epedő határtalan emberiség élén!

Te, a ki istálló szalmáján jöttél a világra: születéseddel mire tanítottál minket ó Uram?

Arra tanítottál, hogy a porból s a nyomorból bontakozik ki minden nagy Észme. A szegények rongyai közt születik meg minden igazán nagy szív. Ott születik meg az, aki esordulásig tele van édes szájalommal, mélységesen nemes érzéssel és azzal a forró vágyakozással, hogy gazdaggá, boldoggá tegye az emberek millióit különbség nélkül.

Arra tanítottál, hogy a mindenség alkotó ereje nem törődik rangfokozatokkal, hanem nagysággal és dicsőséggel ruhazza föl a legszegényebbeket.

Arra tanítottál, hogy a legfönségesebb erők, a kiket mi jelképező szavakkal angyaloknak nevezünk: nem kérnek születési bizonyítványt, nem adnak semmit a legitimitásra, hanem szégyen nélkül vonulnak be az istállóba is, pirulás nélkül dalolják hozsannájukat a jászol fölött is, ha olyanok pihegnek benne, a kik szívük és lángeszük nagyságával átalakítanak egy világot.

Arra tanítottál, a mit emberi gőg annyiszor félreismert, emberi önzés annyiszor letagadott, hogy a teremtés ideális célja, a lelkes mindenség elve az egyenlőség. Egyenlőség a szabadságban, a jogban, a jóságban, a szeretetben, ha tehetségeink különbözők is. Egyenlőség mindenki számára, aki részt kér a munkából, aki célokat tűz maga elé, akinek van arra való testi és lelki ereje, hogy becsületos fáradozással legyőzzön minden akadályt!

És a mire születéseddel tanítottál, arra tanítottál a haláloddal is, amikor a Golgotán gyűlölet nélkül néztél ellenségedre és szelid megadással adtad ki elkinzott lelkedet a keresztben.

Életeddel és haláloddal szeretetre tanítottál minket, mert tudtad, jobban tudtad mint bárki más, hogy a szeretet a fő. Ez a mennyei harmat teszi puhává, fogókonynnyá a kérges szívet az egyenlőség befogadására.

Aki szeretni tud, törekvő embertársának többé nem áll az útjába, ha embertársa boldogulni akar. Aki szeretni tud, megengedi másnak is, hogy az élet örömeiből részét kivegye. Aki szeretni tud, az nem választ el többé, nem különböztet többé, hanem egyesít, összetart, magához emel. Aki szeretni tud, az örülni fog, ha mennél kevesebb nyomort és mennél több elégedettséget lát maga körül. Aki szeret, az szolgálni fogja szívvél-lelékkel az általános haladást; az habozás nélkül azokhoz csatlakozik, akik az egyenlőség elve alapján a dolgos emberiség nagyszerű szövetségére törekszenek.

Amit hirdettél, amire példáddal tanítottál és a mi megváltásodnak a lényege: az a legtisztább, legnemesebb egyenlőség. Egyenlőség nemcsak az imádkozásban, egyenlőség a munkában is. Munka árán megérdemelt közös étkezés a testvériség óriás asztalánál, ahol a szeretet szolgál föl.

Csak a középkor vadsága, homályos értelmisége esinált a te tanodból torzképet, meddő teológiát, szomorú aszkézist. Csak azok, akik a legjobból és a legszelidebből, ami valaha fenséges szívből fakadt, a hatalom kegyetlen rendszabályait szervezték: csak azok tartották fenn azt a végzetes hitet, hogy te nem a földi életet átalakító eszelekvés, hanem a földi élettől elforduló lemondás vagy! Hogy te, isteni reformátor, nem az élő milliók összetartozását, nem az eleven munkából származó haladás egyenlőségét, hanem a külön cellákban tétlenül esdeklő, magát sanyargó dologtalan lemondás egyenlőségét jelented!

Legnagyobb dicsőséged most várakozik rád, amikor azt, amit isteni szíveddel éreztél, összeforrai látjuk a műveltségen alapuló humanizmus gondolatával. Most vagy a legistenibb, amikor nem a fanatizmus erőszakossága állapítja meg isteni rangodat és nem a tudományos igazságok vakmerő megtapodásával tartanak fenn magas trónodon, mint egy zsarnokot, hanem Istenné tesz a magad szelidsége, a magad búbajos nagysága mindazok szemében, akik az emberiség javára működnek és a tudomány igazságaiban gyökerező munkásságukat a te szívedből kisugárzó szeretettel teszik fényesebbé.

Most azok tisztelnek valóságos istenül, akik bebizonyítva látják, hogy a szeretet minden haladásnak, minden műveltségnek a főfeltétele, és hogy ennek a világraszóló szeretetnek nem volt a földön igazabb, nagyobb, imádásra méltóbb alakja náladnál.

Azok tisztelnek valóságos istenül, akik laboratóriumokban kutatják, elemzik a természet misztériumát, a tömördek bujkáló erőt. Akik füvekből, ásványokból gyógyítószereket párolnak a beteg, sorvadó, járvánnyal gyötört emberiség javára. Akik a bölcsészeti merész okfejtésével felfrösznek

közelebb a mindenség törvényeihez. Akik a természettudomány rengeteg térségein járnak és mélységekből kivált ásatagokból állapítják meg a föld múltját és jövőjét. Akik roppant látócsövüket — minden ágyunál hatalmasabbat és messzebbre vivőt — a végtelen égboltra szegeznek és áhitattal látják körbenforogni a vonzás örök parancsának engedelmessé csillagokat. Akik bárhová pillantanak a háttartalanságba: mindenütt észreveszik a szeretet isteni elvét; mindenütt észreveszik, hogy a szeretet legnagyobb fentartó erő a világegyetemben.

|| Azok tisztelnék legjobban, akik éppen úgy tudnak szeretni, mint te! Mert a tudóst, a feltalálót, a böleket az emberiség mély, ideális szeretete készíti arra, hogy éjet, napot összetéve dolgozzék miértünk. Hogy a tudomány eszközeivel, a tudomány igazságaival érje el azt, amire te törekedtél: a megjavított, testben-lélekben egészséges, nemesebben érző és magasabban gondolkozó emberek egyetemes köztársaságát.

Azok tisztelnék legjobban, akik szeretettől vezérelve éppen úgy készek a tudományért való vértanuságra, ahogy te megtudtál halni az igazságért!

Darwin dolgozóasztala felett állandóan ott volt a képed. És valahányszor a nagy tudós feltekintett reá, áhitatos esodálkozással mélyázhatott a teremtés mindenható erején. Mert ez az erő — nagyobb-szerű esoda nincs! — a tengerek ósiszapjából életre vergődő protoplazmát végtelen fokozatokon át a te égbenyuló alakodig tudta fejleszteni.

És mi mindnyájan, akik igazoljuk Darwin tételét a létért való küzdelemről; mi mindnyájan, akik elszántan, pihenés nélkül, esüggedés nélkül harcunk a létért: mi mindnyájan érezzük, hogy a tudomány igazságos, amit Darwin képvisel és a szeretet igazsága, amit te képviselsz, elválaszthatatlanul és mindörökre összeforr.

Felküzdeni magunkat a világ piacán, de becsülettel és nem a mások ádáz leigázásával; küzdeni,

hogy előre menjünk, de magunkkal feljebb ragadni másokat is; küzdeni, hogy diadalt arassunk, de a másokon ütött sebeket enyhíteni a szeretet balzsamával; küzdeni rendületlenül igazainkért, de szeretni azokat, akikkel tusára kell szállanunk; küzdeni fotytonosan és szeretni szüntelenül: ime a nagy evolúcióban felsőbb lényé nemesedett kultur-ember struggle forr life-ja!

Bátorság és szelidség, erő és méltányosság, kemény test és irgalmas szív: ezekkel a fegyverekkel vivjük meg az élet harcát a haladás nevében, a szabadság nevében, a szeretet nevében, a mindháromért meghalt és föltámadt názáreti Jézus nevében!

Abrányi Emil.

NAPRAFORGÓ.

Én napraforgó mozdulatlan állok
Kerítés mögött, kertem közepén,
De ti napok, fénylőek, égetőek:
Forduljatok felém!

Forróságok voltak fölnevelőim,
Vérre vált csók, mi ereimben ég —
Lehet sok, ami részemül jutott,
De nem elég.

Mióta élek, megujult az ég
S az új egen ti vagytok az új napok —
Megcsalatott vagyok s kisemmizett,
Ha töletek is csókot nem kapok!

Ha töletek is csókot nem kapok,
Ha újra nem éledek veletek —
Belehalok, ha engem nem szeretnek
És nem élek, ha én nem szeretek.

ignotus.

MILLENIUM

sörcsarnok és étterem.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

Magyar Részvény sörfőzde
Márciusi kiviteli

legújabb Magyar Szalvator-sör
lesz friss csapolásban kimérve.

Az ujonnan és diszesen berendezett separé társaságoknak és lakodalmaknak rendelkezésére áll.

Tisztelettel

1259

SCHUCH FERENCZ,

* Millenium sörcsarnok tulajdonosa.

Jó magyaros konyha!

Kitűnő hegyaljai borok!

Igen tisztelt reverómet van szerencsém értesíteni, hogy a

* * tavaszi idényre * *
külföldi és belföldi legdivatosabb szöveim megérkeztek, úgyszintén raktáron tartom az új előírásu

egyenruha szövegetek

kérem azok szíves megtekintését és nagybecsü megrendelésüket. 1248

Kiváló tisztelettel

Karácsonyi Márton,

katonai és polgári szabó

Arad, Weitzer János-utca 3.

Telefon 135.

GELLER I.

ékszerész

ARAD, Andrassy-tér 14. sz.

Hermann palota.

Valódi ezüst árak

nagy raktára. 1258

Nagy választék

ékszerek és zsebórákban.**ELÉGTELE.**

írta: ADÁM ÉVA.

A jó falusi nép bizonyára kellemetlenül érezné magát, ha belekényszerítenék a városi ember kiereszszakolt, tettett, nyomoruságosan affektált béli kedvteléseibe közé. Kínosan érezné magát; s a második öntudatos érzése mindenestre az volna, hogy fölényesen lemosolyogná az egész uri mulatságot.

De nagy is az út, az egyszerű, öröktermészetességtől a mai nyakatekert sokféle divatos szokásig.

Szavaim távolról sem azt célozzák, hogy lekicsinyeljem a falusi szokásokat. Sőt! kiemelem azt, mint jellegzetes nemzeti sajátosságot, mely nem tűr magán és maga mellett semmiféle sallangot.

Egy kis faluban, mindegy, hogy hol, volt két diák. Tanuló nép. Valami jótékony járvány miatt hosszabb időre bezárták az iskolát s így a mi két diákunk riért mindenre.

Egy kis modern szellemet akartak belopni kis falujuk esendjébe s elhatározták, hogy diákmulatságot rendeznek ketten. El is jártak személyesen, ahová kellett és meghívták a közönséget. De, magunk közt megsughatjuk, hogy a vállalkozó két diák nagyon ki akart tenni magáért. S mert nem bíztak eléggé önmagukban, egy táviratot menesztettek a közeli városkába, diákpajtásaik után. Ha többen vannak: nagyobb a virtus.

A válasz is megérkezett. Ott lesznek a pajtások. Ujra bejárták hát a falut, hogy ennyi meg ennyi diák jön s fokozdják az elegancia!

A nagy nap eljött. A fiuk is beszállásolták magukat a két pajtáshoz és érezték, hogy ők a nap hősei. Ők az új szellem, a művelődés, a divat, a gavalléria, a „városi“ jelleg képviselői.

Egyik salon ruhát vagy minék is hívják, és lakcipót s minden hozzávalókat vitt magával a bála. A másik tán még rongyos is volt. Fahura így is jó! Különféleképp vélekedtek a falusi uribárlól s így bizony nagyon tarka kis csapat volt a diákság. Az egyik azért káromkodott, hogy miért is öltözött

Van szerencsém igen tisztelt megrendelőim szives tudomására hozni, hogy a :: :: :: :: :: :: :: ::

tavaszi idényre

legdivatosabb angol és belföldi szöveteim megérkeztek, kérem azok szives megtekintését és nagybecsű megrendelésüket :: :: :: :: :: ::

= Kitünő tisztelettel =

HIRSCH ANTAL

1243

URI SZABÓ

ARAD, Andrassy-tér 18. sz. (Löcs-ház.)

ugy ki! A másik, hogy hát minék is csináltatta azt a fekete ruhát, ha oda nem viszi el, ahová kellene!

Egy kicsi szolgáló örömkialtással száguldott egyik kisasszonytól a másikig a titkos üzenettel:

— Megjöttek az urfik!!

Kérem, nagy dolog az, ha akárhová egyáltalán urfik érkeznek!

A bálteremben fenyőfák illatoztak, papírrozsák kacérkodtak, s a falak mentén gyertyák világítottak. Elsőnek a diákok érkeztek. Még senki se volt a „község ház nagy termében“. Egy butaképi gyerek leselkedett az ajtón, aki szegény nem léphetett be, mert hát ez uri mulatság.

— Jóska te! — szólt hozzá az egyik diák — szaladj hamar az istenért s mondjad a jegyzőék kisasszonyának, hogy siessen, mert itt vannak a diákok . . .

— Én! Vaj minnyá! . . . Most valék ott s a szemem láttára vágá pofon a kisasszonyt az anyja, mert azt találá mondani: siessen már édesanyám, eddig ott vannak a diákok . . .

A fiuknak nem volt idejük kinevetni magukat, mert kopogós eszimas léptek hangzottak künn. A főbíró érkezett. Hatalmas, tagbaszakadt ember. Arca a humortól s az egészségtől egy vörös almanál is vörösebb és gömbölyűbb volt. Kék posztó harisnyája fölött a fehér inge körül kidudorodott s új eszímája erőteljes kopogásától esengett a „nagyterem“. Nyomában jöttek a cigányok. Tipikus táglavető cigánynép, csak ilyenkor muzsikál.

— Azon erányban szólok az urakhoz, hogy jól mulassanak . . .

Igy köszöntötte a falu bírója a diáknépet, miközben hátrafordult a cigányokhoz:

— Aztán itt ma én parancsolok!! Azt huzzátok, amit dirigálok!

Megjöttek a vendégek. A jegyzőék leányát Feri urfi kísérte. A falu egyetlen gavallérja. A tolettjéről jobb, ha említést se teszek. Azt hiszem nyakkendőjére volt a legbüszkébb, mely ide-oda lengett, repült mérhetetlen hosszúságával.

— Halljuk a diák urakat! kiáltott a bíró. Nem sok időbe telt s a fiuk kabarét rögtönöztek!

— Szép, szép . . . de az ur ne szóljon bele mindegyre! — indulatoskodott a bíró, majd így folytatta: Csendet kérek.

SZÖNYEGEKET

1256

olcsón

nagy választékban

DOMÁN SÁNDOR NÁL

ARAD,

Szabadság-tér 2. szám.

Rauch és Szatmári

üveg- és porcellán kereskedése

a Japán kávéház mellett **ARAD,** József főherceg-ut 9. szám.

Legnagyobb képkeret raktár.

Gáz izzótest.

Villany izzólámpa.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Nagy választék

alpacca és chinaezüst tárgyakban

Majolika, porcellán, lámpa és üvegneműekben.

Mindennemű lámpajavításokat elfogadunk

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve

1262

Tisztelettel

Rauch és Szatmári.

Gramofon és hanglemez nagy választékban.

Egy kis számolni valónk van. A cigányok 10 frtot kérnek. Számítsuk ki hányan vagyunk s mennyi esik egy személyre. Előbb mindenki fizesse ki a részét . . .

És úgy volt. Igaz történetet mesélek el. Akkor összeveszték a cigányok, hogy melyik köztük a primás, kit illet a több pénz? Ezt az ügyet is főbíró uram intézte el egy teremtetével, amitől a gyertyácskák is enyhébben pislogtak ijedtükben.

Aztán előkerültek a kosarak. Ma már a falusi gazdaember felesége sem elégszik meg a pánkóval vagy kürtös kalácsossal. Ide, az egyszerű faasztalokra is fölkerült már a modern zsúr töltelék, a torta. Torták, pecsényék, kolbász, malac, liba, pujka s ki tudná mi minden került elő.

Feri urfi egy nagy bieskával, előkelő hanyagsággal faragta a húst a esontról, a „terem“ közepén. Majd negédesen fordult a kisasszony felé e szavakkal:

— Milyen intelligens ruhában van . . . kár volt felvenni ide . . .

— Bizony kár, ha a kezéről azt a sok zsirt le nem törli, felett a leány éles nevetéssel, miközben egyet kacintott hátrafelé, mintha mondaná: ugy-e jól megmondtam!

Feri urfi szellemes akart lenni, egyet gondolt s hosszú nyakkendője esücskét megfogva két kis kezét abba törülte, a diákok nagy mulatságára. Iddogáltak. Összetegeződtek Feri urfi, a bíró uram s a diákok, sőt a diákok és a jegyző kisasszony is, aki szerette volna az u. n. jukker leányt adni, mert egy tárcát olvasott és abban beleszeretett Heddába, aki igen „elegáns“ modern leány volt.

— Ej, haj! Sohase halunk meg! — rikoltott a diák egy nagyot, hogy a gyertyácskák is fellobogtak tőle, miközben „Hedda“ kisasszonyt a boston rejtelmébe igyekezett beavatni.

— Mi az istennyilát húzol te cigány?! — dördült el a bíró uram vészes hangja. Itt én parancsolok!

A cigány félszemmel a bíróra nézett, féllel a diákra, ki egy koronát mutatott neki a távolból s a boston tovább cincogott.

Bíró uram mint egy felbőszült sárkány emelkedett fel helyéről, megsértett méltóságával, melyet ez a jött-ment idegen diák így porba taposott mindenki szeme láttára. Rettenetesen

indultas ember volt az öreg, nekítüzült, szeme villogott, kövér melle zihált, miközben rekedten kiabálta:

— No hát vegye tudomásul a falu népe, hogy én, a főbíró, ezennel megengedem a cigánynak, hogy azt a . . . azt a nem tudom mit huzza . . .

Azzal arcán elsimultak a komor redők s nyugodtan leült, miután a falu népe előtt a maga sajátos őseredeti fufangjával elégtételt vett magának.

KÉT CSILLAG.

Árpád után a nagy Kossuthot
Illeti meg a szeretet.
Kossuthot, ki a sir öléből
Váltotta ki a nemzetet.

Árpád dicső, nagy őseinket
Honunkba átvözérelé.
Kossuth a népet fölemelte,
Irányítá jobb sors felé.

Ez a két név, míg élsz a földön,
Előtted szent, becsült legyen,
Zárd a szived szűz rejtékébe,
Őrizd, imádd ott szüntelen.

Ki e két csillagot gyalázná,
Az bánatná hited, jogod:
Azt kaszabold le, ugy tipord el,
Mint tiprod a port, vagy gyomot.

Ha majd a hon-szabadításnak
Elérkezik nagy ideje:
E két csillag vísz győzelemre,
Lesz a hon életeréje!

Dura Máté.

MODERN NEVELÉS.

Irta: Kelemenné Zathureczky Berta.

(Elegáns szalon. Mégayné igen szép szőke asszony, arcán nyájas kifejezéssel, mely fiatalabbá teszi. Mici gyönyörű barna lány. Modorában bizonyos daccal és hanyagsággal. Széja körül kesernyés vonás, mely arcának korosabb kifejezést ad. Az anya és leánya két testvérhez hasonlít. Bibó Jani herkulés természetű fiatal ember. Most jött a puszta- tárol. Széles arcán jóságos kifejezés. Barna szemei jóked- vően csillognak. Tea mellett ülnek.)

(Szinhely: Hódmezővásárhely.)

Jani: Ugy van nagyságos asszonyom, az én nevelésem kissé egyoldalú. Nincsenek tág ismereteim. De van szívem. És ezt az édes jó anyámnak köszönhetem ... A modorom ...

Mici (gunyosan): Féltség.

Jani (főlkacag): Teljesen igaz van. Féltség ... az, féltség.

Mici: Én mindig az igazság elvének hódolok.

Mégayné: Még ha izléstelenne válsz is általa. (Janihoz): Kérem, folytassa tovább.

Jani: Édes anyám a legszebb korában maradt özvegyen; és én voltam egyedüli öröme, vigasza. Nagyon elkényeztetett. E miatt bizony gyöngé tanuló voltam. Sok szekundát vittem haza. (Hangosan nevet.) Minden vizsgámat részletekben tettem le.

Mici: Látszik, hogy az édes anyja nem részesült „modern nevelésben”. Ha nekem egy ilyen rossz tanuló gyereke lenne, agyon tudnám ütni.

Jani (esodálkozva néz rá.): Csak nem mondja komolyan? Mici: A legkomolyabban.

Mégayné: Ne hallgasson rá édes Jani. Ma újból fekete napja van.

Jani: Mi oka lehet erre egy fiatal leánynak? ... Az én édes anyám élete nagyon ködös, nagyon szürke volt, és mégis olyan jó, oly szelid, türelmes ... A helyett, hogy rossz tanuló- somért agyon ütött volna, az érettségi után beadott egy gazdasági intézetbe. Ezt kitünően végeztem! (Teszti hozzá csillogó szemmel.) Azóta átvettem az ősi birtokot és gazda vagyok: testetől, lel- kestől. Szeretem a hivatásomat. Imádom a természetet.

Mici: A lovakat. Hisz egyébről se tud beszélni, mint a lovakról, a természetéről, nó meg ...

Jani (komolyan): Az édes anyámat legelői kellett volna említenie.

Mici (élesen): Köszönöm a leckét.

Jani: Ez nem akart lecke lenni. De előttem az édes anyám legelső helyen áll a világon ... (Egy kis szünet.) Ma

isteni nap volt. Korán reggel kimentem lovagolni. A nap bibo- rosan jött fel és a hóval borított síkságra rózsás fényt vetett. Az árok mellett lévő zuzmarás körök úgy néztek ki mintha egy haragos kéz összeborzolta volna őket. A rózsaszínű csillámok ott ragyogtak borzas frizurájukban, mint megannyi drágakő.

Mici (nevet): Gyönyörűen beilleszkedhetett ebbe a keretbe a maga hidegtől kivörösödött két füle. Lilába játszó orra ... Tanulja meg kedves barátom, hogy: Rafael legszebb festmé- nyének is hátsó oldala nem egyéb durva vészondarabnál. Így a természet jmadásának is meg van a maga kellemetlen oldala.

Jani: Édes Mici, én nagyon sajnálom magat, ha egy mű- remek mellett annak a háttérre tud gondolni. A maga korá- ban mindent az idealizmus rózsaszínű fátyolán kellene szemlélnie.

Mici: A huszadik században idealizmusról már csak bor- nirt emberek beszélnek. (Szünet.)

Mégayné (alig bírja fékezni a haragját. Janihoz): Mondja csak: nem gondolt még a nősülésre?

Jani (kedvetlenül): De igen. Sőt egy idő óta: gyakran ... Édes anyámnak is ez lenne a legforróbb óhajta. De ...

Mégayné: Nos? folytassa.

Jani: Nem bírom föltalálni az eszményképemet.

Mégayné: És milyennek képzei a leendő feleségét?

Jani (álmodozva): Olyan angyalinak ... olyan szelidnek ... fehérnek, ... légiesnek ... szinte: érthetetlennek.

Mici: Jobban mondva élethetetlennek. És milyennek képzei a házaseletet?

Jani: Megosztva minden érzést: örömet, bánatot és mun- kát egyaránt.

Mici (gunyosan): Természetesen ... Egy ilyen jó gazdának a feleségét csakis a mosó tekenő s a moslékos dézsa mellett lehet elképzelni.

Jani (önérzetesen): Megjegyzem édes Mici, hogy én fele- séget s nem eselédet viszek a házamhoz.

Mégayné: Az urnónek pedig szintén dolgozni kell: Övé a felügyelet. Utána nézni mindennek. Érteni mindenhez. Rend- ben tartani a házat stb. (Janihoz): Kérem folytassa.

Jani (kedvetlenül, de később mind jobban belémelegedve): Elvégezve a napi teendőket, befogatnám a négy feketét a kis bronghamba. Felülneék ketten a bakra. A feleségem kezébe adnám a gyeplőt. De — hogy a tüzes csikók el ne ragadjanak — én kormányoznám, fogva az ő kezecekéjét. A négy ló mint valami könnyű pelyhet ragadna tova a szép réteken. Kalászos buzaföldön. Ahol beszélnek a virágok. Bökólnak a fűszálak. Emellett figyelők a négy ...

Mici (gunyosan nevet): Kedves barátom, maga annyira megszokta a négyest az iskolában, hogy jövődó életét is azzal akarja berendezni.

GUTTMANN és BERGER

URI DIVAT ÉS FEHÉRNEMŰ ÜZLETE

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 21. SZÁM.

Ajánlja dusan fölszerelt raktárát kész fehéreneműekben (mérték után is), szines ingek és kézelők.

Kalap, nyakkendő, harisnya és keztyük, zsekkendők és sétabotok.

Gallérok a legdivatosabb for- mákban kaphatók

1261

GUTTMANN és BERGER.

Városi és megyei telefon 285. sz.

Vége minden keővnek
ha szorit, vagy tör a cipő!

Hibás vagy beteg lábnak legjobb orvossága a jó cipő, amely simul, de nem szorit, védi a lábat, de nem sérti.

Hibás, rendellenes vagy érzékeny lábra
kitünő

mű cipőket

készit az

Aradi Cipészek Termelő Szövetkezete
Olár Jusztin

áll. képzett cip. ip. szaktanító felügyelete alatt.

Szabadság-tér 14. sz. „a Piros Csizmához.”

Legolcsóbb bevásárlási forrás kész cipőkben.

Mégayné (kitörve): Ez már sok. Megtiltom, hogy Janit tovább sértgesd!

Mici (hirtelen): Első sorban jegyezd meg kedves anyáskám, hogy neked nincs jogod valamit megtiltani.

Jani: Majdnem bamba arekifejezéssel mered Miciere.

Mici (szarkázmussal): Én négyes nélkül tettem le az érettségit. Meg van a diplomám és teljesen önálló vagyok ... Azonban -- merő udvariaságból -- felfoglak világosítani. Nem szeretem az olyan embereket, akik a tanulás hiányát holmi természetimádással és nyakutekert idealizmussal akarják pótolni. Hallottad-e Janit csak egyszer is Wilderől, Ibsenről, Bródyról, Erdős Renéről, Ady Endréről, feminizmusról, társadalmi kérdésekről beszélni? Ugye nem? Még pedig azért nem: mert mindennek meg van a maga határa, csak az ő ostobaságának nincsen.

Jani (halálsápadtan): Édes Mici! Lehetek én ostoba, tudatlan, modortalan. De gyöngédtelen nem tudnék lenni -- soha! ...

Mégayné (megragadja a Mici karját. Kitérő dühvel): Kérj azonnal bocsánatot! ...

Mici (arcán a meghiúsultság és megbánás kifejezésével a Jani háta mögé kerül; a nyakát átöleli és megcsókolja.)

Jani (felugrik a helyéről. Pár percig tanácstalanul néz Miciere. Ekkor veszi a kalapját és bucsu nélkül elrohan.)

Mégayné (megkövülten): Hogy merted megcsókolni azt a fiatalembert?

Mici: Különös kérdés. Te rám kiáltottál, hogy kérjek tőle bocsánatot. És mivel tényleg egy kissé sokra mentem, egy csókkal akartam kiengesztelni. (Nevet.) Láttad-e milyen bamba arcot vágott ez a gyászvívő? S hogy elmenekült mint egy újkori József, Putifárné elől. Eldülök a nevetéstől ha rá gondolok.

Mégayné: Én pedig sirni szeretnék a meggondolatlanágod miatt. Ilyen pártit soha sem kapsz többé. Ezer hold prima minőségű föld. És egy ember hozzá aki csupa szív! ... Jani elfogja beszélni az édes anyjának, hogy te kéretlenül megcsókoljad. Ez többé nem engedi hozzánk.

Mici (vállat vonva): Bánom is én! Ha nem engedi, ne engedje. Külömben igazán szeretném tudni: mi rossz van abban, ha én egy jó pajtásomat megcsókolom?

Mégayné: Mi? ... Az, hogy egy kéretlenül osztogatott csók letörli a leány lélekről a zománcot, a himport. Szétfoszlatja az illúziót és megöli a szerelmet. A szerelmet mely Hugó Viktor szerint: „A mindenségnek egy lényben való összpontosítása s egyetlen lénynek az Istenig való fölemelése!”

Mici (székében hátradőlve, cinikusan): Isteni naivság! ... Ki keres szerelmet a huszadik században? ... Az a mit te szerelmnek nevezel, nem egyéb, mint fajfentartási ösztön. A faj

akarata. Ez szüli az erős szenvedélyeket. A mámoros pillanatok. Az irigységet, amit féltékenységnek neveznek. Ez hajtja egymás karjaiba a különböző neműeket és nem a szerelem! ... Oh, én mindenről alaposan felvagyok világosítva. Olvastam az Eulenburg perről is ...

Mégayné (indulatosan az asztalra esap): Most már elég! ...

Mici (megszeppenve): De anyáskám, a tanár ur azt mondotta, hogy ez mind természetes.

Mégayné: Akkor vedd le a ruhát és menj úgy sétálni.

Mici (megbotránkozva): De anyáskám, hova gondolsz?

Mégayné: Látod? Hová kell természetesebb valami, mint az emberi test: s te mégis elpirulsz arra a gondolatra, hogy ruha nélkül menj az emberek közé. A lélek ruháját pedig: a szemérmességet szegre akasztod. „Az élet hajnala csak addig tart, a mig mindent jölvő fátyol takar.” Mondja a költő. Ez az a rózsaszínű köd, amibe ösanyáink burkolóztak. És a legbláztabb ember is tisztelettel, sőt mi több: rajongással hajol meg egy olyan leány előtt, aki szépsége mellett finomsággal, gyöngédséggel s az ifjú ártatlanság illatával kelti föl benne az illúziót. Ha pedig megkivánja a modern nevelés a fölvilágosítást, az illető tanárnak kötelessége megmondani azt is, hogy vannak dolgok, a mikről fiatal lányoknak beszélni nem illik. Nem szabad!

Mici (nevetve): Kedves anyáskám, te most gyönyörű speech-et tartottál. De -- ne vedd rossz néven -- az egésznek olyan penész szaga van. Ugy érzem magam, mintha régi foliánsok között ülnek ... Pá édes, pá! sietek a friss levegőre. (Öltözni kezd.)

Mégayné (ünnepelesen): Mici, én megtiltom e modort.

Mici (konfidensül): Hasztalan minden erőlködés, mert én nem fogok engedelmessé válni. Nyugodj tehát bele a megváltoztatatlanba. Az én jelszavam: excelsior! (Megindul.)

Mégayné (utána szalad): Mici, Mici hová mész?

Mici: Flirtelni a jégre. Ott vár reám egy egész gárda fess fiatal ember, kik nemcsak természetéről és a lovakról beszélnek ...

Mégayné (félajultan a kerevetre hanyatlik): Istenem! ... Istenem, ezzel a modorral sohasem tudom férjhez adni!

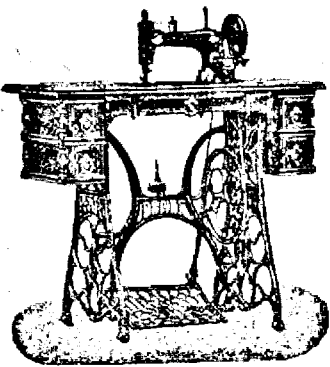
Ne volnának csak a szegények olyan rutak, könnyen meg lehetne oldani a szociális kérdést.

Egy igazán jól kötött csokor a gomblyukban az egyetlen dolog, ami összekapcsolja a természetet és művészetet.

Kerékpárosok figyelmébe!

Megérkeztek az 1909. modellű „PUCH” és „Premier Helikál” kerékpárok és motorok, egyedüli képviselő e két elsőrendű gyártmányokból, és a világhírű „Pfaff” varrógépekből, gyári árban, kedvező fizetési feltételek mellett.

Dus választék „Reithoffer”, „Exelsior”, „Kingston” gummikból, Scharlach acetylen-lámpákból.

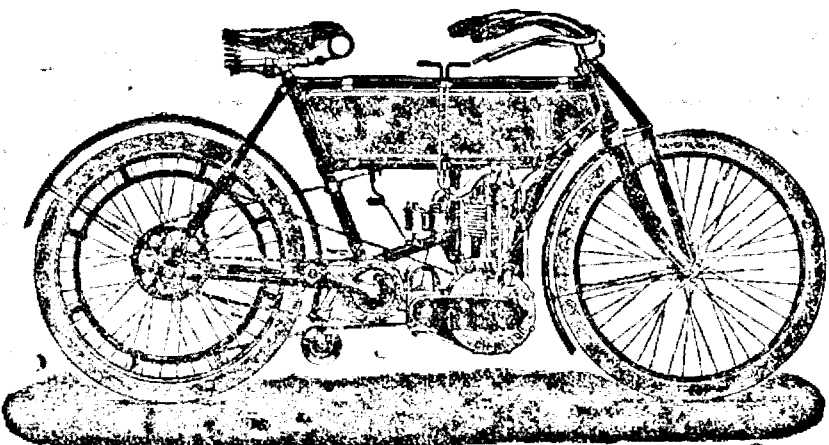
Hammer Vilmos

villanyműszerész

1255

Arad, Szabadság-tér 7. ■ Telefon sz. 96.

Arad legrégebb kerékpár és varrógép raktára és nagy szakszerű javító műhelye.

Legszebb kávéház

ARADON az

Abbázia

kávéház, Szabadság-tér,

a vértanu szoborral szemben.

Lekitűnőbb honi italok és legelőzékenyebb kiszolgálás által t. vendégeim megelégedését alandó törekvésem mindenkör kielégíteni.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Kovács Arthur.

Naponta kitűnő cigányzene

REGGELIG NYITVA.

ERDÉLYI

BOROZÓ

Arad, Hunyadi-utcal.

A legkitűnőbb magyar és legkitűnőbb külföldi borok poharankénti kimérése. :: :: :: :: Francia, angol, spanyol lengyel, orosz stb likör.

Hideg étkek.

Női discret kiszolgálás.

Reggel 3 óráig nyitva!

KITŰNŐ CIGÁNYZENE!

Szives pártfogást kér 1260
A tulajdonos.

BRAUN N. A.

FESTÉKRAKTÁRA ARADON

f. évi május hó 1-ig Boros Béni-tér 9. azontul

Boros Béni-tér 7. sz.

saját házban.

Ajánlja saját gyártmányu legfinomabb

olajfestékeit és fénymázait

valamint minde ezen szakmába tartozó bel- és kül-
földi legfinomabb cikkeket az **átköltözés miatt**

mélyen leszállított árakon

Szives pártfogást kér

1240

Tisztelettel

Braun N. A.

Ismételadók legnagyobb kedvezményben részesülnek.

Strasznov.

Strasznov a legzseniálisabb csaló azok között, akik egész Európában kétes dicsőséget szereztek a magyar népek. Bejárta az egész világot, végigszalta egész Európát és számtalan gazság elkövetése után egy szép napon hazatért. Huszártiszt egyenruhában jelent meg Budapest utcáin. A daliás főhadnagy ur mert nagyon esinos fiatal ember volt — Incédy László néven mutatkozott be áldozatainak.

A többi közt beállított egy nagy kötélgyáros-cég irodájába, ahol a közös hadügyminiszterium megbízottjának mutatta be magát. Tüzetes és szakszerű megbeszélés után 16.000 darab kötőféket rendelt meg a hadügyi kormány számára. Annyira leereszkedő volt, hogy a gyáros által neki tiszteletteljesen átnyújtott provizórt nyomban zsebre vágta. Aztán hangos kardcsörtetéssel távozott egy másik boltba. Vagy husz üzletben becsapott.

Az idő multával avanszált; eleinte huszárhadnagy, majd főhadnagy s végül kapitányává lett a maga jóvoltából. Mint százados állított be az Országos Kaszinó előcsarnokába s kihívott egy ismertnevű sportsman-t. Sans géne szólt rá:

— Szervusz Miklós. Kérlek, nagy bajban vagyok. Adj rögtön nyolcszáz pengőt. Holnapig becsületszóra.

A sportsman hámut, szólni akart, de a tiszt elvágta a szavát:

— Szót se! Csak emlékszel tán rám! Főbenjáró ügy!

A gazdag gavallér elővette a tárcáját. Végre is huszártiszt... tegeződik... becsületszó... Gyanútlanul átadta az ezerhatszáz koronát és annyira gavallér volt, hogy meg sem kérdezte az elegáns huszárkapitány nevét. Strasznov pedig aznap este vígan pezsgőzött a Pannoniában.

VÁGY...

Robogva megy a hullám és dalol:

— Nem láttátok a párom valahol?
Itt játszottunk a sziklahát alatt.
És mert epedtem titkon csókjáért,
Lecsókoltam, hová az ajka ért,
Amint csókoltatá a szirtfalat.
De ránk csapott, mint óriási kar
S kettészakasztott im a szélvihar.

Robogva megy a hullám és dalol:

Éreztem, hogy a sziklahát alól
A vést uszítják rám a szirtfalak,
Amely kegyetlenül ügyet se vet
Hogy itt dadogok, sirok egy nevet!
S ekkor fejem, hogy még meglássalak,
Felbökig szegtem, én szerelmesem,
De te már nem voltál semerre sem!

Robogva megy a hullám és dalol:

A part, hogy elveszett lábam alól
És egyre messzebb tűnt a sziklapad:
Kegyetlen vágyban, égő fájdalomban,
Éreztem, tajtékomb dűbörögve csobban
És hullámtestem vízhegygyé dagad,
Miből az orkán víztölcsért sodor...
És korbácscsá nőtt minden habfodor!

Robogva megy a hullám és dalol:

Ha tűzcsókkal a nap felém hajol,
Én szilajon arcába felcsapok:
S gályát morzsolnak szét a vízhegyek.
Mert hol párom keresve elmegyek,
Halotti dalt süvitnek a habok...
De minden, minden ó hiába van,
Te nem hallod kiáltó jajszavam!

Robogva megy a hullám és dalol:

— És jártam... járok, ó ki tudja hol?
Bukdácsolok egy uttalan uton...
S habár a vágy folyton nyomodba hajt,
Felejttem rajtad a habos tarajt...
Holnap talán már neved sem tudom,
S amint jönnek uj s uj zöld szigetek,
Csak azt tudom majd, hogy szerettelek...

Balla Ignác

HUSVÉT A REGI JERUZSÁLEMBEN.

Sajátságos, érdekes képet fest egy francia történész arról a mozgalmas, színes életről, a mely Krisztus idejében husvétkor uralkodott a zsidók szent városában, Jeruzsálemben. A világ minden tája felől özönlött ide a sok zsidó zarándok, hogy a tavasz ünnepén áldozatot mutasson be az örökkévalónak.

A mint egy-egy zarándok-csapat fölért a Jeruzsálem körüli utolsó hegylánc ormára, eleven élet költözött a hosszú utól fáradt csoportba. Innen ugyanis már látni lehet a szent várost, a melynek tetői és falai sárgán ragyognak az izzó napfényben. Távol a Cion-hegy tetején hatalmas terrász-forma épület emelkedik a magasság felé. A legszentebb hely ez s látásra minden zarándok térdre borul és imádkozik. Azután megindulnak a város kapui felé, a melyeknél pásztorok őrzik az áldozatra szánt s időnkint bebocsátott juhok ezreit. A kapuk előtt tanyázik a nagy sereg belpoklos koldus is. Nekik tilos a szent városba lépni s ez a sors éri azt is, aki megérinti őket. Ki is használják a zarándokok félelmét, a kik csak alamizsna révén menekülhetnek az érintésüktől. Végre bejut a csoport a városba. Az utcák keskenyek, piszkosak, girbe-görbék s a tolongás oly óriási bennük, hogy lélegzeni is alig lehet. Az utcák sarkáin, a házak mellett kutyák hevernek, köztük egy-egy álmos koldus. A tömeg nevet, zajong, szitkozódik s e zürzavarban vonul tovább lassan a négy világtájék felől jött zarándok.

Az egyik érdekes csoportban nomád zsidók jönnek a Holt-tenger vidékéről. Sötétzsánu, barna vászon a ruhájuk s tevék egész során hozzák magukkal árucikkeiket, a sőt meg a földi szurkot. Különösen híres szépek az asszonyaik. Sötét ruhájukat festői szépen vetik a vállukra, formás, gömbölyű karjukkal a gyermeket tartják s nagy, sötét szemükben, a hosszú, fárasztó ut után is büszke, egyenes járásukon ott látszik a pusztai élet poézise, szabadsága. Majd az antiokiiai és efezusi zsidók jönnek. A fényűző és bünyős városokban mint uzsorások szereztek sok aranyat s övük tele a tegiplomnak szánt aranypénzzel. Hirtelen tolongás támad a szűk utcákon. Alexandriai család közeledik s hatalmas elefántjai csaknem az egész utca szélességét elfoglalják. Mögöttük az Eufrátesz vidékéről való zsidók jönnek, lobogó turbánjuk és nyírott szakálluk babiloni hatásra mutat. Alacsony, de szívós, esinos lovon ülnek, mert lötenyésztes a főfoglalkozásuk. Lovukat a szent városban eladják a római katonáknak s azután gyalogszerrel mennek haza.

Három leeresztett hid köti össze a templomot a várossal, rajtuk tolong a nép a szenthely felé. S a ki most először lép át a kapuján, tágra nyílt szemmel bámulja a vakító pompát. Négy pompás színes márvány oszlopsor tartja fenn a magasban a legapróbb részletig díszes, ciradás cédrusfa menyezetet. S e márványredő alján beláthatatlan sűrű tömeg tolong. Balra óriás udvar, esiszolt márványlapjain tükröződik a ragyogó napfény. Fölötte, mint valami nyugvó, fényes tó fölött, siklik tovább egyre a sűrű zarándok-tömeg. Áldozó kenyér-árusok, galambot kínálóik után nagy emelvényeken papok árverezik a levágott juhok bőrét. Kellemtelen vérszag környezi a helyet s körülé sűrögnek a gyapjukereskedők. Majd szurós szemű pénzváltók nézik a tömeget s zacskójukban halkán csörgetik a pénzt. A római érmet zsidó pénzre kell beváltani, mert csak ilyen fogad el a templom.

Rövid vörös kabátban, kemény s örökké változatlan arcifejezéssel néhány római katona jár az emberek között, hogy a rendet fontartsa. A tömeg messze kerülve nyit nekik széles utat, mert a ki megérinti őket, tisztátalanná válik s csak napnyugta után, megfürödvé mehet a szentélybe. Az udvar után bástyátér következik, a honnan márványtáblába vésett fölírás halálbüntetés terhe alatt tiltja el az idegent. Itt már a szent hely bástyái kezdődnek s a nagy, vörös és sárga kövekből összerótt falon csak egy-két titokzatos keskeny ajtó látszik.

De a nagy udvar után is még három térség, az asszonyok, a tiszta férfiak és a papok udvara, következik, mielőtt az áldozat helyét elérnők. Itt is mindenütt beláthatatlan óriás tömeg, az imaszíjjak valóságos tengere.

Az első udvar végén fehérbe öltözött levíták állanak s hangosan éneklék a zsoltárt. Az óriás tömeg felel nekik s lassan vonul tovább. Az asszonyoknak csak idáig szabad jönnök, de rácsos terrászokról ők is nézhetik az áldozást. E terrászok előtt van a nazireánusok szektájának terme. Durva zsákvászonba öltözve, a hosszú bőjtől soványan állnak itt a fanatikusok s egymás koponyáját borotválják. A leborotvált haját aztán a közepén füstölő kazánban jószagu balzsammal vegyest áldozatul elégetik. Tul rajtuk az asszonyok terrásza. Ifju menyecskék, a kik most először kereshették föl a szent helyet, arcukat az aranyozott rácsokhoz szorítva nézik kíváncsian az áldozást. A nagy oltáron hatalmas láng lobog s körül a földet meleg vörös vér borítja, mert a papok itt folytonosan vagdalják el a bárányok nyakát. A vért a fehér ruhás pap arany serlegbe fogja föl s kézzel-kézre adja tovább, míg a lángba öntik. Mások meg zsírt, fagyut öntenek a tüze, a mely lobogva nyel el mindent.

Este pedig az apa hazaviszi várakozó családjának a levágott juhot, a melynek vérét és zsírt az Urnak áldozták. Heródes egyszer elrendelte, hogy a papok minden levágott bárány máját tegyék félre. Azután megszámozták a májakat és hatszáz ezret találtak. Hatszáz ezer család jött tehát Krisztus idejében husvét ünnepére Jeruzsálembe, vagyis legalább is három millió lélek.

Sürgöny-cím:

TAGÁNYI ARAD.

Tagányi István örökösei

és

kisjolsvai Szabó Zoltán

bornagytermelő és mintaborgazdaság

Arad, Batthyány-utca 24.

Szőlőhegyek:

Magyarád és Ménes-Baraczká.

Pincék:

1624

Arad, Magyarád és Ménes-Baraczká.

Kizárólagosan saját termésű borek.

Telefon-szám:

◆ ◆ 656, A R A D. ◆ ◆

lás is elhallatszntt csébitóan a hegyekről. Még az ajtó előtt ült, amikor a nap nyugvóra hajolt, s köd emelkedett a sziklafalak mentén. Felézett s olyan esend uralkodott ott, lenézett a Husaby-udvarba s aztán ellökte a csolnakot a parttól s körül evezte a földnyelvet.

Napi dolga végeztével Aslang fenn ült a kunyhó előtt. Ugy gondolta, hogy Thore ma este nem jöhet el, de helyette annál több más: így hát eloldta a kutyát s nem mondta senki-nek meg, hova megy. Ugy ült, hogy a völgybe nézhetett, de a köd felszállt s nem érezte magát képesnek arra, hogy letekintsen, mert minden sorsára emlékeztette. Más helyre ült tehát, és pedig úgy, hogy — egészen szándéktalanul — a tóra nézhetett. Olyan békés volt ez a kilátás a csöndes tóra.

Enekelni jött kedve — hosszan kitartó hangú dalt választott s messze kicsengett dala a csöndes éjszakába. Magát is meghatotta s így még egy verset énekelt. De ekkor úgy tet-szett, mintha valaki a mélységből válaszolna reá.

— Ugyan bizony ki lehet? — gondolá Aslang. A mere-dek szakadék szélére lépett, karjait sudar nyirfára kulcsolta, mely lehajlott a mélységbe s lenézett, de mit sem látott. Csön-des nyugodtan csillogott ott a fjord, egy madár sem repült el fölötte.

Aslang újra leült s újra énekelt.

Ekkor igazán hangzott a felelet, közelebről mint az előbb.

— Mégis valaki lesz!

Aslang felugrott, kihajolt a mélységbe. S most megpillan-tott a sziklafal lábánál egy csolnakot, amely oda volt kötve s nagy magasságnál fogva kis kagylónak nézett ki. Erősebben oda nézett s most egy piros sapkát látott meg s alatta egy legényt, aki a majdnem függélyes sziklafalon fölfelé kapaszkodott.

— Vajjon ki lehet? kezdé a leány s elengedte a nyirt s messze visszaugrott.

Nem mert magamagának felelni, mert bizony tudta, hogy kicsoda, levetette magát a pázsitra, s mindkét kézzel megfogta, mintha ő neki nem volna szabad megfogottat elbocsátani, de a füvek gyökere laza volt s hangosan felkiáltott s mindenható istenhez könyörgött, hogy segítsen rajta. De eszébe jutott, hogy Thore vállalata istenkisértés, nem várhat segílyt tőle.

Csak ez egyszer könyörgött s megölelte a kutyát, mintha Thore volna, akít erősen kell tartani, ott hevert vele a pázsi-ton s az idő végtelennek tetszett neki.

Most felugrott a kutya. Vau, vau, ugatott bele a mély-ségbe s farkát csóválta, vau, vau, monda Aslangnak s első lábait az ölébe verte, vau, vau, üdvözölte megegyeszer a mély-séget s most egy piros sapka emelkedett fölül a szikla szegé-lyén s Thore a leány keblén nyugodott.

Percekig nyugodott anélkül, hogy egy szót birt volna ki-mondani s amit végre ki is tudott dadogni, hát bizony abban sem volt sok bölcsesség.

Az öreg Husaby Knud ellenben valami olyat mondott, a miben volt. Mert azt mondta:

— A fickó megérdemli, hogy megkapja — övé a lány.

—sz.

AZ ÉN TAVASZOM.

Ha lesz tavasz még a szívembe
S virág fakad a régi hantón,
Szerelmes nap tűzén kiszáradt
Rózsafából lesz majd a lantom.
Kesergő lányszív lesz a hurja,
Ki sohse tud nevetni újra,
Hol egy parányi rezzenésbe
Egész világ keserne fér be...

Ha megszólal, szerelmet esdve,
Szava imádság, édes átok,
Bujá rimek ölekezése,
Alkonyi piros borulások,
Mélyén sziklák rengetegének
Fölérez a megfagyott lélek,
Multbaveszett nagy idők óta
Soha se szólt még így a nóta.

De, ha nem lesz tavaszom soha?
A vágyba lassan majd elégek,
Feheroad majd a nótafáról
A tüzes, szerelmes ének.
A szívembe, összekuszáló,
Ott lesz sok aranyzála,
Ott lesznek az el nem sirt dalok,
Ha meghalok...

Kató József.

BÜNÖS LÁNGÉSZ.

A család Budapest.

Furfangos szélhámósok.

A nagy bankrablások, sikkasztások és panamák napjaiban kevés könyv lehet aktuálisabb, mint a mely a legutóbbi időben „A család Budapest” cím alatt hagyta el a sajtót. Írói Tábori Kornél és Székely Vladimir, egyik rendőrfogalmazó, másik hírlapíró, tehát foglalkozásuknál fogva mindketten behatóan ismerik a máról-holnapra felépült gyönyörű, de posványos esatornák felett nyugvó főváros sötét büneit. Az érdekes könyvből adjuk a következő fejezeteket, amelyek érdekes világot vetnek az agyafurt szélhámós-világ sokszor zseniális fortélyaira.

Az örült férj.

Három évvel ezelőtt egy fővárosi szanatorium igazgató-jához előkelően öltözött hölgy állított be.

— Kedves igazgató ur — kezdte — szomorú küldetésben jövök. Férjemben az elmebaj kétségtelen jelei látszanak. A szerencsétlen ember üldözési mániában szenved. Oriási pénzösszegekről és drágaságokról ábrándozik. Retteg és fél, hogy valaki ellopta azokat tőle... Szeretném elhelyezni itt. Készséggel fizetem a legelső helyet. Ma délután valami esellel idehozom s kérem önt, segítsen. Eszrevétlenül kell idejuttatnom, anélkül, hogy valamit sejtsem. De csinyján kell vele bánni, mert bizony... ő szegény férjem... már dühöngő-rohamok is meglepik.

A disztíngvált külsejű hölgy, mialatt ezeket szakadozottan elmondta, mintha egy könnyet morzsolt volna szét, amely szép szeméből aláfolyt.

Az igazgató készséggel megígérte a rokonszenves nőnek, hogy mindenben segítségére lesz.

Rövid idővel később megjelent a főváros egyik legnagyobb ékszerüzletében ugyanaz az előkelő hölgy. Magánfogaton érkezett, livrés inas volt a bakon.

Elmondta, hogy X-féle elmeógyógyító-intézet igazgatója most adja férjhez a leányát és nászajándékkul 40—50.000 korona értékű gyémántékszert szándékozik venni. Öt, a nővérét bizta meg az ékszer kiválasztásával.

Mikor a választás megtörtént, a hölgy arra kérte az ékszerészt, hogy csomagoljon be még néhány értékes ékszert, adja oda egyik segédjének s ő majd azt fogaton elviszi a híres elmeógyógyászhoz, hogy az döntson. Ott készpénzzel ki is fizetik rögtön az ékszer árát.

Az ékszerész elküldte legügyesebb segédjét, aki beült a kocsiba, az állítólagos báróné mellé s elhajtattak az igazgató lakására.

Rögtön bebocsátották őket. A hölgy rámutatott a segédre s az orvoshoz fordulva, így szólt:

— Ugy-e édes bátyám, megbocsátasz, ha egy pillanatra magadra hagylak ezzel az ural. Intézd el vele a dolgok üzleti részét, én ezalatt megmutatom az ékszert Klárinak.

Kivette a segéd kezéből az ékszeres kazettát és kiment. A hölgy t. i. megbeszélte az orvossal, hogy ezenformán fogja majd elámitani a férjét.

Az orvos most vélt páciensével hosszabb beszélgetésbe bo-csátkozott. A segéd ugyan nem értette az orvos témáit, de még várt. Majd nyugtalan lett. Hol az ékszer? S miért beszél ez az ur mindenről, csak az ékszeréről nem?

Végre is megkérdezte, hogy mi van az ékszerrel? A doktor kitérő választ adott. A segéd izgatott lett, erre az orvos előhívott néhány ápolót, amire az ékszerészsegéd dühöngeni kezdett. Lefogták és biztonságra helyezték.

A hölgy persze addig az ékszerrel együtt elrohogott ele-gáns fogaton s volt rá gondja, hogy a nyoma is eltűnjék.

Az örültek házába becsukott ékszerészsegédéről csak napok multán derült ki, hogy tulajdonképen olyan egészséges, mint a makk és hogy az egész társaság ravaszul csinált szédelőgésnek esett áldozatul.

A kormánybiztos.

A világszerte híres szélhámós Somoskeőy Géza, nem a legutolsó stiklit követte el a filadelfiai világkiállításon. Kiadta magát Magyarország kormánybiztosának s miután bemutatták a brazilai császár, Don Pedro nejének, karonfogva kísérte őt végig a kiállításon. Egyszerre elébe toppan az igazi magyar kormánybiztos, Szentiványi s kérdőre vonja Somoskeőyt. Ez rögtön elbocsátja a császárné karját, meghajtja magát előtte, majd pedig ráforded a kormánybiztosra:

— Ön, ugy látszik, még nem kapta meg a visszahívó levelet! Menjen haza, a külügyminiszter átirata már ott lesz az asztalán!

A kormánybiztos előtt forgott a világ. Menten ott hagyta a kiállítást. S amikor megtudta a felültetést, gyorsan ott hagyta Filadelfiát.

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a

szép üde arc,

mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcbőre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arc-bőr ápolására és a szépség emelésére. A

== FÖLDES-FÉLE ==

MARGIT-CREME

az egyedüli szer, mely 5—6-szori használat után eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Austellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege“ aranyérmet és diszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot, bármily ideig használják is azt, nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifju üdeségben tartja meg.

1247

Készíti:

Földes Kelemen

gyógyszerész ARADON.

Kapható az egész világon.

Ára 1 korona.

LULU KADÉT.

Irta: Gróza Micy.

Hát bizony történetemnek világoskék atillás, ezüst sarkantyus hőse alig számlált mindössze husz tavaszt, mikor hosszú karddal az oldalán és számos szeplővel bajusztalan arcán elhagyta a wiener-neustadti lovasiskolát és bevonult új állomáshelyére, Nagyfaluba.

De sem a szeplő, sem az éveknek oly esekély száma nem ártott kadétunknak, sőt ellenkezőleg. A nagyfalusi lányok pár hónap múlva kon oly esküt mertek volna tenni, hogy Lulu szeplő nélkül mit sem érne, míg a női erényekben gazdag, de némileg már idült hölgytagjai a garnizonnak éppen ifjúságának elbájosító üdeségeért rajongtak.

Igy hát hősünk meg lehetett elégedve sorsával, ha az apai-lag hihetetlenül soványan mért zsebpénzeken egy másik nagyobb bánat „nem borított volna sötét fátyolt szőke feje köré,” mint magát szentimentális regényekbe láthatólag nagyon jártas kadétunk kifejezte.

De hát a Vérgzet könyörtelen s mindenkinek kiméri a maga Sorsát. Ennek a Sorsnak ebben az esetben két ragyogóan sötétkék szeme és egy nevetségesen apró, szivalaku szájaeskája volt, s ha megemlítjük még a göndör fekete hajgyűrűskéket is, mik ingerlően nyalakodtak kicsiny rózsás fülekkel s egy hamvas fehér nyakkal, akkor már elképzelhetjük, hogy mily szánalmas helyzete lehet egy olyan császári és királyi hadapródnak, aki az ilyesmit meg sem próbálhatja, pedig bármely pereben kész örömezt cserélt volna a fenntnevezett, általa annyiszor irigvelt hajcsomókkal.

De a kis Vérgzet — kit különben visszagondolva a titokban élvezett Sacher-Masoch művek gyakori főszereplőjére, a forró szívé, büszke, őszaki császárnőre, Katalinnak keresztelt valahol Ausztriában tisztelendő Jeromos atya — sokkal illedelmesebb volt, semhogy sejteni, álmodni mert volna ilyen merényletekről, melyeket Lulu gondolatban annyiszor megeselekedett sűrű pirulások között.

Kevesebb illedelmet tételezve fel arról, aki ennyi okot és alkalmat adott a reménytelen sóvárgásra, volt itt még valaki, aki élénken tiltakozott volna az ellen, hogy szentiványi és szépfalvi Szentiványi Alajos hadapród tiszthelyettes a 18-ik huszárezredben Katalin leányzó esintalan fürteit helyettesítse.

Ez a valaki egy hosszú vörhenyes bajusz és olyan dörgő basszus tulajdonosa volt, hogy hallatára ijedten menekültek a lovarda udvarán lézengő huszárok az istállók legmélyére, élükön Luluval, ki ilyenkor rég elfeledett gyermekimákat morzsol szét fogai között s lesütve szemeit, önkénytelenül feltörő könynyeket szorit vissza megrémült szívébe. Mert vitézlő Dornstein ezredes nem értette a tréfát s ezt Lulu saját kárán, egy pár napi szobafogsággal összekötött raporton is tapasztalhatta.

És ez volt a bökkenő, a „sötét bánat fátyol” főoka. Hogy éppen az ezredes Käthehenje volt az, aki ami hősünk szívét lángra lobbantotta, őszintén megvallva, talán már századszor. De ez nem határoz. Csak az ostoba népdalok mondják, hogy szeretni csak egyszer lehet. Lulu éppen az ellenkezőjére esküdött volna meg és nem is hamisan.

Hát most megint szeretett, de most végérvényesen utó-jára. És ha ez a szerelem boldogtalan végű lesz, akkor elhatározta, hogy meg fog halni, vagy legalább is el fog zuhanni. És hogy magának is bebizonyítsa, mennyire komoly a feltevése, meg is kezdte a kintinban az adósságesinálást.

Mert ez így nem élet, ez már éppen türehtetlen morfondirozott magába, a kaszányakert rácsos kapujához támaszkodva s a bollogató orgonákat esapkodva vékony ostorával. Ha az embernek olyan ellensége van, mint neki az ezredes, akkor itt nincs más hátra, mint beadni a derekát és esendes megadással lerakni a fegyvert. Hanem hát könnyű ezt mondani, de nagyon nehéz megtenni. Ezt csak azt tudhatja, aki maga is volt husz éves, falta a holdvilágot s a rossz verseket, százszor is megsemmisülést fogadott a legközelebbi kiábrándulásig, s a ki maga is mindent elkövet, hogy szerelme tárgyát megkaphassa örök időkre.

Nohát Lulu is ezt tette. Annál is inkább, mert az ő szerelme nem tartozott a legreménytelenebbek közé. Oh, kéjes gyönyörrel gondolt a hosszú nyári estékre, mikor az imádott lény oldalán sétálva, titkos lelki megértéssel hallgatták Fräulein Mathilde, a társalkodónő, e női ruhába öltözött gránátos bölcse elmékedéseit, Lulunak igen tanulságosakat, lévén a fiatalok könnyelműségéről, botránys szeleltségéről nagyon gyakran szó bennük. — Ah was, vén leányos irigykedés. Ez nem bántja őt. Egy szorítás puha kis kacsóktól, egy véletlenül elejtett virág, mily édes, néma kárpótlás . . .

Hanem igen, az, ami történt tegnap este, ez már a keserűségek egész oceanját zuditotta szegény Lulu szívére. Hogyne, hát nem borzasztó?

A szőke őrnagyné soireéjén olyan boldog mosolylyal keringőzött csipkékbe burkolt imádottjával, annyi vigyázattal tüzte atillája zsinórjába a hozzá bámulatos ügyességgel eljuttatott szegfűket, hogy a kő is megindult volna ennyi szerelem láttára.

De nem úgy az ezredes. A porozott haju őrnagyné legyezőjét mustrálva, titokban az ajtó felé vetett haragos, egyben bámuló pillantásokat, ahol Katinkája már egy félóra óta járta a csárdást fáradhatlan lovagjával, aki most elfeledve minden

bánatot, komoly férfihez nem illő hűvel forgatta táncosnőjét, sokat mondó tekintetét belemélyesztve az ibolya szemekbe.

Ezek a tekintetek valahogy nem tetszettek az ezredesnek, mert abba hagyva a legyező figuráinak szemlélését, felkelt s jól ismert kemény lépteit a mindenről elfeledkezett, egymás szemébe merült pár felé irányította. Csak mikor a veszély már a terem közepe tájára érhetett, kapott észbe a kadét. A körülötök hullámozó táncosok között átbujkálva, a terem másik sarkába fordította hölgyét s mire a bős ellenség a csata színhe-lyére ért, hült helyét találta a haragját kivívott szerelmeseknek.

Villogó szemét körüljártatva, vészes nyugalommal pihen-tette meg az ajtó mellett fecsegő vakmerőkön s a kadétól elta-nult taktikával úgy tört rájuk, hogy éppen akkor lépett oda, mikor hősünk olvadékonny hangon rebegte ideáljának:

— . . . A maga szeméiert képes volnék egy világot romba-dönteni, oh istennőm . . .

Hirtelen szakította el a további vallomások fonalát, nyájas mosolylyal mondva a megrettent deliquensnek:

— Nagyon szép és én kész volnék adni szavainak, ha nem tudnám, hogy maga még a lovardabeli köteleltségeinek sem képes eleget tenni. — Menjén inkább aludni, hisz be van rugva. Sie Esel! — s a sirásra görbült szív alakú szájaeska tulajdonosnőjét karjára fűzve, elvezette a már említett hajporos dáma védőszárnyai alá.

Hát ez türehtetlen. Hogy ő részeg lett volna. Hát, — hát hiszen nem tagadja, hogy nem vett pezsgős poharat a kezébe, de hogy illuminált állapotban lett volna, nem, ezt már tagadja.

És éppen a szíve választottja előtt küldték baza, nevezték számarnak. Ezt nem lehet türeht, ez vért kíván. Csak azzal nem volt tisztában, hogy kinek a véré. Párbajra hívja az ezredesét? De hisz ez nem vercszik meg vele, sőt az is megesehtik, hogy jól összeszidja. Hát meg van. Ó fog meghalni, mert valakinek meg kell, s ha nincs más, legyen ő. Ezt akarta megmondani Katinkának is, aki mindennap ilyenkor szokott tenisz partijához erre menni. Jött is már, és mert úgy látszik, a Gondviselés is szereti a szőke huszárokat, — ez egyszer egyedül jött.

Előli felhajtott fehér kalapján kacéran rezgett a vörös selyembojt a sűrű fekete frufruk fölött, ahogy a kecsesen tartott fejecske járás közben előre hajlott — s szegény Lulu szíve egész harei riadót vert ki, míg a leány az ajtó elé ért. És mikor szemtől szembe állottak, először szólani sem tudott, csak nagy-sokára esúszott ki ajkai közül:

— Oh Katinka! . . .

Az ibolyaszemekre fátyol borult s a piros szájaeska félig sirva, félig nevetve szepegte:

— Istenem, Lulu, baj van. Apa el fog küldeni még holnap Bécsbe . . . Elmegyek Lulu!

Ekkor hallatlan dolog történt s Mars hadisten pirulva takarta be szemét, hogy ne lássa mi történik a nagyfalusi kaszányakert orgonái alatt. Lulu, a háromesillagra, a sárga bojtra oly büszke Lulu elejtette lovaglőostorát és odaborulva az illatos frufrukra, halkan zokogta:

— Katinka, édes Katinka ne menjél. Mit ér, hogy huszár vagyok, mit ér nekem az élet, ha nem vagy velem, ha elmegy. Akkor én egész biztosan meghalok — s a barna szemek harmatja összefolyt a kékével . . .

Valahol egy dongó zümmögött hangosan, impertinensül s alighanem az esalta arrafelé az ezredes, ki hasztalan várta az elutazásra ítélt Katalin ő nagyságát a tenisz téren. Hóna alá csapta a kardját s fütörészeve indult meg az orgonák alatt a rácsajtóig, ahol Lulu még mindig a leány vállán zokogott. Oda-érve, egy pillanatig megdöbbenve nézte az egymásra hajtott szőke és fekete fejeket, aztán ironikus mosoly futotta be ajkait s harsányan kiáltotta:

— Kadet Szentiványi! Miesoda dolog ez? A lovardában a legnagyobb rendtelenség uralkodik s maga itt sir, mint egy vénasszony. Holnap raportra, verstanden? — és megsemmisítő pillantást vetett a tetten ért bünösökre.

És Lulu, a bátor, a hősies Lulu le sem törölve könnyeit, felszegett fejjel, kemény tartással állott meg a parancsnok előtt s esengő hangon mondta:

— Ezredes urnak alásan jelentem, van szerencsém megkérni a leánya kezét . . .

Az ezredes egy percig tanácsalanul állott, de hirtelen eszébe jutván öt darab megóvatolt váltója s ezzel ingerlő ellentétben az óriási szentiványi dominium, majdan Lulu tulajdona, — mosolyogva dörmögte:

— Szentelen kölyök vagy kadét, — szentelen és merész, de sneidig. „Du Esel!” — s e második szamarazásnál már ott nyugodott Katinka keze Lulu kadétban.

A nőknek csaddalatos ősztönük van. Mindent kitalálnak, csak azt nem, ami magától értetődik.

Várni a váratlanra: ez jellemzi a valóban modern intellektust.

Semmi sem vénit annyira, mint a boldogság.

Ne akarj soha semmit megokolni. A megokolás mindig közön-séges és ritkán győz meg.

NEUMAN TESTVÉREK

műmalom szesz és élesztő gyárosok

ARADON.

Ajánlják tiszta

gabona-élesztőjüket

mely felülmulhatatlan kelesztőképessége és tartóssága folytán minden bel- és külföldi kiállításokon kitüntetésben részesült.

Ugyanott

istálló-trágya

érett és félérett állapotban, valamint légen szárítva,

1276

méltányos áron kapható.

Istálló trágya használatának előnyeiről ujabban a „Mezőgazdasági Szemle“ márciusi füzetében olvasható:

„A szárazság ellen erős istállótrágyázással birjuk csak termésünk átlagát sikeresen biztosítani.“

HANGULAT-FILOZÓFIA.

Írta: Szondy György.

Langyos, illatterhes nyári éjszaka volt. Az égen szinte sziporkázva égtek a csillagok s fölöttük jámbor mosollyal örködött a Hold. Messze, a külvárosok felett hosszú, keskeny felhő-foszlányok usztak csendesen dél felé.

A nyitott ablaknál ültünk csendesen borozgató. Csend volt. Az oló természet megigézett bennünket s szótlanul, merengve bámultunk a levegőbe. Az éji szellő, az alsó város lehellete be-bebillent a szobába, csendesen körül csókolta a falakat, a butorokat, a függőnyt.

S ekkor egyszerre megszólalt mellettünk a mi öreg cimboránk. Lágy, zengő hangja alig hallhatóan zsongott a levegőben, mintha valahonnan messziről, a ködös, csendes, félhomályos ismeretlenből jönne . . .

Az emberiség finomodásáról beszéltünk.

— Lássátok gyerekek — szólott a vén fiu — az egész finomodás nem egyéb, mint távolodás a földtől

— Gondoljatok az ember fejlődésére. A megörnyedve, négykézláb járó ősember lassanként fölemelkedett a földről, kiegyenesedve kezdett járni, a magasba törekedett. Eovel együtt járt a lapos koponya megnyulása, a homlokcsontok felemelkedése. A lábszár-csontok megnyultak, megvékonyodtak. A magasba nyulás és megvékonyodás a finomodás.

— Tekintsétek a lakóhely fejlődését. Milyen volt az őslakás? Tudjátok jól, hogy az ősember barlanglakó volt. Alacsony lyukakban élt, melyekben egyenesen állni sem tudott. Később sátrakat épített, vagy mesterséges barlangokat, házakat.

A házak eleinte szélesen elterülő, alacsony barlangok voltak. A fejlődés mindenütt a magasba nyulásban nyilvánult; a ház hossza kisebb lett s mind nagyobb része emelkedett a levegőbe. Ott vannak az óriási, toronyszerű épületek Amerikában. Azok már tulfinomult házak.

Ma már önkéntelenül haladunk a tulfinomodás felé, valami őszön hajt mindnyájunkat egy törekvésben egy cél felé, mindent nyújtunk a magasba a terület rovására.

Ma már ritkaságszámba megy közöttünk a pocakos, patriarcha típusú egyén. Statisztika nélkül mondhatom, hogy fele annyit sem találtok, mint akár csak ötven év előtt is.

Karcsuk, magasak leszünk; derékbeszabott ruhákban járunk, cilindert viselünk és cipőinkre magas sarkokat teszünk, hogy hosszabbak legyünk. Kezeinket mesterségesen nyújtjuk és keskenyítjük, cipőink hosszúak, keskenyek.

Ugyanaz a tolyamat van a mi fejlődésünkben is, mint odakünn a természetben. Kiegyenlítjük az ellentéteket, koptatjuk az éles sarkokat, feltöltjük a mélyedéseket, mint a folyóvíz a szabadban.

Kerüljük a hangos, kiabáló színeket, gyűlöljük a zajt, a lármat. Nézzétek meg a szobámat. Sarkai nincsenek, le vannak kerekítve. A lépések zaját lágy, süppedő szőnyegek fogják fel; puha, öblös bőrszékek szolgálnak pihenő helyül. A falak, a szőnyegek színe világos, szürkés pasztfé. Az ablakok színes, homályos üveg; nappal is félhomály uralkodik, mert nem szeretem az erős fényt.

Télen odaülök a nagy karosszékbe a kandalló mellé. A szobát csak a kandallóból kisugárzó fény világítja meg; a butorok csak mint ködképek látszanak a félhomályban. Az ilyen hangulatot szeretem, a mesterségeset, a raffináltat.

A természetből már nem szeretek mást, mint a nyári éjszakát Rajongok érte!

Édes, édes nyári éjszakák! Huszonnyolc év minden szenvedését elfeledem, ha elmerülhetek andalító, titokzatos suffogástokba . . .

Elérzékenyedtél a vén fiu; szép, szabályos arca a rendesnél is szomorubb lett. Finom, papírvékony pohárból pár cseppelet szűrte föl lassan, kéjes élvezettel.

— Lássátok, ilyenek vagyunk. Érzékenyek. A legcsekélyebb dolog mélyen érint bennünket. Olyanok vagyunk, mint az aeol-hárfa, a röpke szellő is rezgésbe hozza lelkünket.

Éz lesz a vesztünk. Finomodunk, míg vékonyak, törékenyek leszünk, mint a poharam.

Az igényeink nagyok. A gyönyöröket sem tudjuk már érezni, bo a környezet, amelyben kapjuk, nem kielégítő.

Nem volna élvezet ez o bor sem, valami vastag pohárból. Rájöttünk arra, hogy lehet a gyönyöröket fokozni; de a gyönyörökből nem birunk el sokat.

Cseppenként kell élvezni mindent, lassan, élvezettel szűrni a bort, hogy vágyódásunk nagyobb legyen utána.

A tulfinomult ember tulajdonképen soha sem élvez, csak ké-

szül az élvezetre. Midőn hozzá jutna, már nincs ereje elbiselni és épen ebben van az élvezet.

Vágyódunk valami után és nem tudjuk mi az; szerelmeseink vagyunk, de szerelmünk tárgyához nem merünk közeledni, mert félünk a kiábrándulástól.

Gyöngék lettünk, de távolodván a földtől, erőnkre nincs is szükség. . . .

— Ha mindez így van, milyenek képzeled hát az emberiség jövőjét? — szólott hosszas hallgatás után Merrew, a fürge kis orosz ügyvédjelölt.

— Azt hiszem — szólott komolyan a vén fiu — hogy mire a víz kiegyenlítő munkája véget ér s az egész föld egy óriási síksággá válik, az emberiség fejlődése is befejeződik. A magasba törekvés eléri a végső fokot: a jövő embere a levegőben készít magának lakóhelyet. Hosszúkás, toronyszerű épületek lesznek ezek s közöttük léghajókon közlekedik az ember, aki akkorára hosszú, cingár alakú lesz, könnyűvé, mint a pelyeg s aki csak kényyszerűségből száll le a földre.

A közlekedés, a társasélet minimumra fog redukálódni. Az emberek között is kiegyenlödnek az ellentétek, nem lesz szükség érintkezésre. Mindenki magának él, élvezve az arasznyi létet.

Valószínű az is, hogy a jövőben mindinkább hanyatlani fog az ember beszélő képessége. A lelkek harmoniája magával hozza azt a tulajdonságot, hogy az emberek megértik egymás gondolatát. Elvégre az agyműködést magát is lehet érzékelhetővé tenni s kétségtelenül el jó az az idő, midőn ily eszköz is az ember rendelkezésére fog állani.

Odakünn meghasadt az ég kárpitja s a hajnal gomolygó páráiból ragyogó pompával lépett ki a Nap.

Égő sugarai bevilágították a szobát, oda tűztek a vén fiu sápadt arcára, míg ő szomorúan nézett le az ébredő városra s lassan, vontatottan szólott:

— Az éjszakai élet is tulfinomodás következménye. A jövő embere már a homályban fog élni, félni fog a fénytől. Ma még kevesen vagyunk ilyenek, az elkényesedettek, a tulfinomodottak.

Nekünk nappal az éjjelünk, éjjel a nappalunk. Gyerünk aludni gyerekek!

ÉNEK.

A lomb a fákról halkán leperreg,
Völgyek ölét is a köd üli meg,
Olmos felhők irigyen betakarják
A fényes nap mosolygó, kedves arcát,
Vége a csókos, arany napsugárnak,
Ez már az ősz, a hervadás, a bánat.

Köszöntlek meghitt, csendes, kis szoba
Megtér a napfény vidám vándora,
Virágos rétek, harmatos mezők,
Már nem látok új kikelet előtt,
A csalogány dalával nem melenget,
A kandalló tűzdelain merengek.

Szép, hosszú esték, most jön sorotok,
Cseng-bong a szó, a tűz dübög, dobog,
S fénycsikot hint a falon szertesé,
Kirügyeznek a tavaszi mesék,
Mint ezüstpatok ugy csobog a szó —
Mig odakinn pelyhezni kezd a hó . . .

Kiss Menyhért.

ASSZONYOK — AFRIKÁBAN.

Ujabb időben ismét mind aktuálisabbá lesz a nő-kérdés Európaszerte. Afféle hullámgyűrű képződött a feminista-mozgalmak felkorbácsolta vihar nyomán és feltartóztatlan erővel terjed a női invázió előbbre, mindig előbbre. Francia hon asszonyai vezetnek e mozgalomban s ujabban az angol hölgyek versenyeznek velök az elsőségért. S míg a francia szépek megelégednek nyelvök rémületes fegyverének csattogtatásával, addig az angol politikus asszonyok már nem riadnak vissza a „tetekkel való tényezéstől sem”. Hiszen csak nemrégiben hiúsult meg az angol parlament ellen tervezett merényletük, ahova egy rejtett földalatti uton akartak betörni és saját ketrecükben fogni el a hatalmas férfi oroszlanokat. Nem kell hozzá nagy proféta-ihlet, hogy megjósoljuk, miszerint a kudarcot vallott

WEITZER JÁNOS

gép, waggongyár és vasöntöde
.. részvénytársaság ..

Aradon.

GYÁRTÁSI ÁGAK:

Vasuti kocsiosztály:

a legkülönfélébb fővonalus személy, teher és különleges kocsik, szesz, kóolaj- és melasse-tartánykocsik. — Ipari, erdei és gazdasági vasutak járművei. *De Dion Bouton-rendszerű benzin és elektromos kocsik.*

Hid- és vasszerkezeti-osztály:

vasuti és közuti hidak, átjárók, épületi vasszerkezetek, tornyok, fedél és földémszerkezetek, szegecselt oszlopok és tartók, növényházak, csarnokok stb.

Kazán-osztály:

minden rendszerű nagy gőzterű kazánok (Cornwall, Tischbein, Fairbairn stb). Különlegesség: *szab Dürr Gehre rendszerű vizesöves kazánok és Kausch-féle gőztulhevitők.* Tartányok minden alak és nagyságban, szesz, viz, kóolaj, benzin stb. részére.

Vas- és fémöntöde:

mindennemű gép- és épület öntvények, viz- és gázvezetési csövek, oszlopok és fémöntvények.

suffrazetteket aligha kedvetlenítette el végleg a szenvedett balsiker s mihamar felveszik a most kénytelen-kelletlen elejtett fonalat.

A török nők felszabadulás iránti hirtelen mozgalmá már sokkal szimpatikusabb minden felvilágosult, művelt ember előtt. Elvégre is évszázados szolgaság ellen lépnek sorompóba s a női rabszolgaság homlokegyenest ellenkezik azzal a felfogással, mely a nőket vissza akarja ugyan tartani a politika szennyes tengerének hullámesapásaitól, de nem azért, hogy leigázza őket, hanem hogy továbbra is érintetlen tisztaságukban áldozhassanak a nőiség oltárán. Mert hasztalan mondják el a minden nemzetek feministái véres filippikaikat a férfi zsarnokság ellen, — nem a férfiak küzdenek a női szabadság ellen, hanem éppen a feministák akarják letaszítani a nőt öntudatlanul, akaratlanul is arról a tiszteletreméltó, kivételes előjogokkal kikövezett magaslatról, melyre a nyugati civilizáció állította őket.

Mert a jó öreg Európa bőkezűen látta el a nőket minden szabadsággal, amely őt alkotásának és egyéni viszonyainak kivételességénél fogva megilleti, — az egyetlen Törökország kivételével, amely azonban a politikai felszabadulás nyomán immár hajlandóságot mutat a lelkek felszabadítására is. Am pis-lantanának csak ki Európa határain, hamarosan rájöhetnének, hogy akadna elég söpörni valójuk a földgömb egyéb virányain.

Észak-Afrikában például, ahol pedig szintén dolgozik már az európai civilizáció, a gőz- és villamenerővel haladó gyarmatokon — a leány-gyermekeket már születésekor gyűlölködő tekintetek fogadják, ölelő, tárt karok helyett. Az apa alig képes visszatartani dühét, amiért a várvavárt fiú helyett „hasztalan” leány-gyermeke született, afféle másodrangu lény, aki csak bajt és nyugót hoz neki s mi segítséget sem várhat tőle a minden-nap keserves küzdeéseiben. Az anya félénken, aggódva korüli mindenható „urának” haragos tekintetét, amely nem ígér semmi jót. Ő maga is, aki még ifjú és szép volt, egész ifjúságát, összes szépségét a férje, ura és parancsolója szolgálatába rendelte, amikor fonynadni kezd, nem való egyébre, csak szorgos, durva, erős munkára. Félve lesi urának minden apró szeszélyét s e közben alig marad ideje gyermekei nevelésére.

Az apróság tehát szinte teljesen a véletlennek kiszolgáltatva, valósággal Isten csodájából nő fel és csak amikor nyolcadik, tizedik életévébe ér, akkor kezd apja valamelyes érdeklődést tanúsítani iránta. Figyelni kezd, hogyan fejlődik s minél szebb a leány, annál többet foglalkozik vele, de csak azért, mert nagyobb árt remél érte.

Az apa tudniillik, amikor férjhez adja leányát, tulajdonképen eladja egy idegen embernek, aki a vételár lefizetésével ura és parancsolója lesz a lánynak, aki még ki se nőtt a gyermekcipőből. Tíz, tizenegy, legfeljebb tizenkét éves korában asszony lesz belőle. Esetleg megkérdezik, hogy akar-e a vevőhöz menni, de választ nem szabad adnia. Legfeljebb sirhat vagy mosolyoghat, aszerint, amint tetszik neki a kiszemelt vőlegény, vagy nem. Ha mosolyog, ez annyit jelent, hogy örül a jövőnek, amely ime megnyílik előtte. De ha sir, ezt olybá veszik, mintha a szülői házat siratná, amelynek örökre bucsut kell mondania. Szóval akár mosolyog, akár zokog: ez mit sem változtat a tényen, hogy azé lesz, akinek az apja rendelte. És ha mégis megtörténne a szinte hihetetlen dolog, hogy a leány ellenkezni mer, úgy korbáccsal kényszeríti atyja a kiszemelt legényhez. Éppen annyi tehát a leány véleményének a kikérése, mintha meg se kérdezték volna. Meg kell lenni s ezzel vége. Nincs helye semmiféle ellenkezésnek.

Az özvegynek vagy elvált asszonynak már kikérik a beleegyezését. De nem ritka eset, hogy az özvegyet atyja, sőt gyermekei adják el a kialakított áron. Hasztalan minden tiltakozás: szóval és tettel, esetleg ütlegekkel kényszerítik gyermekei „szeretett” anyjukat az idegen férfi karjaiba, szolga láncba. Szinte egyformává lesz ilyenkor az afrikai ember az európaival: a pénz ördöge kiegyenlíti köztük a műveltségi különbözőség által emelt korlátokat.

A fejletlen, apró, tíz-éves gyerekleánynak még annyi jussa sincsen. Akaratnélküli bábként dobják oda a vevőnek, gyermekfővel bekötik a fejét s ezentúl korlátlanul ki van szolgáltatva a zsarnoknak, akit „férjeül” rendeltek. Algirban már egészen megszokták, hogy a szerencsétlen asszonyokat halálra sanyargatja az uruk. Ha a férjét hatóság elé állítják, önértzetesen mondja a vádlott: „Jogom volt hozzá!”

De bármily különösnek lássék is a dolog, viszont anyagi tekintetben sokkal előnyösebb helyzetben vannak az afrikai asszonyok, mint a legtöbb európai kulturálatlan asszonyai. Az arabs asszony pörölhet, örökölhet, örökségével szabadon rendelkezhetik — férje beleegyezésének előzetes kikérése nélkül s bármily tulajdonának korlátlan intőzője. A bibi csak abban rejlik, hogy a Korán az anyagi tekintetben független nőnek is „nali-t”: gyámot rendel. S ez a gyám természetesen első sorban: a férj. Igen, mert senki sem vállalkozik egy idegen asszony védelmére, viszont a férjes asszony bajosan érintkezhetik idegenekkel, szükség esetén tanukat is alig kaphat peres ügyeiben.

Valójában tehát ebben a tekintetben is a férj marad felül és nézeteltérések esetében itt is az az argumentum győz, amely a férj kezében suhog. Ez a meggyőző érv: az ostor s ha ez sem használ: a tör. Tucatszámra tárgyalják az algiri bíróságok állandóan az olyan eseteket, amikdön a férj például a hűtlenségnek csak halvány látszata miatt, sőt nem ritkán annak ürügye alatt halálra sanyargatja az asszonyt, vagy rövid statárium ut-

ján végez vele: leszurja. A férj ilyenkor csak a stereotyp választal mentegetődik: „Jogom volt hozzá, hiszen az enyém volt!”

A Korán ennek ellenében csak kőrosi szentelt vízzel szolgál. A Korán tiltja a gyilkosságot, még ha feleség-gyilkosság is az. Megengedi az asszony megfenyítését, de álszenteskedve hozzáteszi, hogy a férj iparkodjék gyöngédségének bizonyítkaival, szeretetének s jótéteményeinek ezer jeleivel magához fűzni az asszonyt. Persze, ez a kétszínű tanítás akaratlanul is gyilkosságra bujtat.

Éppen ilyen kétszínű különösen az araboknál a válási eljárás. Nemcsak a férj válhatik nejétől, de válhatik az asszony is. Am míg a férj minden teketória nélkül, rövid uton elküldheti az asszonyt, addig az asszonynak bírósághoz kell fordulnia s bizonyítékokat szolgáltatnia, olyanokat, aminek letöltött életmódja mellett egész életén keresztül sem produkálhat. Néha ugyan megtörténik, hogy az asszony atyja, vagy fivérei is közbevetik magukat s kieszközlük, vagy kiereszokolják a válást. De rendszerint csak azért, hogy újra eladhassák. S előfordul gyakran, hogy a válótárgyalást végighallgatja a kiszemelt új vevő is, hogy a hallottakból és látottakból mérlegelhesse a felajánlandó vételár összegét.

A kabyloknál még ennél is kétségbeejtőbb az asszony helyzete. Náluk a nő már nem is egyéb közönséges tárgynál, vagy háziállatnál. A férj halála után örökségbe száll a vagyonnal együtt a jogutódra, aki megtarthatja vagy tuladhat rajta. Ritkán megtörténik, hogy atyja pártfogásába veszi, de ha az sem könyörül rajta, egy birtokába veheti bárki, akár egy gazdátlan jószágot.

A kabyloktól Európáig rengeteg ut vezet a női jogok labirintusába. Nem vennének a mi feministáink annyi fáradságot, hogy átkukueskálnának kissé Afrikába is? Ott bizonyára alaposabb és igazságosabb feladatok is várnának rájuk, mint nálunk Európában, ahol — akármit beszélnek is, letagadhatatlan tény, — hogy utóvégre is minden férfi rabja az asszonyi szeszélynek . . .

GYILKOSOK.

Temetés, esküvő ugyanegy órában . . .
Gyilkost hantolnak a temető sarkában.
Émítt sápadt férfi, — óznán és köhögve,
Az Isten házába menyasszonyt vezet be.
Áldás, jókívánság hangzik sokak ajkán . . .
Hányják a deszkára a röggöt gorombán:
Hogy is tehetted vőn, reszkető kezével,
Hogy fíához sújtott az éles fejszéved,
Igaz, rossz volt, gaz volt, becsületét vette,
De elvégezték vőn a bírák helyette!

Ítélt véges ember és ítélt az Isten,
Angyalok arcáról felhő fátyol lebben . . .
És szól Ő az Örök: gyilkosabb a másik,
Aki beteg testtel hitvescsókra vágyik!
Mert a szeretet őlt az apa kezében,
Keserves lelki harc mutatójaképen,
S hogy kitepte onnan azt a fattyuösszét,
Utána ő, a fa, a gyökér is ledől . . .
Gyilkolt itt az apa szent, jogos bosszúja,
Amannak ölni fog a hitvesi csókja!

Mányiné Priegl Olga.

UJ CSAPÁSON.

— Regény a művészeletheől. —

Írta: Lázár Béla.

Budapest, 1909. Pallas irod. és nyomdai r. t.

Ennek a regénynek címe nem csak főhősére, hanem magára a műre nézve is jellemző. Nem csak Sandorff Akos, a nagytehetségű festőművész halad uj csapáson, hanem azon indul a regény szerzője: Lázár Béla is. Első regényei után éveken át a művészet pszichológiai elemzésébe merült. Megfigyelte a művészek életét. És ezek a megfigyelések vezették uj regényei írásában, melyben egészen új témát hoz bele a litteratúrába. A művészt nem mint embert vizsgálja elsősorban, mint az eddigi művész-regények, hanem mint művészt. Nem az általános emberi érdeklődés mindenekelőtt Akosban, hanem az, a mi benne speciálisan a művészre jellemző. Nem az emberi, hanem a művészelele alakulását, fejlődését kíséri figyelemmel hősében. Az, a mi vele, körülötte történik, csak annyiban érdeklődik, a mennyiben valami befolyással van művészetére. De vajjon a regényíró szempontjából megengedhető-e az emberi léleknek ilyen speciális szempontból való vizsgálata? Vajjon nem csak uj-e ez a csapás. Melyen Lázár elindult, hanem helyes is? A ki ismeri a művész lelkének összetételét és szerkezetét, az csak határozott igennel felelhet erre a kér-

**Szolid, tartós anyagu, legjobb kivitelü
üzleti könyvek
és irodai felszerelési cikkek.**

Levélrendezők,
Levélmásoló könyvek,
Másolólapok,
Kaucsuk és olajlapok,
Legfinomabb írótollak,
Fekete és színes tinták,
Posta- és bankpecsétviasz,
Üvegtintatartók, irodai tinta-
tartók fémből és faaljzattal

Pénz- és levélkosarak,
Levélmérlegek,
Levélnyitók, csiptetők,
Iratkapcsok és irathorgok,
Ruggyanta bélyegzők és
festékpárnák,
Papirollók és kések,
Keletbélyegzők,

1836

Váltójáratú könyvek,
Előjegyzési naplók,
Iratáskák,
Váltó- és bankjegytáskák,
Hajlítható aczélvonalzók,
Szivacsnedvesítők,
Írógépkellékek,
Sokszorosító eszközök,
Fűzőgépek, tollállványok.

Modern, finom, izléses levélpapírok.
Elegáns névjegyek.

WEISZ LEÓ

könyv-, papir- és zeneműkereskedésében

Arad, Minorita-palota.

Városi és megyei telefon 230.

Városi és megyei telefon 230.

désre. Hát volt-e valaha olyan, a szó igazi és magasabb értelmében vett művész, a ki nem olvadt át egészen művészetébe? A ki nem az ő speciális művészetének szemüvegén át nézte az egész világot? Nem azt látjuk-e minden nagy alkotó zseninél, hogy az egész világot mint a maga művészetének a körét, részét fogta fel? Mind csak annyit látott az egész mindenségéből, a mennyi belefért az ő alkotó tehetségének keretébe. Az igazi művész szemében nem más a világ, mint téma, hangulat-gerjesztő. Számára csak azért van az élet, vannak az emberek, a jelenségek, a természet, hogy feldolgozza a szót, a hang, a szín varázserejével. Nincsen-e benne Petőfi költészetében mindaz, a mi számára az életet jelentette és a nagy Goethe élete nem egy-e azzal a mit irt és alkotott? És ha ez így van, nem hamis képet nyújt-e a regényíró a művészről, ha életét, jellemét, küzdelmeit rajzolva: művészetének csak alárendelt szerepet juttat? Azt hisszük igen. És ha eddig mégis így cselekedtek azok a regényírók, kik egy-egy nagyobb művészt szerepeltettek alkotásaikban, akkor ennek okát nem kereshetjük másban, minthogy nem mertek megbirkózni a probléma nehézségével. Az általános emberi mindenkit érdekelt. A speciálisan művészi csak keveseket. És még mennyivel csekélyebb azoknak száma, kiket valamely művész lélek művészi küzdelmei, vergődései vonzanak, a kik arra kíváncsiak, hogy mint bontakozik ki a zseni a hagyományok gubóiból, mint kap szárnyakat, hogy új célok, új ideálok felé repüljön? Hány olvasónak van fogékonysága az iránt, hogy egy művészi, sőt technikai probléma mennyi fájdalmat, szenvedést okoz az új irányokat keresőnek, az igazságot szomjazónak?

Lázár Béla nem ijedt meg ennek a feladatnak nehézségétől. Nem riasztotta vissza, hogy a művészi problémák ma még nem közérdekűek nálunk. Azokká kell lenniök, gondolta és bizonyos, hogy regénye nagy szolgálatot tesz ebben az irányban. Mert ő nem csak vállalta a feladatot, hanem meg is oldotta. Sándorffy művészi fejlődését úgy írja meg, hogy még a művészet iránt absolute közömbös olvasó figyelmét is lebilincselheti. A mellett, hogy megmutatja, mint jó rá hőse a pleinair-hatás visszaadásának titkára, a mellett, hogy a legkülönbözőbb technikai- és műproblémákat fejtegeti a finom tollu kritikus világosságával és egyszerűségével: az egész regényt az élet levegőjével tölti meg. Már a főhős kettős szerelmének története maga is annyira érdekes, hogy elég volna a legszélesebb körű olvasóközönség figyelmének lebilincselésére. De mennyi érdekesebb epizód ad ezenkívül szint és melegséget a regénynek! A müncheni, párisi és pesti művészetet eleven, megkapó rajza, egy egész sor művész-ember finom megjellemzése és határozott konturokkal megvázolt jelenet mélyen érezteti, hogy ennek a regénynek gyökerei belenyulnak az életbe! Még pedig annyira mélyen, hogy ott a művészi versengések zajából minduntalan kihalljuk: a kenyéért való küzdelem rikító kiáltásait. Lázár óvakodik attól, hogy a művészetet, egészen elszakítsa a mindennap világtól. A budapesti művészek két táborának heves összeütközése: harc egyuttal az életért. De másrészt megmutatja, hogy a művész, ha a realitás talajában gyökeredzik is, csak azt szívja fel lelkébe ebből a talajból, a mi művészetét táplálja. Sándorffy lelkében minden elemény, művészi eleménynek válik. A mit átél: az vagy fejlesztőleg, vagy gátlólag hat művészetére, de hat rá. Még első és második szerelmének különböző volta is megnyilatkozik szívében, művészi gondolataiban, majd festésének módjában is. Lóri és Margit, Lázár regényének ez a két finom művészzel megrajzolt nőalakja: egy-egy fejlődési fok Ákos művészetében. Margit mélyebb, Lóri tüzeesebb, szenvedélyesebb. Margit közelebb áll az ideálhoz, Lóri az élethez. És finoman szimbolizálja ezt Lázár azzal is, hogy Margit halálát követő szomorú hónapok, a csüggedés, a télenység sivár korszaka után, akkor mikor Ákos újra ébredni kezd, mikor új tettvágy kezd lelkéről lepattantani a kemény kérget, Lóri szebben, szenvedélyesebben mint valaha, megint megjelenik, hogy újra helyet hódítson magának a nagy diadal felé induló művész életében. . . .

Szep regény. Érdekes regény, a melyet elolvashat végre az ifjuság is, elolvashatnak leányaink is. Ez is jelent valamit a mai irodalmi áramlatok közt. A regény külső kiállítását mindenképen méltó tartalmához. Finom és disztinált. Minden egyes példány papírkötésének más a mintája. Mindegyik kézi festés. . . . Új csapást jelez tehát a könyv külső kiállítására is.

Roboz Andor.

MILY SZOMORU...

Mily szomorú a nyár halála,
Ha hullanak a levelek,
Ha köd terül a bus hátára
S szomorú őszi fellegek
Borítják be a kék eget!

Mily szomorú a szív halála,
Melyben kihalt minden remény,
Melyben még egyszer, utoljára
Feltűnt egy titkolt érzemény,
Mint ködön át az őszi fény.

Mint őszi fény, mely buszuzóul
Beragyogja a réteket,
A szív is pillanatra gyógyul;
De azután még betegebb,
A téj is busabb, hidegebb...

Krüzselyi Erzsike.

A KERESZT.

Az amerikai rabszolgaháboruban a North-okhoz tartoztam. Welder ezredes seregében szolgáltam V. H. Texar hadnagy vezetése alatt. Több szerencsés kimenetelű csatában vettem részt, de fájdalom, egy vesztett csatában is. Ekkor történt az az epizód, a melyet elmondandó vagyok.

Ikwehotee-tava mellett ütköztünk meg a South-beliekkel. Mi északiak kevesebben voltunk ugyan, de tántoríthatlan hittel biztunk a győzelemben. Sajnos, csalatkoztunk.

Az ellenség balszárnya már-már visszanyomult erős támadásunk elől. De hirtelen meglepett a hír, hogy jobb szárnyunk és középbandárunk fut . . . rohamlépésben menekül. Mit tehattunk? Mi is megkezdtük a visszavonulást. Azaz, visszavonultunk volna, ha lehetséges lett volna. De a tenger elállta utunkat. Hajónk nem volt. Mit csináljunk?

Welder elhatározta, hogy fufár útján segítséget kér a kormánytól. Fel szólította a legénységet, ki vállalkoznék a veszedelmes utra.

Én azonnal előálltam.

Elfogadták ajánlatomat s külföldi dicséretben is részesültem. De merre menjek? . . .

Két út áll előttem; egyik az ellenség, a másik a hegyeken, sziklákon keresztül. Hosszu tépelődés után az utóbbira határoztam el magamat.

Iszonyu szenvedések árán értem le a lapályra. Tíz kilométernyire a főhadiszállástól. De még egy akadály volt előttem: én nem tudtam a jelszót. Mindegy: csak egy ember vagyok: a hadsereg a fő.

Tovább vonszorogtam. Csaknem elájultam már a gyengeségtől, nem láttam semmit . . . Hosszu, egyenletes pusztaság terjengett a szemem előtt, aztán ez is sötétre vált . . . fűleim zugtak . . . De nini! egyszerre világosság cikázik a homályban, kiáltást hallok:

— Állj! Ki vagy!

Rábámultam.

— Jelszót! — mondta a hang.

Ujra némán álltam. Mit is szólhattam volna? Hiszen nem tudtam a jelszót. Ezért kellett husz mérföldnyi utat megtennem? Ezért, hogy nyomorultul elpusztuljak, az ör golyójától, mert nem tudtam a jelszót, s anélkül, hogy halálom által bárkinek is használnék valamit? . . .

Mit tegyek, én Uram, Istenem, mit? . . .

Feléje dobtam a levelet, térdre hullottam, hogy Istennek ajánljam lelkemet, keresztet vetettem, hogy bocsássa meg az Úr bűnemet . . . És ime, az előrs vállára kapja fegyverét és tiszteleg . . .

— Mi az? — kiáltottam,

Husvét napja volt és a kereszt volt a jelszó? . . .

EGYEDÜL.

Irtá: V. Sipos Ida.

A fiatal asszony egymagában üldögélt a villamfényes, meleg szobában, szembe helyezkedve a nagy időmérő szerszámmal, a suttogó, meg zendülő szavu órával és olyan figyelőn, esdően nézett rá egyre, mintha csak attól várna feleletet lelkéből támadó, sóhajtó kérdésekre:

— Mikor jöhet ő meg? Mikor . . .

Am az óra, mint a maga kötelességszerű utját rová ember, nem ér rá másokkal foglalkozni és másoknak feleletet adni, közönyös tik-takkal halad el öröm, bánat, vágy, sóvárgás mellett, amig csak le nem jár.

Hogy olyan rideg fel sem vevést tapasztal, hát lassanként kényszerül is a magányos asszony résztvevőbb barátokat keresni. Próbálja megszólaltatni a zongorát, majd meg könyvet vesz elő, beszélnek is azok mind hozzá, de mihaszna, ha most meg ő nem tud figyelni rájuk. Panaszokodik: — Ti mind idegenek vagytok, a lelki másommal szeretnék találkozni, aki ugyanazt érzi, amit én! ugyanannak a bánatnak borulatával gyászoló, annak a vágyódásnak kinjával égő. Az ő szava az én szavam, az ő könyve az én könyvem. Őt keresem . . .

Tekintete kutatva roppen a szobán keresztül és akkor megáll hirtelen, szinte dermedően egy pontra fagyva. Büvölet igézi már, nem szabadulhat. Ime, élő alakok beszédét hallja, mozdulásait látja jól.

— Ah, kedves barátnóm, ön az?

Igen, a művész álmaiban feltámadt nemes római urnó ott ül a nyitott tornácra; az utolsó alkonysugár bágyadtan világítja meg tiszta, szép arcélét s bájos hajlásu nyakának, fődétlen aranyperces karjainak fehérségét. A lábainál vén rabszolgáné gunnyaszt, ennek az arcán nem hiába sok a ránc; egymásba szövődő vonásaik valami furesza, torz érzelmegyűlést irnak le, az alázatosság megadása, szövetkezve sunyi esufondárossággal, száanalom is, káröröm is talán, amit alig győz már lakattal a fogatlan száj bezárni, hogy szavakban ki ne szabaduljon.

Az urnó szemeivel a távolban, messze, messze jár, bolyongón, fáradtan, nyughatatlan, bizonytalan kereséssel, visszavisszamaradón, meg megint ujrakelően, hajszoltan, mint az üldözött madár. Egy pillanat és tovább nem is bírja ereje már,

Hölgyek figyelmébe!

Ajánlja magát gyakorlott budapesti

**arc, kéz, (manikűr)
hajápoló s hajfestőnő.**

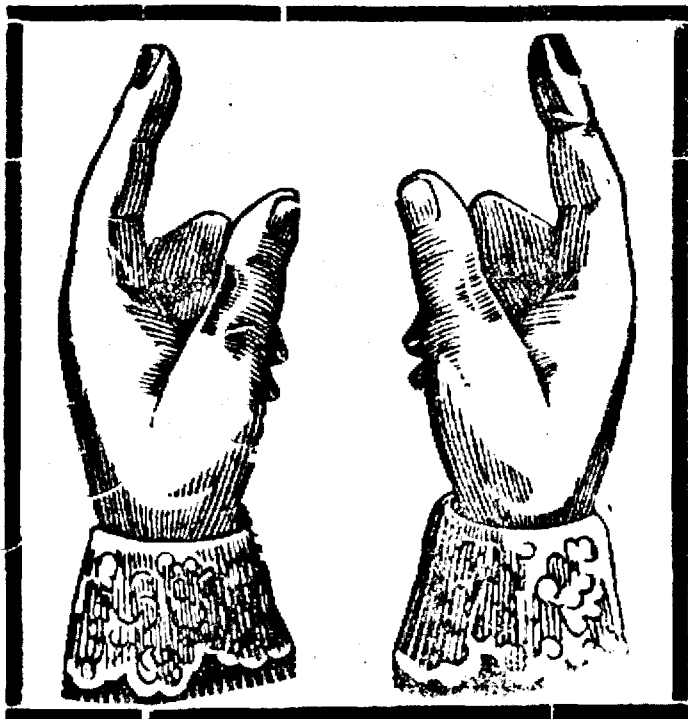
Házhoz is megy.

Szives pártfogást kér

Varga Jusztine

Arad, Forray-utca 3. sz.

I. emelet (jobbra), ajtó 9.

S tépott palástján sirva eltűnődhet
A tiszta álmok számüzött királya.

Oh adj erőt, hatalmas Istenem,
Hogy hinní tudjon kétkező szívünk;
Oh adj erőt viselni az igát,
Amely a titt roskadva görnyedünk.
Ne nyiljon ajkunk vádoló panasza.
Csendüljön fel szelid husvéti ének.
Egy gondolatban forrjon össze lelke
A büszke urnak és koldus szegénynek.

Add, hogy ne légyen máma senki bus,
Ne légyen köztünk kétkező Tamás,
Hiszen az Ige sírja nyitva áll.
Hiszen már itt a nagy feltámadás.
Meváltó-eszme győzedelmi napján
Ne sírjon senki kifosztott kebellet;
Tusázó emberek, egy pillanatra
Pihenjen hát a harc... Föl a Szivekkel!

Kárpáti Aurél

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

Egy néhány példa a kivándorlás rejtett okairól. —
Egy ember, ki százakat vonz maga után. — Az er-
kölcsei okok. — Meg kellene figyelni a kivándorlást
erről a fontos oldaláról is.

Aki figyeli az amerikai kivándorlás hullámzásait, hol neki-
lendülését, hol alábbszállását, évszak szerint való ingadozásait,
sokszor szinte epidémiaszerű elterjedését egyes vidékeken, me-
lyet tulajdonképen senki sem tud megmagyarázni: miért ke-
letkezett, miécsoda erő mozgatja? . . . lehetetlen annak meg nem
látnia, hogy ezt a mozgalmat a társadalmi, gazdasági viszony-
nyon kívül még egyéb dolgok is irányítják, kezdeményezik és
fejlesztik, — olyan dolgok, melyekre kevés vagy semmi figye-
lem sem fordítatik akkor, mikor a megyei közigazgatás hiva-
talosan indul neki megkeresni kerületében okát annak a kiván-
dorlásnak, mely megtizedelte községeit.

Alkalmunk volt például megfigyelni azt a népünk gondos-
kodására is igen jellemző dolgot: hogy bírja rá egy alapjában
véve dologkerülő egyén a falu nagyrészét arra, hogy kivándo-
roljon és megkísértse azt a nagyobb szerencsét, mi odakünt
vár rá. A falu gazdaságilag egyáltalán nincs rászorulva a kiván-
dorlásra és nem is gondolt rá mindaddig, míg egy példa von-
zani és kísérteni nem kezdte. S ez a példa az, a falu első
helyén épített ház volt, melyet alig pár év múltán a falu egyet-
len kivándoroltja készített magának. A ház csudájává lett a
falunak s a homlokzatán a büszke felírás: „Amerikában szer-
zett pénzen építette” stb. szállóigéjévé az embereknek. A tū-
neményesen gyors emelkedés megbabonázta az embereket s az
a falu, mely előbb álmában sem gondolt Amerika felé, fanati-
kus hívője lett annak. Evek múltán több ilyen amerikai ház
emelkedett a faluban. De mit ér az, ha tíz ember boldogul és
a nagyobb rész elveszti azt is, a mije volt.

A nagy, általános gazdasági okokon kívül, melyek egyete-
mesen és bizonyos rendszer szerint hatnak, fő indítóereje a
kivándorlásnak rendszeresen valami ilyen helybeli, szűkkörre szorit-
kozó esemény, mely ugyyszólván falunkint más-más jellegű, de
végeredményében egyugyanazon célnak szolgál. Olyan kiván-
dorló, ki indulása előtt számot vet itteni megélhetésének lehetősé-
gével s a remélhető keresettel és megszámlolja az Újvilág
nyújtotta kereseti anyagot, valóságos mérleget csinál és tisztán
csak ilyen egészen józan, minden kalandos iz nélkül való szem-
pontok készítetik, hogy a kivándorlók hajójára üljön, — ilyen
kivándorló igen kevés van. Hisz ha minden kivándorlónk ilyen
alapkön indulna el, a kivándorlás nem nemzeti csapás, hanem
áldás volna. A mi kivándorlóink legnagyobb része valóságot
nem ismerve, egy álomországba indul neki. Kimegyen
nem azt mondja dolgozni — szerencsét próbálni. A nép szemé-
ben Amerika a szerencse hazája elsősorban. A váratlan és a
meglepő dolgok világa. A paraszt ezt látja csak belőle. Tudja,
hogy ez vagy az hány év alatt merüni földet, pénzt szerzett
magának, rendszeren rövid idő alatt és mivel azt is tudja, hogy
a mindennapi munka nem keres és gyűjt ilyen gyorsan —
nincs más mit hinnie, mint a szerencsét, mely az Újvilágban
sokkal otthonosabb, mint nálunk.

A magyar ember sok tekintetben házard természetű. A
szerencsejátékokat ósidóktól fogva kedvelte. Bele tudott merülni
annyira, hogy beleveszett. Számptalan kis és nagy példát le-
hetne ezekre felhozni. Kalandor természetű sohasem volt a
magyar, de a szerencsét megpróbálta még akkor is, mikor az

nem bizonyos. Az amerikai kivándorlás egyik igen jellemző
tünete magyarjaink illetén gondolkodása. Aki azt hiszi, hogy a
kivándorlás szigorúan az anyagi szükség folyamánya, az na-
gyan csalódik. Csak meg kell nézni, egy kivándorló hajón, ha
szép idő van, otthoni szokás szerint a napon sütkező ma-
gyarokat. A kép egyáltalán nem tesz szomorú, vagy esüggasztó
benyomást. A kivándorló arca nem tükröz vissza semmi félel-
met, aggodalmat a jövő iránt, legnagyobb részük mosolygó,
viceekre hajlandó s van rajtuk valami naiv vonás, mi azt
mutatja, hogy milyen bizodalommal néznek Amerika felé.
Mennyire beleélték magukat.

Ezer és ezer szálból van összefűzve a kivándorlás kér-
dése és a legtöbbje ezeknek a szálaknak morális jellemű.
Annak a tisztviselői karnak, mely a kivándorlás dolgát nálunk
megfigyeli és lebonyolítja, száz szemének és különösen az ilyen
titkos, belső okok meglátásában kiváló érzékének kell lenni.
Különbben a dolog rideg paragrafus-munkává hanyatlik, minek
nincs semmi összefüggése a valósággal és az étellel.

Milyen becses és tanulságos kincs volna az, ha az évtize-
des kivándorlást ilyen szempontból és esetről-esetre, rendszeren
megfigyelik s a megfigyeléseket egybegyűjtve megőrzik.
A tanulságok miécsoda halinaza rejlene abban. És milyen kevés
fáradtsággal megeshetett volna ez. Szinte önként kínálkozik rá
a legalkalmasabb organum: a községi jegyzőség és előjáróság.
Olyan szerv mind a kettő, mely személyesen ismeri a kiván-
dorlót, viszonyait, közel áll hozzá minden tekintetben és való-
színűleg minden kérdés nélkül tudja: mi hajtja ezt, vagy
amazi az új világba? . . . Tudja, de az ma feledésbe megy mind.

Az a magyar, ki kivándorlason töri a fejét és mások sze-
rencsével biztatgatja magát, az már lelkiileg betege a kiván-
dorlásnak. Gyógyítani lehetne, de még ezideig nincs
eszközünk rá.

S ha ilyen vajudó pillanatban utjába botlik egy kiván-
dorlási hiéna — a veszedelem kész. A magyar leghamarosabban
megy . . . Sokat lehetne a kivándorlási ügynökök dolgaról
írni. Ez ugylátszik kipusztíthatatlan rákfenéje a kivándorlás
kérdésének.

GYERMEKÉSZ.

Alkonyodik, csipős szél fu.
Országutján ott ögyeleg
Dideregve rossz ruhában
Hat-hét éves szurtos gyerek.

Körültekint, majd meg felnéz
A csillagos, tiszta égre
S fülét odaillesztgeti
Egy telegráf-duchoz végre.

Csak hallgatja áhitattal
A duo mint zug, zsibong, rézeg
S nem bánja, hogy a hidegtől
Majd lefagynak a kis kezak.

Csak figyel, csak hallgatja.
Ajakán nincs egy árva szó.
Amíg végre felijeszti
Egy elkéssett átutazó.

Megszólítja: Este van már.
Mi dolgoz van itt teneked?
„Nem mehetek, mond a csöppség.
Várom még ma izenetet.”

És kitől vársz? — „Az anyámtól.”
Hol van anyád? — „Fent az égben.”
Tudom, hogy most karácsonyra
Ajándékot küld majd nekem.

Elküldi majd itt a dróton.
Amely nyulik véges-végig.
Amíg felér jó anyámhoz.
Fel egész a magas égig.

Nem fázom én, itt maradok.
— Egyre csak azt hajtogatja —
Nem lehet, hogy édes anyám
Kalács nélkül éhen hagy ma!”

Feléki Sándor.

**Alapított
1845.**

**Alapított
1845.**

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító

férfi, fiu és leányka ruhatelepe

ARAD.

Elősmert

legjobb minőségű áruk.

Külön osztály mérték szerinti megrendelésekre.

Szabott ár!

Szabott ár!

holtfáradtan, lankadtan, gyáván hull le szárnya, feje meghajlik s ajaka az asszony, a szegény, megalázott asszony beszédére nyílik meg, asszonytársa, a rabszolganő előtt.

— Sokáig tiltám magamnak, hogy észre is vegyem gyanusan elejtett szavaidat, kétértelmű megjegyzéseidet Urszula. A szemem elfordítottam tőled, hogy ne olvashassak az arcodról, hogy a tekinteted ne beszéljen én hozzám. Nem akartam tudni a szégyenletesről, a méltatlanról. Futottam előlük, hogy a magam méltóságát védjem. Oh! hogy érnem kellett mégis e perccel, vereséget, legyőzetést saját magamon, éreznem kellett gyöngeségem tudatát, amidőn hozzád folyamodom, előtted állok, a szavaidat lesem, rut, lepeses szádból a szennyes szavakat. És unszolok, hogy csak beszélj, beszélj; hol jár, kinél van most Aurélius, a férjem. Mit láttál? Mit hallottál felőle? Urszula! Ugy legyen az életed kedves, hogy semmit is abból, amit tudsz, most el nem hallgatsz!

A vén asszony ültében is olyan ugra-bugra tánemozdulót tett hirtelen. A felszabadult rabbilincs hullásának gyönyöre volt abban.

— Oh, nemes urnóm! isteni Kornélia, ne félj, hogy bármi is megghiányosítanám tapasztalásid teljes mivoltát, avagy, mikor kellett már egy asszonyt halállal fenyegetni azért, hogy beszéljen. Mindent elédbe tárok. Hát halljad: A te férjed most, ép ez órában a szép Szemirámisz asszony lábainál hever ...

— Ah, Szemirámisz. Így hívják a kedvesét.

— Igen. Mindenki csak így hívja. Távól provinciákról jött, tizféle idegen nyelvet is beszél, tizféle nemzet ruháját is hordja, szokását is tartja, no persze egyikből sem a szemérmetes és dicséretes. Azt mondják, bolondító amikor egyiptomi táncokat lejt, amikor rózsaszóró bujasággal kelletti szép testét a Kelet misztériumaiban. Hárfázni az Észak tünderei tanították, s ahogy Ovidiusz verseit szavalja, élővé, meleggé teszi a gondolatot, aminek jobb lenne a betübe veszni.

Vajmi sok hát az ő fegyvere férfiak ellenében, vajmi nagy az ő tudománya, a győztes, diadalt ülő tudománya mindenek felett.

Kornélia felállt, egy acéltükörben megnézte jól finom, üde szépséges arcát, istennői természetét, csak aztán fordult a rabszolgálóhoz.

— A tudománya, mondod, oly igen nagy az idegen asszonyoknak.

— Ugy van. A tudománya nagyobb a szépségénél is, asszonyom.

Kornélia panaszosan felsóhajtott.

— Oh, Urszula engem nem tanítottak rózsaszóró, tánera, ujjaim alatt nem zeng az ezüsthárfa bővülő varázslással, az én ajkamon nem tud lánggra kelni a poéták isteneket érző gyönyörűsége. Milyen nyomorult, szegény, ügyefogyott is vagyok én! Minden szépségem, ifjúságom, gazdagságom mellett!

És Kornélia ekkor már sirt, sirt nagyon s csak úgy fél-füllel hallgatta Urszula vigasztaló szavait.

— Édes urnóm! A szépség és gazdagság még mindig van olyan termőfa ami mellet nem halhatsz éhen. Lásd, a világban mindent áron vesznek, áron adnak. Szemirámisz asszony se nem dus, előkelő ház leánya, se nem tekintélyes férfi felesége, hát ő kincseket vált egy mosolyával, csókjával, ezüst hangja hízogásával, ringó teste virághajlásával. A férjed pénzt szór mindezeknek a gyönyörűségeért, te adjál pénzt a hasznáért. Szemirámisznál minden eladó, mindenkinek ...

— Urszula! Te örült vagy és vakmerő. Azt akarod mondani, menjek el ahhoz a feslett asszonyhoz, tanuljam el a tudományát, hogy magamat hozzá hasonlóvá tegyem.

— Nemes urnóm, miért beszélnek többet, miután te magadtól mindent olyan szépen kitaláltál. — Van elég aranyad kéznél.

Kornélia egy kis ládikára mutatott.

— Vedd. Érezheted a súlyát. Kornélia nem lesz fősvény tanítvány. Szemirámisz asszony megtudhatja.

Sietve, bujva, illanva, lapulva hagyta el a két asszony másnap a házat, apró, sötét utcákon, befedett arccal, burkoltan kerülgetve, szökődösve iramlottak tova, zagyva tömegek közé ékelve, lökdösve vagy magányos sikátorokon tébolyogva, míg messziről hívogató rózsza, sáfrányillat meg nem mondta nekik, hol lakik Szemirámisz asszony.

Kornélia kábult némaságából alig eszmélt az első pereekekben, Urszula beszélt azonban helyette, meg az a ládika arany, amit Szemirámisz lábai elé dobott, érthető szólással:

— Urnóm hallotta híredet, bűbajos Szemirámisz, muzsák kedveltje, Apolló arája, te, és vágyódása támadt megismerni közről a Szépnek mesternőjét a tanítvány kész bizodalomával Rajtad áll, jeles Szemirámisz, első és utolsó legyen-e ezen látogatásunk, szép baráti szavunk, vagy bőséges folytatást ígérő. Szemirámisz felkacagott s belemarkolt az aranyba.

— Akár téged is megtanítalak jó anyóka a ninivei csáb-tánra. Amit az istenek kegyelméből nyertem, nem szokásom azzal irigyen rejtőzni.

— Asszonyom! Figyelj!

Szálló órák, napok. Mindenik tapasztalása új báj, szépséget adó, amivel asszony nagyra növelheti a férfi szenvedélyét.

Szárnyaló naprahívás. Tűz a szóban, csábítás a mozdulásokban, titokzatos vonzás a dal zengésében. Még a ruha redőiben is mindig új, tetszetős kellem. A minden nap újra születő Vénusz, ez a minden nap új és másforma asszony, csodás fortélyaiival az örök izgatásnak. A bachanszó, aki józanul ittas, a

Főnixsz, mely az újraéledés tudatában ég el, a Szfinksz, amely soha nem árulja el talányait.

Kornélia szorgalmas és értelmes tanítvány volt, vele született bája és intelligenciájával nem volt nehéz a tőkély-ragyogásába vonni gazdag tehetségeit, s ő mihamar fölébe emelkedett a többi előkelő asszonyoknak, a művészi szép kisugáratásában.

Tibullus Rufus, az öreg katona, tiszteletreméltó nagybácsi, aki már hét ország szépségét meguntta, amidőn szerencsés volt őt szűk családi körben látni, mint lejt az egyiptomi Izisz táncot, megesküdt minden honi és külföldi istenekre, hogy eddig ő nem is élt, csak árnyéka bolygott ideleinn. Valérius a poeta még épen annyit verset irt egy ellesett, kihangzó dala hallatára, hogy ha a pergamen tekeréseket egymásután folytatólagon összeillesztenék, körül lehetne velök keríteni a várost.

Kornélia boldog volt. A jelen fényességében elveszett a mult keserősége s a jövő mindentadó kincseivel tárult eléje biztatón.

A férje valóban több időt is töltött most otthon, mint ezelőtt, ha zenélt, dalolt Kornélia, hízogó bókokkal dicsérte a hangja csengését, finom ujjai játékát a hárfán és egyszer azt is mondta barátainak, hogy a feleségénél szebb, kellemesebb asszonyt nem ismer egész Rómában.

Oh, virágok nyílásával teljes napok! Amikor a nő odaadhatta mindenét, amivel csak bír az ő urának; a szellemét, a teste báját, de legfőképp az ő hűségét, őszinte szerelmét. Miért, hogy el kellett ezeknek mulni ...

Egy este, úgy mint régebben, Urszulával együtt üldögélt Kornélia a tornácra férjét várva napalkonyat óta. Már ledobta biborköpenyét is Hélios, gyászos sötétség fektette meg a várost. Kornélia ajakáról elszállt egy sóhajtás, melynek értelmét a vén Urszula olyan jól tudta.

— Nem jön! ... Hát újra nem jön! ...

Valami vigasztalót szeretett volna mondani a hü eseléd, valami jó szándéku ferdtetését a valónak, amiért a magasságos istenek kegyére méltó minden bűnös, tőkéletlen halandó.

— Fontos állami ügyek lehetnek ... Sürgős megbizások ... A hon java kívánja ... Légy nyugodt asszonyom ... No lám! Valaki jön is már a kerten át. Izenetet hozó. Ki lenne más? ...

Urszula már futott is a küldött elé, hogy maga nyujthassa át urnőjének, a fantáziáját igazoló levelet.

— Olvasd, asszonyom! ...

Azon a pergamenlapon pedig a Szemirámisz asszony takaros betűi ékeskedtek, összefoglalásukban ezt az értelmet adva ki:

Tiszteletreméltó Kornélia! Ne busulj a férjed után, ha bizonyos ideig nem látnád is.

HUSVÉT.

Ott fön a néma, véres Golgothán
Az ünnepreggel bontja bibeát.
Izzó sugár verődik szerteszt,
Aranyfény reszket völgyön, halmon át.
S míg nézem, nézem szóltan elmerengve,
A lellem fájva, busan összerездül
S eszembe jut a rettentő tanulság
A háládatlan, gőgös emberekről.

Az élet utján szertehull a köny
S beissza gyorsan a futó homok,
Amit közöttünk járva ejtenek
Kivérzett szívü, bus apostolok.
És most is úgy, mint ott a Golgothánál
Véresre tépve hallgat az Igazság,
Mig foszlányokra szaggatott ruháját
Hivalkodón árulja földi gazság.

Hamis eszmény után futnak ma is,
Önzés, hiuság mindenütt a cél
És összeroppa a nyomás alatt
Az is, kinek a lelke vert acél.
Ah, nincs menekvés, nincs sehose védpart,
Bukik, ki szembeszáll a forgataggal;
A Judás-csóknak kincs ma is a bére
S a dal csupán erőszakot magasztal.

Rajongás embere hiába küzd,
A bün tanyáz elfoglalt birtokán;
Erős a gyengét porba sújtja le ...
Miért áll hát kereszt a Golgothán!?
Hiába integetnek büszke célok,
Az élet azt valóra úgy se váltja

A KEZET

3
NAP ALATT

„MOLLY“

BÁRSONYPUHÁVÁ
ÉS
HABFEHÉRRÉ TESZI.

Elsmerő levelek

TORV. VÉDVE.

TORV. VÉDVE.

Kitűnő hatású

Egy üveg ára 1 korona.

„MOLLY“

Egy üveg ára 1 korona.

KÉZFINOMÍTÓ

Tekintetes Hánzu Nestor urnak Arad.

Az ön által készített és forgalomba hozott „Molly“ kézfinomító szert — eredeti csomagolásban — tüzetesen megvizsgáltam és abban ásványi mérgeket vagy maró alkatrészeket nem találtam, amiért is az Ön által nekem bemutatott „Molly“ kézfinomító szert közegészségügyi szempontból teljesen kifogástalan minőségűnek jelentem ki.

Budapest, 1909. március 19-én.

1942

Dr. Telbisz János,

kir. keresked. törvényszéki hitelevgyész.

Tek. Hánzu Nestor urnak
droguista

Arad.

Az ön által készített Molly kézfinomítót hosszabb időn át használván, elhatároztam, hogy ezen kiváló minőségű bőrtfinomító és ápoló szert a jövőben állandóan használni fogom. Felkérem tehát, szíveskedjék részemre újból néhány üveget küldeni.

Arad, 1909. március hó 10-én.

Tisztelettel

úrv. Andrányi Károlyné.

Tek. Hánzu Nestor urnak
Vörös Kereszt Drogéria

Arad.

A Molly kézfinomítót megkaptam és örömmel tudatom, hogy annak kitűnő hatása valóban megjelent, már az első használat után a kezeknek bámulatos puhaságot és fehérséget kölcsönöz. Szíveskedjék részemre utánvét mellett még 4 üveggel küldeni.

Mácsa, 1909. március 7-én.

Tisztelettel

Cselkó Árpádné.

Igen tisztelt Hánzu ur!

Hálával tartozom Önnek, amiért felhívta figyelmemet a Molly kézfinomító szerre. Mondhatom, nagyon megvagyok elégedve az eredményével s azóta folyton csak e kellemes és kitűnő hatású szert használom — a kezét már rövid használat után finomná és fehérré teszi. Azonkívül a hideg szél nem repeszti fel többé a bőrt, bárkinék is a legmelegebben ajánlhatom.

Zaránd, 1909. március hó 11-én.

Kitűnő tisztelettel

Szalay Imréné.

Tek. Hánzu Nestor urnak
Drogéria a „Vörös Kereszt“-hez

Arad.

Az ön által feltalált Molly kézfinomítót kiváló jónak találom és ezentul csakis ezt fogom használni.

Arad, 1909. március hó 13-án.

úrv. Jakabfy Zoltánné.

Tek. Hánzu Nestor urnak
Arad.

A múlt alkalommal ön által ajánlott kézfinomító kitűnően bevált. Kaldjón részemre utánvét mellett 3 üveggel.

Szekesut, 1909. március 3-án.

Tisztelettel

Friedrich Istvánné.

Tek. Hánzu Nestor urnak
droguista

Arad.

Az ön Molly kézfinomítója teljes megelégedésemre szolgált, igen kellemesen puhit és fehérit, miért is ismerőseim körében szívesen fogom ajánlani.

Budapest, 1909. március 4-én.

Papp Lente.

A „MOLLY“ kézfinomító vidékre szállítva 3 üveg rendelésénél ingyen csomagolás és bérmentve. Aradon kapható: gutori Földes Kelemen, Vojtek Kálmán, Kárpáti János gyógyszerész urnaknál és a készítőnél,

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogéria

Arad, Weitzer János-utoza 2. sz.

A VASÁLARCOS.

(Részlet a „Rejtelmes történelmi alakok“ című munkából.)

írta: KARRA GYÓZÓ.

A vasálarcos problémájával eddigelé 50-nél több író foglalkozott, nagyterjedelmű munkákban kísérelvén meg világosságot hozni e rejtélyes alak történetébe. Minden egyes kísérellet még bonyodalmasabbá tette e problémát s mióta regény- és drámaírók is tollukra vették e szerencsétlen ember történetét és annak keretében a szentimentalizmus zománcával burkolták be ez ügyet, azóta a legképtelenebb s felette kalandos állítások kerültek forgalomba a vasálarcosról. Ezek tömkelegéből mint száraz tényt a következőket állapíthatjuk meg, amint azt feljegyezve találjuk Etienne du Juncának, a Bastille-ban szolgálatot teljesített királyi hadnagynak feljegyzéseiben, melyek 1690. október 10-étől 1706. szept. 28-áig terjednek s jelenleg a párisi árzenál-könyvtárban őriztetnek.

„1698. szept. 18-án, egy esütőtűki napon, délután 3 órakor Bénigne d'Auvergne de Saint-Mars, a Bastille új parancsnoka, aki előzőleg Pignerol, majd a Szent-Margit és Honorat szigetek parancsnoka volt, új állomása helyére megérkezett. Gyaloghintóban egy öreg foglyot hozott magával, akit már Pignerolban is őrzött volt, akit alarc alatt tartott s akinek nevét soha sem említették. Miután a foglyot a gyaloghintó elhagyása után az éjszaka beálltával a La Basinière torony első szobájába elhelyezte, esti 9 órakor én személyesen, támogatva de Rosarges urtól, az egyik tisztől, akit a parancsnok ur magával hozott, őt egyedül a La Bertaudière torony harmadik szobájába vezettem, mely szobát a parancsnok ur meghagyásából néhány nappal előbb minden szükségességgel felszereltem. Ezt a foglyot de Rosarges ur fogja kiszolgálni s őrizni, s ellátásáról maga a parancsnok ur gondoskodik.“

1700-tól kezdve másik két emberrel együtt őrizték a titokzatos foglyot, aki 5 évet töltött a Bastille-ban. 1703-ban ugyanis du Junca naplójába a következőket írta: „Hétfőn, november 19-én esti 10 óra felé az ismeretlen, mindenkor fekete bársonyalarcot viselő fogoly, akit a parancsnok ur Szent-Margit szigetről való ideérkezésekor magával hozott volt s akit már régóta őrzött volt, miután a mise befejeztével kissé rosszul lett, anélkül, hogy komolyan megbetegedett volna, meghalt; előtte való nap meggyónt várunk papjának, Giraut urnak; a haláltól meglepetve nem vette fel az utolsó szentséget, de a pap közvetlen halála előtt szívére beszélt és az ismeretlen, annyi idő óta elzárt fogoly kedden, nov. 20-án délután 4 órakor temet-

tetett el a Szt.-Pál plébánia temetőjében. A halottak jegyzékében szintén ismeretlen néven lett bejegyezve. A jegyzéket de Rosarges őrnagy és Reilhe orvos irták alá.“

Egy későbbi kelettel ezt írta du Junca: „Azóta megtudtam, hogy a halottak jegyzékében Marchiol urnak nevezték s hogy temetési költségekre 40 livrest utalványoztak ki.“

Ennyit ír a titokzatos foglyóról du Junca. Fenmaradt továbbá a foglyóról szóló halotti bizonyítvány, melyet 1871-ig a párisi városháza levéltárában őriztek, ez évben azonban tűzvész folytán elpusztult s következőleg szólt: „1703. nov. 19-én Marchiol körülbelül 45 éves korában a Bastille-ban meghalt; holtteste ugyanezen hó 20-án a helybeli Szent-Pál plébánia temetőjében Rosarges urnak, a Bastille őrnagyanak és Reilhe urnak, a főorvosnak jelenlétében, akik e bizonyítványt aláírták, eltemettetett.“

Ezek a feljegyzések csak nagykésőn kerültek nyilvánosságra, mikorára az alarcos fogoly kérdése már-már megoldhatatlan problémává fejlődött volt. Midőn 1789. július 14-én Párizs felkelő népe a Bastille-t elfoglalta, sokan azt remélték, hogy annak levéltárában felvilágosító iratokra fognak akadni; de csalódtak, mert a foglyok jegyzékét tartalmazó kötetből a 120. lap, mely valószínűleg a vasálarcosra vonatkozott, már hiányzott s kitűnt, hogy ezt 1775-ben vágták ki, midőn az akkori miniszter a vasálarcosra vonatkozó összes iratokat a miniszteriumba vitette.

Ez időtájt már valóságos legendakör keletkezett az alarcos személyéről s annyi kalandos és a képtelenségbe átesapó kombináció, hogy e rejtélyes alak önkénytelenül is a közönség legnagyobbok érdeklődésének középpontjává vált. E kombinációk néhányáról a következőkben számolok be:

Az első, aki említést tesz a különös foglyóról, Erzsébet Sarolta, orleansi hercegnő, XIV. Lajos sógornője volt, aki 1711-ben azt írja egyik levelében, hogy a Bastilleban éveken át egy fogoly volt, aki állandóan alarcot viselt. Szerinte a fogoly egy angol lord volt, aki Vilmos angol király ellen lázadást szított. Negyven évvel később adta ki Voltaire „XIV. Lajos kora“ című munkáját s ebben 6 említi először alarc helyett a vasálarcot. Azt írja ugyanis: „Néhány hónappal Mazarini halála után egy a maga nemében páratlan esemény történt, melyről a történetírók eddigelé mitsem tudtak. Nagy titkon egy fiatal fogoly, aki a középkerületnél valamivel nagyobb volt, gyönyörű arckifejezéssel bírt, Szent-Margit szigetének várába záratott. Ez a fogoly utazásában alarcot viselt, melynek álla acélrugókból volt szerkesztve, úgy, hogy azt arcán viselve enni tudott. Ki volt adva a parancs, hogy meg kell őt ölni, amint alorcáját levetné. Szent-Margit szigetén maradt, míg egy megbízható tiszt, Saint-Mars, Pignerol parancsnoka, aki 1690-ben

Aradi és csanádi egyesült vasutak

Gurahonczí czeментgyárából.

Sürgönczim: Czeментgyár Gurahonez.

Gurahonezi portlandczeментet, mely a magyar mérnök és építész-egylet által megszabott normáliákat 60—70%-kal felülmulja, lassan vagy gyorsan kötő minőségben, rendkívül finoman örölve, felelősség mellett szállít az

aradi és csanádi egyesült vasutak

gurahonczí czeментgyára

lett a Bastille parancsnoka, érte jött s őt oda átvitte. Louvois márki meglátogatta a foglyot, mielőtt Szent-Margit szigeteről elvezették s állva beszélt vele s nagyrabesülést tanúsító tisztelettel viselkedett irányában. Rendkívül előzékenyen bántak vele; ő maga nagyon kedvelte a finom fehérneműs esipkéket; ügyesen gitározott s részvényt keltett pusztá hangjával, noha nem igen panaszkodott és sejtetni sem engedte kiletét."

Pedig éppen kiléte érdekelte mindenkor a világot s most, hogy Voltaire fantáziája ennyire kiszínezte ez ügyet, szintén vetélkednek az egyes írók, hogy minél romantikusabb történetet irhassanak a Bastille foglyáról. Voltaire-re támaszkodva egy angol történetíró azt akarta bizonyítani, hogy a vasálarcos XIII. Lajos nejeinek, Osztrák Annának törvénytelen gyermeke volt.

Luchet francia író ugyanezen a nézeten van s a gyermek atyja szerinte Buckingham angol herceg, akiről egykoru memoárok megírták, hogy tisztelője volt Annának.

Saint-Mihiel francia tudós Orleansi Erzsébet Sarolta levelei alapján azt iparkodott bebizonyítani, hogy a vasálarcos Osztrák Anna és Mazarini szerelmi viszonyának törvénytelen gyermeke volt.

A legromantikusabb mesét Jean Louis Giraud Soulavie bocsátotta világgá, aki mint Richelieu marsall titkára 1793-ban adta ki urának emlékiratait s ezekben a vasálarcosról állítólag annak nevelőjének feljegyzései után azt írja, hogy a vasálarcos XIV. Lajosnak ikertestvére volt s nehogy később trónviszály keletkezzék ebből, a másodszülött ikert, aki az akkori orvosi tudomány szerint elsőnek fogantatott, nyomban születése után eltávolították s ez vándorolt álarcosva börtönről börtönre, míg végre 1703-ban a Bastille-ban meghalt.

Ez a mese tetszetős és megkapó volt. Fel is kapták; regény és drámairók egyaránt szentimentális bőbeszédűséggel írtak a szerencsétlen királyfiról, aki elég vakmerő volt ikernek születni. Idősb. Dumas Sándor e mesét tette „Le vicomte de Bragilonne” című regénye tárgyául, Fournier és Arnould ezt dolgozták fel 1831-ben a párisi Odeon színházban nagy hatást elért s a magyar színpadokon is sokáig a műsoron volt szomorujátékukban; ugyanezt tartalmazza Zschokke Henrik „Die eiserne Larve” című drámája; végül Rosier és de Leuven ennek alapján írták meg Thomasnak „Raymond” című operájához a szöveget. Michelet, a komoly történetíró, is felült e mesének.

Még csak két, e problémával foglalkozó íróról akarok megemlékezni annak feltüntetésére, hová nem vezet a kritika nélkül való történetírás és a kákharisnyáskodás. 1900-ban Loquin Anatole „Le prisonnier masqué de la Bastille” címen egy könyvet adott ki, melyben Moliere-t teszi meg a vasálarcosnak, holott tudjuk, hogy ez 1673-ban meghalt. Még ennél is nagyobb feltűnést és számandó mosolyt keltett Wagemann

Annának 1903-ban „Die eiserne Maske” címen megjelent könyve, mely szerint az álarcos az 1649-ben lefejezett I. Károly angol király lett volna. E könyvről azt írta egyik német kritikusa, hogy tulsok tiszteletet tanúsítunk az írója iránt, ha könyvét komolyan vesszük.

Nem érdektelen az a körülmény sem, hogyan hozták összeköttetésbe Napoleon személyét a vasálarccsal. 1804-ben Regnault Warrin négykötetes regénye felkeltette e probléma iránt a császár figyelmét, aki Tallayrandot és Maret bizta meg a kérdés tisztázásával, ami azonban ezeknek nem sikerült. Ennek ellenében azonban ez időtájt kelt szárnyra az a mende-monda, hogy Napoleon egyenes leszármazottja a vasálarcosnak. E monda szerint a fogoly még Szent-Margit szigeten a kormány beleegyezésével házasságot kötött a börtönben egy fiatal özvegygyel, aki drága pénzen meghozta neki ezt az áldozatos osztotta vele a börtönt. E házasságból egy fiú született, akit a sziget parancsnoka Korzika szigeten egy megbízható egyén nevelésére bízott mint valami „jó részről”, „de bonne part”, olaszosan „buona parte” származó gyermeket s e gyermek egyenes utódja Buonaparte Napoleon.

Jelenleg e probléma megfejtése körül megindult tudományos vita úgy áll, hogy két írónak van legtöbb követője s e kettő tudta leginkább plauzibilissé tenni állítása elfogadhatóságát. Ez a két író Habs Róbert és Bröcking Vilmos. Mindketten Matthioli Antonio Ereole személyével hozzák kapcsolatba az álarcost. Matthioli bolognai előkelő jogászcsaládból származott s 1640. dec. 1-én született. Megnősülvén Mantuába költözött s ott a herceg államtitkára lett s grófi rangra emeltetett; mint ilyen ő vezette a tárgyalásokat, melyek a herceg s XIV. Lajos közt megindultak aziránt, hogy Mantua engedje át Franciaországnak a Pó mellett fekvő fontos Casale várát.

Matthioli személyesen érintkezett ez ügyben XIV. Lajossal, de visszaélt a beléje helyezett bizalommal s elikkasztotta a vár átengedéseért neki kézbesített összeg egy részét, másrészt a spanyol kormánytól is megvesztegetve, elárulta ennek a tárgyalások menetét. XIV. Lajos mindezekért ravasz ügyességgel felállított kelepécebe esalta Matthiolit, akit 1679. május 2-án francia dragonyosok egy Turin mellett fekvő koresmában elfogtak s Pignerolo várában elzártak. Az elfogatását elrendelő írásos parancs e szavakkal végződik: „Senki meg ne tudja, hogy mi lett ez emberből.”

Bröcking Matthioli elfogatásának napjától kezdve kutatja úgy Saint-Mars parancsnokságának, mint a reája bízott foglyoknak történetét, kutatásainak eredményét egybeveti egykoru feljegyzésekkel, különösen de Juncaéval és igen ügyes érvelés, szellemes és majdnem megdönthetetlennek látszó kombináció

Victoriana

takarék és hitelintézet mint részvénytársaság

Arad, József főherceg-ut 2. (saját házában.)

Fiókinézet, Kisjenőn, saját házában.

Befizetett részvénytőke K. 1,200.000 Betétek ,000.000
Tartalékalap K. 1,000.000 Évi forgalom ... 170 millió korona.

Alapított
1887. évben.

Üzletköre:

Átvesz betéteket betéti könyvecskére kamatozás végett és azok után, amelyek 3 hónál rövidebb ideig vannak elhelyezve 4%-ot. 3 hónapnál hosszabbidőre elhelyezett betétek után a betett összeg nagyságához képest 4½% és 5% kamatot fizet minden levonás nélkül.

A 10%-os betétkamatadót az összes betétek után kivétel nélkül az intézet fizeti meg.

A pénztár állásához képest betétek felmondás nélkül is visszafizettetnek.

Leszámitol

v á l t ó k a t.

Előlegeket nyújt

értékpapírokra.

Jelzálog kölcsönöket

engedélyez ház- és földbirtokokra.

alapján arra a végkonklúzióra jut, hogy a vasálarcos nem lehetett másvalaki, mint Matthioli.

Habs viszont Linguet-nek a Bastille történetét tárgyaló, francia nyelven megírt művét németre fordítván s kiegészítvén, egy külön fejezetet szentel a vasálarcos történetének s ebben azt bizonyítja, hogy a Bastille ez érdekes foglya nem lehetett Matthioli.

Ez a két, homlokegyenest ellenkező eredmény amellet szól, hogy a probléma nincs még megoldva; sőt egy újabb megoldási eljárásnak képezi kiindulási pontját Habs cikkének befejező része, melynek értelmében: „A rejtély megfejtése talán nem is található ott, ahol keresik, t. i. a francia levéltárakban, hanem valószínűleg a Bastille irományaival együtt, melyeket a lengyel származású Dombrowski II. Sándor cárnak eladott volt, a szt.-pétervári császári könyvtárban van eltemetve.”

25 év előtt intézte Habs e felszólítást Oroszország történetíróihoz, de tudtommal ezek még maig sem reagáltak a német tudós szavaira.

Versek.

A neved . . .

A neved, őszintén bevallom,
Nem zengzetes költői név,
És mégis amikor kiejtem,
Csodás visszhang kél rá szívemben
És elfog a költői hév.

Az arcod, őszintén bevallom,
Nem volt s nem is lesz soha szép.
Mégis az üdvök-üdvét érzem,
Ha rám mosolyog az a két szem:
A csodamély, a csodakék.

A termeted, őszintén szólva,
Eszményinek nem mondható,
És mégis, amikor meglátom,
Valóra válik legszebb álmodom
S álomnak tűnik a való.

E költemény, őszintén szólva,
Nem méltó hozzád semmiképp,
De nekem mégis többet érne,
Mint Heine minden költeménye,
Ha neked szívem tetszenék.

Kék hegyek.

Fiam, te fiatal, te boldog,
Ha hívnek majd a messze orvok.
Tebenned gyul ki új pompára
Vágyó szívem hunyó, nagy álom.

Ó, kék hegyek! Ó, arany-álmam!
Én a jeleuton megálltam.
Most hi egy hang, zengő, igéző,
Mennék megint, de késő . . . késő . . .

Fiam, másom, feltett reményem,
Ág huzzon bár és tüske tépjen,
Típorjon a rassarku élet —
Menj, meg ne alkudj . . . te eléred!

Emil József.

Sirkőraktár és kőfaragóipartelep Arad Kossuth-u. 4.

Van szerencsém a tisztelt vevőközönségnek és építővállalkozó uraknak b. tudomására hozni, hogy **Aradon, Kossuth-u. 4. sz. házamban**

sirkőraktárt és kőfaragó fiókipartelepét

létesítettem, a melyben a legszebb kivitelű és legjobb minőségű márvány, gránit-, syenit-, labrador- és homokkőből készített

sir- és emlékköveket, építési-, disz- és lapkőfaragómunkákat készítek és elárusítok. Mindennemű e szakmába vágó munkákat, utándolgozásokat és csiszolásokat a legjutányosabb árak mellett végzek.

Fióktelepem a borossebes-menyházai ipargyártelepeim **kőfaragó munkáira, égetett mészgártmányaira és tüzifára** is a megrendeléseket közvetíti és készséggel jutányosan számított ár- és költségjegyzéssel szolgál.

A n. é. közönség pártfogását kéri

teljes tisztelettel

Mairovitz Emil.

**JELZÁLOG,
váltó és tisztviselői köl-
csönöket kieszközöi**

HERZOG SÁNDOR

**A R A D,
Weitzer János-utca 15.**

Telefon 376. sz.

1268

BESZÉLNEK A HALOTTAK!

Irta: Abrahám Ernő.

Mikor kilódult az édes apai házból, lehorgasztotta a fejét, és még csak tizenöt-tizenhat éves surján legényke volt Koesolay Fábián. A szárnyas kapu dörgött, a mint beesapta, de a nagy palotás ház tükrablakai vidáman csillogtak tovább is a téli napfényben, és nem esuklott el a mulatós nóta sem, mely hegedű- és zongorahanggal vegyes harmóniában kihallatszott az utcára.

A temető felé indult, a házfalak mentén mindenütt, és meg sem állt addig, míg bele nem ütődött az édes anyja sirkeresztjébe. A siron friss volt még a hantolás, az élő koszarucska drága pénzen vett lilomain nyoma volt még a szomorú hervadásnak, és alig rokkant meg a hó, mely a sirdombot első éjjel beeste. Itt leroskadt Fábián, és sírván, beszélt szaggatottan a fagyos hantoknak, nem is annyira a hantoknak, hanem azokon keresztül az édes anyjának, kit néhány hónappal ezelőtti kései kérészi, borongós napon, fehérre festett fakoporsóeskáiban ide lefektettek, nehéz földdel betemettek, és virággal be nem ültettek...

... Ott van a palotás házban a te megölöd! Tüzes a szeme és véres az ajka! Karja meztelen és arany kígyó tekerődzik a válláig. A te szent képeidet kidobhatta és aggatott helyükbe förtelmes bálványokat, szenteltvíztartód nagyot esőrront az udvar kövezetén, — anyáéskám, nem haragszik-e ilyenért az Isten? A te szép ágyaeskád a eselédzobába került, nem alszik benne senki, én akartam, de apa megtiltotta és mikor mégis akartam, rám ütött az öklével... Anyáéskám, hallod-e, mit beszéltek? ...

A nap lehanyatlófélben volt és Fábián arca megkékült a fagytól. Haját megkuszálta az esti szél s a szemébe csapta; hátra simította, a mint erre-arra tért. A temetőben össze-vissza álltak a sirkeresztek, ki fa, ki kő, ki vas, ki nagy, ki csöpp. A legesőpőbb talán a Fábián anyjái, se fiaska mellette — legalább egy kócos akác, mint a többi mellett, — de valamennyi fölé ugyanaz a szürke-kék ég borult, és rívgyorgott valamennyire vérvörös napszemével. És mikor már sokáig figyelt Fábián, de feleletet nem kapott, kissé fogvaogva inkább a réműlettől mint a hidegtől, de sokkalta hangosabban, úgy, hogy pár veréb tovarebbent a közelben gubbasztó fáról, beszélt ismét az édes anyjához.

... Anyáéskám, hallod-e, két koponyával magasabb náladnál, a karja fehér, mint a tej és kezén rózsásak a körnök... Haja ébenfekete és hosszabb, mint a szent Magdolnái, ki

ágyaeskád fölött esüngött, anyáéskám. Apa rámparanesolt, kezét esókoljak neki, anyáéskám, hallod-e! Sokan voltak a nagy szobában, ahol a zongora áll... Igaz, te nem is tudod, hol lakunk mi most?! Ott a nagy palotás házban, nyolc szoba nyílik egymásba, és a padló puha, mint az arcóm. Három katonatiszt is volt a szobában, körülvették azt, a ki két fejjel nagyobb náladnál, apa is alig ér a válláig, anyáéskám. Apát nem szereti, tudom, és apa mégis szereti, kedvét mindenben megteszi, ezüst tányérből eteti, pedig az az asszony mindig kineveti. Téged mindig ütött, anyáéskám, sohse bántja azt!... Mikor apa rámparanesolt, hogy kezét esókoljak, akkor, anyáéskám, te jutottál eszembe és sírva fakadtam. A tiszték nevettek, az az asszony pedig azt mondta apának: "Tökfejű ez a gyerek!" Apa megfogta a karomat, erőszakkal odavitt az asszony elé... Anyáéskám, véresre karmoltam annak az asszonynak a kezét!...

Itt elhallgatott és karját tiltólag emelte feje fölé. Szája pedig táva maradt, óvatosan hajolt a sir fölé és hallgatózott. Eleintén eltorzultak arcvonásai és a hold sápadt világításában ijesztő volt Koesolay Fábián. Rettenetes aggodalom lehetett, mely így elesufította. Homlokán verejték ütött ki és gördülésében minden csöpp ráfagyott az arcára...

De lassan-lassan elsimultak a torzvonások. Suttogó lihegés borzongott át a temető fölött, mintha beszélne valaki. És bizonyára beszélnek a halottak! Mert Fábián arcát bannosolyogta valami végtelen megnyugvás, — közelebb, még közelebb hajolt a hantához, — és mikor ajka érintette a szűztiszta fehér havat, ki merészeli tagadni, hogy anyjával esókolódzott Koesolay Fábián?!

Művelt emberek ellentmondanak egymásnak. Bölcsek emberek ellentmondanak önmaguknak.

Ha a komolyság megöregszik, unalom lesz belőle.

Legyünk mindenkor egy kissé valószínűtlenek.

A szorgalom minden rutság gyökere.

Az idők a történelemben csak anokronizmusaik által élnek.

Vének mindent hisznek, férfiak semmit sem hisznek, ifjak mindent tudnak.

Laendler Aladár

mindennemű puha s keményfa

termelése és kivitele.

Központ: Budapest, V. Nádor-utca 17. szám.

Gőzfűrészek: Arad, Breznóbánya, Kisjenő, Polonka és Szcurovicze (Galiczia).

Erdőkezelőségek: Beél, Nowostawcze (Galiczia).

Kádártelepek: Magyarországon, Szlavóniában, Németországban.

Képviseletek: London, Páris, Brüsszel, Milanó és Stuttgart.

Ajánlja továbbá aradi gőzfűrész telepén levő

csere és bükk hasáb tűzifáját

száraz minőségben, tömören kirakva, fél öl (2 ürméter) mennyiségtől felfelé; minden fél öl tűzifához egy köteg puhafa alagyújtó díjmentesen lesz kiszolgálva.

A LEGJOBB GYÓGYSZER.

Irtá: Tolnai Lajos.

A tisztujítás megtörtént s az én szegény apám minden vonalon megbukott.

Oh pedig mekkora volt a megye székhelyén az öröml! Még a rabok is táncoltak, mert a muzsikaszó három négy helyről is oda hallatszott.

Én akkor gyakornok voltam a főjegyzői irodában s így nekem mindent kellett hallanom, tudnom.

— Az öreg megbukott — jött be hozzánk az alispán ur kiveresedett, derült képpel. Hát minek is akart pénztáros lenni.

Dudorászott az alispán ur, megveregette a vállamat és azt tanácsolta, hogy ne legyek megyei hivatalnok, soha, de soha. Cudarabb nép a megyeinél nincs.

Kiment és üzent valamit apámnak.

— Tele van az alispán ur adóssággal — nem a megye a rossz — mormogta az öreg Vasas irnok.

— Ej, lépett be a főszolgabíró, egy hetyke, kevély fiatal ember. Samu, szegény öregedet levertek, de hát Fülöp Pali most házasodott, neki okvetlen hivatal kellett. Ellenőrségre mért nem pályázott apád? Igaz, az meg az én öcsémnek kellett. Majd a jövő vásárkor.

Még vagy négyen-öten jöttek be irodánkba s ugyanannyi tört döftek a szívembe.

Csak későn kerekedhettem haza.

Szüleimet — kik pedig szerették egymást, a legnagyobb veszekedésben találtam.

— Senkivel se tudtal kijönni — vágta oda a szót anyám kisirt képpel.

— Mindenkinek a váltóját csak nem írhattam alá. Eleget nyögöm most is.

— TARTHATTAL volna egy-egy jó Sándor napot.

Ezt apám egy özvegyasszony testvére mondta.

— Ti eleget dinom-dánomoztok — s mi lett a haszon?

— Az is más. Te összevesztél a plébánossal.

— Össze.

— Az alispánnal.

— Össze.

— No hát. A fele megye haragosod.

— De nem a gazemberségem miatt.

— A kire haraguszna — annak veszett hírét költik.

— Az az oka, hogy nincs ma vallás, nincs Isten. Tudod? De hát egy nő mit tud? Régen azt kérdezték: becsületes ember; ma — —? Ki pártjábéli? Utálatos világ! Maholnap minden jobb hivatalban egy-egy bajszatlan gyerek ül, hogy megházasodhassék.

Igy folyt ez, szemrehányásokkal, keserű vadaskodással.

Behallatszott a megválasztottak párthiveinek ujjongása, a sok vidám éljen, ez éljen, az éljen, sokáig éljen.

Az én szegény szülőim utoljára egymás vállára borultak.

— Sohse busulj, Samu.

— Csak fáj, hogy a becsület tőrőlrongynak se kell már.

— Nem úgy van tekintetes uram — szólalt meg az ajtóban Végh István eszmadia, a szomszédunk — a pénztáros választás nem sült el. Új választás lesz. Most hozza a fiam a hírt, egyenesen a főispán urtól, akinek én dolgozom! Csalás esett a dologban. Mégis jó, hogy vannak gazemberek. Így fordítja Isten hasznunkra a csalást.

— Hát, hogy volt, hát mint volt? Beszéljen hát Végh uram — szorongatta vidámódó szívvel apám a szomszéd ur kezét.

— Mást mondok tekintetes uram, az én paraszt eszemmel ajánlanék egy jó orvosságot.

— Mit? no mi legyen az kedves szomszéd?

— Anyám is közelebb jött s a kisirt szeméi esillogtak az örömtől.

— Tetszik tudni, hogy a feleségem híres főző a legelőkebb uraknál.

— Igaz.

— Ő remekel.

— Már az úgy van.

— Hát úgy eszeltük ki az öregemmel, hogy a szegény jó tekintetes urékat nem hagyjuk. Össze kell forrasztani a szét-tört láncszemeket.

— Hallod? biztatta anyám apámat, — ugy-e, hogy van még isten? minden jó nem veszett még ki az emberekből? Nem bizony. Mondja csak Végh uram, hogy lesz jó, mint lesz jó. Gyáva ám ez az én uram.

— Micsoda beszéd az?

— Ne hallgassunk most ide, elhoztam én a legjobb orvosságot. Nincs az a gazember, a ki egy jó vacsoránál be ne adja a derekát. Hizeleg, ölel, csókol, esakhogy le nem térdpel egy ize szerint való falatért. A kutya nem jámborabb, a harapós, mint a gazember, egy szépen megterített asztalnál. Adni kell egy két nagy vacsorát — akkor aztán jöhet a választás. Ide száll a madár ni — a vállamra.

— Kik a legnagyobb ellenségei?

— Mit akar azokkal Végh uram?

— Mit akarok? hát követem alásan le akarom verni a gonosztévőit. Sok rosszlelkű embert megjobbított már az én feleségem főztje, sültje. Nagy vacsorát ad a tekintetes urcsütörtökön. Meghívjuk a plébánost, az alispánt, a főjegyzőt, a nagyszájú Kovács Mátét Herecégfáról. Az annyi köszöntőt mond, ugy kidicséri a Gábor familiát, hogy csak úgy ragyog a dicsőségtől.

— Mond valamit Végh uram — mosolygott reménykedve szegény apám. Hát a főispánt ne hívnók el?

— Hogyne — de el ám.

A mit először tréfának vélték szüleim, később egész komolyan vették. Elhivatták a nagy főzőnét, megállapították a nagyszerű menüt, mi meg apámmal és néhány jó pajtásommal hozzáfogtunk a meghívók irásához.

Harminc-negyven előkelő embert meghívtunk a legfőbb ellenségekből.

Hát nem eljöttek? El, még a főispán ur is. Össze-vissza csókolóztak apámmal. Még sirtak is. Az első vacsora kitünően sikerült. A régi haragosok kiengesztelődtek, új frigyre léptek, s apámat elhalmozták a legnagyobb magasztalásokkal. Hogy ő egy Cató, egy Aristides, egy igazi — ezt már a főispán mondta — egy megyei kis Deák Ferenc.

Következett a többi vacsora is — sorra meghívtunk minden főbb választót.

Apám népszerűsége napról-napra emelkedett.

Anyámat azonközben minden nőegylet beválasztotta bizottsági tagjának. Így az asszonyok részére is kellett egy szép bankettet rendezni.

Jöttek a eszmadia, vargák, célmestereikkel és felajánlották, hogy egy nagy szerenáddal fognak tisztelkedni, csak új zászlót csináltasson apám és az ő számukra is adjon egy barátságos vacsorát. Ő lesz a képviselő és senki más. Azt a patikárust lecsapják. Igen megcsalódtak benne mióta képviselő lett, még drágábban adja az orvosságot, mint eddig. Csaló, le vele. Eljen a tekintetes ur.

Már most igazán nem tudta apám, hogy mit válasszon.

Anyám egyenesen kijelentette, hogy a pénztárnokságról most már ily körölmények közt tudni sem akar.

— Zsuzsi, Zsuzsi, nagyon fönt látsz!

— Te voltál mindig igen alázatos. A kinek a fejét az asztalfőre huzzák, ne dugja az asztal alá.

Nagyon jó kedvvel vette ezt apám.

Egy napon, mikor már igen közel volt a pénztárosság betöltése — egyenesen megírta a pártnak, hogy így, hogy úgy, s ez s az — hát meggondolja a dolgot — és eláll a pénztárnokságtól.

— No hát ez — kereken kimondom: nagy számárság tőled öcsém. Megadod ennek az árát még.

A miatt lett is egy kis per, de elmúlt s pénztárossá esakhogy az a fiatal házasember lett.

Mire eljött a képviselőválasztás: Végh uram a legjobb orvosságát a patikárusnak ajánlotta fel.

Meg is történt a nagyszerű választás — és apám itt is — nagyszerűen megbukott. A eszmadia az új zászlójuk alatt — szinte agyonverték szegény öregemet.

Van valami tragikum abban, hogy oly tömérdek fiatal ember szépségben nyitja meg az életet s végre valami gyakorlati pályára adja magát.

A rokonok olyan emberek, akiknek sejtelmük sincs arról, hogyan kellene élniük s nincs meg a tapintatuk, hogy a kellő pillanatban fölhagyjanak az étellel.

Képtelenség szigorúan meghatározni, mit olvasson az ember, mit ne. A modern műveltségnek fele abból órágzott ki, amit nem volna szabad olvasni.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

➔ már csak rövid ideig tart ➔

Singer Sándor

ARAD, Andrásy-tér 16. szám.

Mesés olcsó árban szerezhethők be

a következő cikkek:

1238

Női ruha és costum kelme, blous kelme. — Francia delén és jól mosható cretton. — Színes és fehér ruha seiyem-vászon. — Vászon, chiffon és fehérneműek. — Szőnyeg, függöny és ágyterítők.

Csipke, szalag, applicatió és zsinórdiszek

Angol blousok fehér és színes, divatos övek.

Napernyők, színes és fekete

minden elfogodható árban lesznek kiárusítva, míg a készlet tart.

Singer Sándor

divatüzletében Arad, Andrásy-tér 16.

VESZEDELMEK LEÁNYKÉRŐ.

— Björnstjerne Björnson.

Mióta Aslang eladó leánygyá lett, nem nagyon sok esend meg rend volt Husabyban. A község legesinosabb legényei, egy éjjel úgy mint más éjjel, verekedtek a faluban. Legrosszabb volt a szombat éj, de akkor nem is feküdt le az apja, az öreg Husaby Knud az ágyába úgy, hogy ne tartotta volna magán a bőrnadrágját s ne állított volna egy nyárfa füttykőst maga mellé.

Ha esinos leányom van, hát majd csak meg is tudom őrizni — mondá Husaby.

Hässet Thore csak pásztor volt, de mégis voltak, akik azt állították, hogy a leggyakrabban jár a husabyi földműves leányához. Nem tetszett ez az öreg Knudnak, de azt állította, hogy nem is igaz, hiszen sohasem találta őt magánál. De az emberek magukban mosolyogtak s úgy vélték, hogy ha ahelyett, hogy mindenkivel veszekedne, aki csak az udvarán megfordul — kikutatna minden zege-zugot, hát csak reá akadott volna Thorera.

A tavasz eljött s Aslang a hegyi legelőkre vonult a esordával. S ha aztán a nap hevesen feküdt neki a völgynek, a sziklafal árnyasán, hűvösen emelkedett felül a nap izzasztotta levegő, a tehének kolompjai megcsengtek, a kutya ugatott. Aslang fenn a hegyoldalon dalolt s a kürtbe fújt — akkor megdobbant az ifjak szíve, kik oda közel a völgyben a réteken dolgoztak. S az első szombat este mindenik törekedett a másikat megelőzni a felmenetelben. De még gyorsabban jöttek le, mint mentek volt fel, mert a pásztoroknyúlóban az ajtó mögött egy legény állott s ő fogadott mindenkit, aki jött s oly derekasan megforgatta körben, hogy az illető örökre eszébe tartotta azokat a szavakat, amelyek akkor fülébe sugódtak:

— Gyere csak vissza, kapsz majd még többet is.

A legények vélekedése szerint csak egyetlen egy volt, aki így tudta az öklét használni s az az egy Thore Häset volt. S valamennyi gazdag paraszt legény furesának találta, hogy az a pásztor olyan szabadon öklelőzik ott fent a Husaby-legelőn. Ezen a véleményen volt az öreg Knud is, mihelyt meghallotta a dolgot s azonnal kinyilatkoztatta, hogy ha más senki sincs aki megkötné, majd megpróbálják ő s a fia. Knud már öregedni kezdett, de ha majd hatvanéves is volt, mégis szívesen vivott egy vagy két tusát az öklözésben legidősb fiával.

A Husaby legelőre csak egy ösvény vezetett s ez épen az udvartelken ment át. A következő szombat este, mikor Thore a legelőre akart menni s mikor már a esürt elérte, mind gyorsabban lopózott keresztül az udvaron, egy ember ragadta melien.

— Mit akarsz? kérde Thore s a földhöz vágta úgy, hogy minden esengeni kezdett a fülében.

— Majd megtudod! mondá egy másik a háta mögül, nyakszirten ütve őt s ez a testvér volt.

— Most jön a harmadik, kiáltá az öreg Knud — s reá rohant.

A veszély megsokszorozta Thore erejét. Hajlékony volt, mint egy fűzfavessző s olyanokat ütött, hogy ellenfelei megérezték. Karjaik alatt lopózott el, s megbukott, a hova ütötték ott nem volt, a hol nem is várták ott találta őket ökle. Utést persz maga is kapott és pedig szépszámmal, de az öreg Knud maga is bevallotta gyakran később, hogy derekabb fickóval sohasem verekedett. Addig verekedtek, míg vér nem ömlött, akkor felkiáltott az öreg Husaby:

— Megálljunk — s hozzá tette, ha a jövő szombaton ki tudod játszani Husabyt s fiait, a leány tied lesz.

Thore hazavánszorgott, úgy a hogy tudott, s mikor haza ért, ágyába feküdt. A verekedésről sokat beszéltek Husabyban, de mindenki azt mondta:

— Hát mi keresni valója is volt ott neki?

Egyetlen nem szólt semmit s ez Aslang volt. Várta akkor szombaton, amikor aztán megtudta, mi történt közte s az apja között, leült, elkezdett sirni s elmondogatta magában: Ha nem kapom meg Thoret, soha nem lesz jó napom e világon.

Thore vasárnap fekvé maradt s hétfőn érezte, hogy nem lehet felkelnie. Kedd eljött s nagyon szép idő volt. Éjjel esett volt, a hegyek oly üdén, zölden néztek ki, az ablak nyitva volt, a lomb illata beözönlött, a nyájak kolompjai folyton csengtek a hegyhátakon, s ott fenn valaki dalolt — ha az anyja nem ült volna a szobában, türelmetlenségében sirt volna.

Szerda eljött s még mindig feküdt, esütörtökön csodálkozni kezdett, hogy vajjon már nem lesz egészséges szombattig, s pénteken újra talpon állott. Jól emlékezett azokra a szavakra, amiket az apa mondott:

— Ha a jövő szombaton kitudod játszani Husabyt s fiait, a leány tied lesz.

Újra meg újra Husaby felé nézett.

— Bizony ott csak megvernek, — gondolá Thore.

A Husaby-legelőre, mint mondók, csak egy ut vezetett fel, de egy helyrefickónak képesnek kellene lennie feljutni, ha nem is épen az egyenes uton. Ha körül esolnakázta azt a földnyelvet, s a hogy tulsó oldalán köt ki, valami uton majd csak lesz valami mód megmászni, habár tényleg olyan meredek volt, hogy egy keeske is nehezen tudott volna megállani, holott nem igen szokott a sziklafalaktól megijedni.

Szombat eljött, s Thore az egész nap járt kelt, a nap úgy sugárzott, hogy minden bokorban élet volt s hébe-hóba a dalo-

Vas- és rézbutor, sodronyágybetét gyár.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat,

vas- és rézbutorokban,

a legjobb kivitelben.

301

Elvállalunk mindennemű javításokat és vasbutor festéseket.

Raktár- és gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. sz.

Telefon 423. szám.

== Árjegyzéket kívánatra díj- és bérmentesen küldünk. ==

sodronyágybetétek

vas- és fakerettel, minden méretben, a legerősebb kivitelben kaphatók.

Szives megrendeléseket kér

tisztelettel

FLEISCHER TESTVEREK.

